Etniske minoriteter på videregående uddannelser

En undersøgelse af, hvordan studerende med anden etnisk baggrund end dansk oplever det første år på videregående uddannelser

INDHOLD

Etniske minoriteter på videregående uddannelser

1	Resumé	5
2	Etniske minoriteters fordeling på videregående uddannelser	13
2.1	Opsummering	13
2.2	Lokale forskelle mellem udbud af samme uddannelse på andelen af studerende med etnisk minoritetsbaggrund	18
3	Hvem er de studerende med minoritetsbaggrund?	21
3.1	Opsummering	21
4	Sabbatår, studievalg og studiestart	27
4.1	Opsummering	27
4.2	Sabbatår og sabbatsårsaktiviteter på tværs af herkomst	28
4.3	Begrundelser for studievalg	31
4.4	Forventninger til studiestarten	37
5	Mistrivsel, ensomhed, stress og studierelaterede følelser	43
5.1	Opsummering	43
5.2	Risiko for mistrivsel	44
5.3	Ensomhed	47
5.4	Stress	50

5.5 Positive studierelaterede følelser 52
5.6 Negative studierelateret følelser 54

6 Det sociale studiemiljø 57
6.1 Opsummering 57
6.2 Social tilknytning 58
6.3 Oplevelse af sociale tilhørsforhold 60
6.4 Samarbejde på uddannelsen 62

7 Faglige aspekter af studielivet 65
7.1 Opsummering 65
7.2 Fagligt engagement 66
7.3 Self-efficacy i forhold til læring 68
7.4 Motivation 71
7.5 Overvejelser om frafald 73

8 Oplevelse af undervisere 76
8.1 Opsummering 76
8.2 Oplevelse af undervisernes imødekommenhed 77
8.3 Tydelig undervisning 79
8.4 Undervisernes fokus på deltagelse 81
8.5 Oplevelse af feedback 83
8.6 Oplevelse af feedforward fra underviseren 85

Appendiks A – litteraturliste 88

Appendiks B – metode og data 90

1 Resumé

Denne rapport belyser, hvordan førsteårsstuderende med indvandrer- og efterkommerbaggrund oplever det at gå på en videregående uddannelse sammenlignet med studerende med dansk herkomst. Unge, der gennemfører en videregående uddannelse, har generelt en lavere risiko for at komme på offentlig forsørgelse, og uddannelse indebærer betydelige økonomiske gevinster for både individ og samfund (EVA, 2019c; Skaksen, 2018). Samtidig er det velkendt, at unge med anden etnisk baggrund end dansk på flere områder deltager anderledes i uddannelsessystemet end unge med dansk herkomst.

Tidligere undersøgelser peger blandt andet på, at etniske minoritetsstuderende har en højere risiko for frafald på videregående uddannelser end studerende med dansk herkomst (VIVE, 2010), og at det sociale studiemiljø kan have særligt stor betydning for disse grupper af studerende (EVA, 2022). Derudover viser forskning, at der er systematiske forskelle i studievalg forud for studiestart. På universitetsområdet har undersøgelser vist, at unge med anden etnisk oprindelse i højere grad vælger uddannelser, som forbindes med prestige og forudsigelighed, såsom læge-, tandlæge-, ingeniør- og juristuddannelser, mens de i lavere grad vælger humanistiske uddannelser (VIVE, 2010). EVA har tilsvarende fundet, at færre studerende med indvandrer- og efterkommerbaggrund angiver faglig interesse som afgørende for deres studievalg, mens flere angiver, at hensyn til familien har været afgørende, end tilfældet er for studerende med dansk herkomst (EVA, 2018).

På trods af denne viden er det fortsat underbelyst, hvordan studerende med indvandrer- og efterkommerbaggrund oplever det at være studerende på en videregående uddannelse, herunder deres trivsel, sociale relationer, motivation og mødet med undervisningen i løbet af det første studieår. Denne viden er relevant for at kunne tilrettelægge uddannelser og undervisning og for at hindre unødigt frafald og styrke det faglige udbytte. Rapporten bidrager til at udfylde dette videnshul.

Der skelnes i rapporten mellem studerende med dansk baggrund, indvandrerbaggrund og efterkommerbaggrund i overensstemmelse med Danmarks Statistiks definitioner (jf. infoboks). I analyserne undersøges både forskelle mellem de tre herkomstgrupper og – i udvalgte temaer – hvordan resultaterne varierer afhængigt af andelen af medstuderende med etnisk minoritetsbaggrund på det enkelte uddannelsesudbud. I nogle analyser behandles indvandrere og efterkommere separat, mens de i andre analyser samles som én gruppe af studerende med etnisk minoritetsbaggrund.

Rapporten belyser blandt andet:

- Hvad der kendetegner optagne studerende med indvandrer- og efterkommerbaggrund

- Sabbatår og begrundelser for studievalg
- Sociale og faglige aspekter af studielivet
- Oplevelsen af undervisere og undervisning.

Rapporten er relevant for flere målgrupper: ledere, medarbejdere og studievejledere på de videregående uddannelser, der arbejder med udvikling af studieliv og trivsel samt initiativer til fastholdelse af studerende og inkluderende læringsmiljøer. Rapporten kan også være relevant for studievejledere på ungdomsuddannelserne, som skal guide de kommende studerende i forhold til deres uddannelsesvalg. Endelig kan rapporten også læses af beslutningstagere i sektoren og på policyniveau samt den bredere offentlighed med interesse for etniske minoriteters uddannelsesmuligheder eller videregående uddannelser generelt.

Hovedresultater

Overordnet viser rapporten, at forskellene mellem studerende med dansk herkomst og studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund på nogle områder er moderate og på andre områder mere markante. Hvor der er forskelle, klarer studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund sig oftest dårligere eller adskiller sig negativt fra studerende med dansk herkomst.

Et gennemgående mønster er, at minoritetsandelen på en uddannelse har betydning for de etniske minoritetsstuderendes oplevelse af studielivet. På uddannelser, hvor de udgør under 5 %, er forskellene mellem minoritetsstuderende og danske studerende størst. Her har minoritetsstuderende fx højere risiko for mistrivsel, højere grad af ensomhed og lavere grad af positive studierelaterede følelser. Når andelen overstiger 5 %, mindskes forskellene i flere tilfælde. De følgende afsnit fremhæver hovedkonklusioner fra rapporten.

Flere studerende med etnisk minoritetsbaggrund overvejer at forlade uddannelser, hvor de udgør under 5 %

Overvejelser om frafald er mest udbredte blandt studerende med etnisk minoritetsbaggrund, især blandt efterkommere, hvor 85 % i høj eller meget høj grad overvejer at stoppe efter et halvt år, mod 90 % blandt indvandrere og 94 % blandt studerende med dansk herkomst. Andelen, der overvejer at stoppe på uddannelsen, er særligt høj blandt minoritetsstuderende på uddannelser, hvor andelen af studerende med etnisk minoritetsbaggrund udgør mindre end 5 %. Her angiver omkring én ud af fire (25 %) blandt studerende med etnisk minoritetsbaggrund, at de i høj grad eller meget høj grad overvejer at forlade uddannelsen, mens det blandt studerende med dansk herkomst kun er 6 %.

Studievalget er forskelligt på tværs af herkomstgrupper: Familiens anerkendelse er vigtigere blandt studerende med minoritetsbaggrund

For studerende med etnisk minoritetsbaggrund spiller familiens anerkendelse en større rolle i valget af uddannelse end for danske studerende. Blandt studerende med efterkommer- og indvandrerbaggrund er det henholdsvis 46 og 51 %, der angiver ”at gøre min familie glad og stolt” som en

begrundelse for studievalget, mens det kun gælder 18 % blandt danske studerende. Ydermere tillægges "gode beskæftigelsesmuligheder" efter endt uddannelse større betydning blandt studerende med etnisk minoritetsbaggrund (63-68 %) end blandt danske studerende (54 %). Ønsket om at blive en dannet og vidende person er også mere centralt blandt studerende med etnisk minoritetsbaggrund (71-81 %) end blandt danske studerende (63 %). Efterkommere skiller sig ud fra både studerende med dansk baggrund og studerende med indvandrerbaggrund ved at fremstå som den gruppe, der er mindst afklaret omkring studievalget. Blandt studerende med efterkommerbaggrund er det 65 %, som angiver, at de i høj eller meget høj grad var afklarede om studievalget, sammenlignet med 74 % og 72 % for studerende med henholdsvis dansk baggrund og indvandrerbaggrund. Studerende med indvandrerbaggrund angiver sjældnere forældre og andre familiemedlemmer som kilder til viden om uddannelsen – 14 % sammenlignet med 22 % blandt studerende med dansk baggrund og 24 % blandt studerende med efterkommerbaggrund.

Etniske minoritetsstuderende har lavere forventning om deltagelse og vægter venskaber lavere ved studiestart

Etniske minoritetsstuderende forventer i mindre grad at deltage i studiestarten forud for opstarten på uddannelsen. Blandt studerende med dansk herkomst angiver 38 %, at de helt sikkert vil deltage i alle studiestartsaktiviteter, mens det tilsvarende gælder for 29 % af de studerende med indvandrerbaggrund og 27 % af de studerende med efterkommerbaggrund. Et tilsvarende mønster ses i andelen, der helst vil undlade at deltage i de sociale studiestartsaktiviteter. Det gælder 15 % af de studerende med indvandrerbaggrund og 9 % af de studerende med efterkommerbaggrund mod 5 % blandt studerende med dansk herkomst. Derudover tillægger studerende med dansk herkomst i højere grad det at få venner på uddannelsen stor betydning (74 %) end studerende med efterkommerbaggrund (68 %) og studerende med indvandrerbaggrund (57 %).

Minoritetsstuderende oplever større mistrivsel, hvis de udgør under 5 % af de studerende

Rapporten anvender forskellige mål for de studerendes generelle trivsel (fx stress og ensomhed) og trivsel, som er mere direkte forbundet til studielivet (positive og negative studierelaterede følelser). De fleste studerende rapporterer kun lave eller moderate niveauer af negative studierelaterede følelser og generelt høje niveauer af positive studierelaterede følelser, og forskellene mellem herkomstgrupperne er overordnet set begrænsede. Der tegner sig imidlertid et tydeligt mønster på uddannelsesudbud, hvor studerende med etnisk minoritetsbaggrund udgør under 5 % af de studerende. Her rapporterer de minoritetsstuderende markant flere negative studierelaterede følelser (25 %) end de danske studerende på de samme uddannelser (11 %) og minoritetsstuderende på uddannelser med en større minoritetsandel (13-14 %).

Samtidig ses det laveste niveau af positive studierelaterede følelser blandt minoritetsstuderende, som er på uddannelsesudbud, hvor etniske minoritetsstuderende udgør under 5 %. På disse uddannelsesudbud er det kun 42 % blandt studerende med etnisk minoritetsbaggrund, der har en høj grad af positive studierelaterede følelser, mod 61 % blandt de danske studerende på samme kategori af uddannelsesudbud. En tilsvarende tendens gør sig gældende i forhold til ensomhed og stress, hvor ensomhed og stress er særligt udbredt blandt minoritetsstuderende på uddannelser,

hvor de udgør mindre end 5 % af de studerende. Både sammenlignet med danske medstuderende på de samme uddannelser og med etniske minoritetsstuderende på uddannelser, hvor der i højere grad er etniske minoritetsstuderende til stede.

Lavere social tilknytning blandt studerende med indvandrerbaggrund

Studerende med indvandrerbaggrund rapporterer samlet set det laveste niveau af social tilknytning. På skalaen for social tilknytning (en skala fra 0 til 10) ligger studerende med indvandrerbaggrund på omkring 5,3 mod 6,0 blandt studerende med dansk baggrund og efterkommerbaggrund. Den største forskel på skalaen for social tilknytning mellem studerende med dansk baggrund og studerende med etnisk minoritetsbaggrund observeres på uddannelsesudbud med en lav minoritetsandel (<5 %). Studerende med etnisk minoritetsbaggrund vurderer generelt graden af samarbejde på studiet lavere end studerende med dansk herkomst. Den gennemsnitlige score er 6,9 blandt studerende med dansk herkomst, 6,6 blandt studerende med efterkommerbaggrund og 6,3 blandt studerende med indvandrerbaggrund.

Lavere fagligt engagement, motivation og self-efficacy blandt studerende med anden etnisk baggrund på uddannelser, hvor de udgør mindre end 5 %

Det faglige engagement ligger overordnet set på et relativt ensartet niveau på tværs af herkomstgrupper, hvor skalaværdierne generelt varierer mellem 7,0 og 7,4 på en skala fra 0 til 10. Der ses dog en markant undtagelse blandt studerende med etnisk minoritetsbaggrund på uddannelser, hvor de udgør under 5 % af de studerende på uddannelsesudbuddet. Her ligger det faglige engagement på 6,4. Til sammenligning scorer studerende med dansk herkomst 7,1 på de samme uddannelser. Forskellen er dermed tydelig – både i forhold til danske studerende og i forhold til minoritetsstuderende på uddannelser med en højere minoritetsandel, hvor engagementet ligger væsentligt højere (7,1-7,3).

Både self-efficacy og motivation falder fra før studiestart til et halvt år inde i studiet for alle herkomstgrupper. For self-efficacy er faldet relativt beskedent blandt studerende med dansk herkomst, hvor niveauet går fra 6,3 før studiestart til 6,1 efter et halvt år. Blandt studerende med etnisk minoritetsbaggrund er faldet særligt stort på uddannelser, hvor de udgør under 5 % af de studerende. Her falder niveauet for self-efficacy fra 6,2 til 5,4. Et tilsvarende mønster ses for motivation. Ved studiestart ligger motivationen højt og forholdsvis ens på tværs af herkomstgrupper (ca. 8,9-9,3). På uddannelser, hvor studerende med etnisk minoritetsbaggrund udgør under 5 %, falder motivationen blandt studerende med dansk herkomst fra 9,3 til 8,1. Også her er faldet større blandt minoritetsstuderende på de samme uddannelser, hvor niveauet går fra 9,1 til 7,2.

Etniske minoritetsstuderende vurderer feedforward, underviserens imødekommenhed samt fokus på inddragelse lidt mere negativt

De studerendes vurdering af underviseren – herunder underviserens imødekommenhed, tilgængelighed, tydelighed i undervisningen samt feedback og feedforward – er overordnet set relativt ens på tværs af herkomstgrupper. Forskellene mellem studerende med dansk herkomst og studerende

med etnisk minoritetsbaggrund er dog lidt større på uddannelser, hvor minoritetsstuderende udgør under 5 %. På disse uddannelser vurderer studerende med etnisk minoritetsbaggrund gennemgående underviseren mere negativt end deres danske medstuderende. Det gælder særligt underviserens fokus på at inddrage de studerende i undervisningen (5,8 blandt etniske minoritetsstuderende og 6,9 blandt danske studerende), underviserens imødekommenhed (6,8 mod 7,6) samt oplevelsen af feedforward (4,8 mod 5,9).

Flest studerende med etnisk minoritetsbaggrund på professionsbachelor- og erhvervsakademiuddannelser

Studerende med indvandrer- og efterkommerbaggrund udgør samlet set 11 % af de studerende, der blev optaget på en videregående uddannelse i 2021. Studerende med indvandrer- og efterkommerbaggrund er ikke jævnt fordelt på tværs af de videregående uddannelser, idet andelen er størst på professionsbachelor- (13 %) og erhvervsakademiuddannelser (12 %) og mindst på universitetsuddannelser (9 %) og maritime uddannelser (8 %). Kønsfordelingen viser, at kvinder er i flertal på tværs af herkomstgrupper, mens der er markante aldersforskelle: Studerende med efterkommerbaggrund er gennemsnitligt yngre ved studiestart (24,4 år), mens studerende med indvandrerbaggrund i gennemsnit er ældre (28,8 år) og studerende med dansk herkomst ligger derimellem (24,4 år). Færre studerende med etnisk minoritetsbaggrund optages på deres førsteprioritet sammenlignet med studerende med dansk herkomst. Blandt studerende med efterkommerbaggrund optages 65 % på deres førsteprioritet, mens andelen er 70 % blandt studerende med indvandrerbaggrund og 83 % blandt studerende med dansk herkomst.

Perspektivering

Etnisk skævt uddannelseslandskab går ud over FEST-faktorerne

Rapporten viser, at der er betydelig variation med hensyn til, hvor store andele studerende med anden etnisk baggrund udgør på de videregående uddannelser. Resultaterne peger på mindst to mulige forklaringer på dette mønster. For det første viser analyserne forskelle i begrundelserne for studievalg, hvor flere studerende med etnisk minoritetsbaggrund lægger vægt på beskæftigelsesmuligheder og familiens anerkendelse, mens faglig interesse fylder relativt mindre. For det andet peger rapporten på, at konteksten på den enkelte uddannelse kan have betydning for de studerendes oplevelse og trivsel.

Den skæve fordeling på tværs af uddannelser ser særligt ud til at have betydning for studerende med anden etnisk baggrund, hvis de udgør mindre end 5 % af de studerende på den pågældende uddannelse. På disse uddannelser oplever studerende med indvandrer- og efterkommerbaggrund gennemgående studielivet mere negativt. Det viser sig blandt andet i form af lavere fagligt engagement, lavere self-efficacy, dårligere social tilknytning og højere risiko for mistrivsel. Vi ved fra omfattende undersøgelser, at disse forhold er centrale faktorer med hensyn til, hvad der generelt har betydning for, at de studerende klarer sig godt (jf. FEST-faktorerne: **f**agligt engagement, self-**e**fficacy, **s**amarbejde og **t**ilhør; se EVA, 2026). Hvis studerende med anden etnisk baggrund deler disse erfaringer i sociale netværk, kan det derudover også bidrage til at forstærke eksisterende søgemønstre og dermed reproducere et skævt uddannelseslandskab.

Professionel vejledningspraksis kan være en del af løsningen

Forskellene på tværs af hovedområder peger samtidig på et opmærksomhedspunkt i vejledningen forud for valg af videregående uddannelse. Her kan der være et potentiale i at arbejde systematisk med at udfordre forestillinger – både blandt unge og blandt deres forældre – om, hvilke uddannelser der anses for at være den rigtige eller mest prestigefyldte, med udgangspunkt i en professionel vejledningspraksis. Det kan potentielt understøtte et bredere og mere interessebaseret uddannelsesvalg. Endelig viser rapporten, at studerende med efterkommerbaggrund i gennemsnit er mindre afklarede omkring deres studievalg end både studerende med dansk herkomst og studerende med indvandrerbaggrund. Det peger på, at netop denne gruppe kan være særligt relevant at have opmærksomhed på i vejledningsindsatsen i overgangen til videregående uddannelse.

Fokus på inkluderende undervisning og studiemiljøer på uddannelser med få etniske minoriteter

Rapporten viser, at der i forhold til flere centrale aspekter af studielivet er forskelle mellem herkomstgrupperne, og at forskellene er mest markante på uddannelser, hvor studerende med etnisk minoritetsbaggrund udgør under 5 % af de studerende. På disse uddannelser rapporterer de minoritetsstuderende lavere motivation og lavere fagligt engagement samt flere negative studierelaterede følelser og højere grad af ensomhed. Samtidig vurderer de undervisningen mindre positivt – særligt når det gælder feedforward, underviserens imødekommenhed og fokus på inddragelse – både sammenlignet med danske studerende på de samme uddannelser og sammenlignet med minoritetsstuderende på uddannelser med en større minoritetsandel.

Samlet peger resultaterne på, at det kan være vanskeligere at finde fagligt og socialt fodfæste i studiemiljøer, hvor minoritetsstuderende udgør et klart mindretal. Det understreger behovet for et vedvarende og systematisk fokus på inkluderende studiemiljøer og undervisningspraksis – herunder bevidst tilrettelagte studiestartsaktiviteter, aktiv inddragelse i undervisningen og en målrettet indsats for at styrke brede faglige og sociale fællesskaber.

Studiestartens betydning og potentiale

Rapportens resultater peger på, at studerende med etnisk minoritetsbaggrund generelt har en lavere forventning til deltagelse i studiestarten, som flere undersøgelser peger på som betydningsfuld med hensyn til at få en god start på studielivet både fagligt og socialt. Det rejser et spørgsmål om, hvordan studiestarten i højere grad kan tilrettelægges, så den tager højde for forskellige behov, forventninger og erfaringer blandt de studerende. En styrket og mere inkluderende studiestart kan være et vigtigt redskab til at understøtte både trivsel, fagligt engagement og fastholdelse – særligt for studerende, der i forvejen kan have en øget risiko for mistrivsel eller frafald.

Etnisk herkomst og minoritetsbegreb

Rapportens centrale analytiske fokus er at undersøge, hvordan studerende med etnisk minoritetsbaggrund – henholdsvis indvandrer- og efterkommerbaggrund – oplever det første år på en

videregående uddannelse sammenlignet med studerende med dansk herkomst. Klassifikationen af herkomst følger Danmarks Statistiks officielle definitioner (jf. infoboks nedenfor).

Studerende med indvandrer- og efterkommerbaggrund analyseres som udgangspunkt separat, men samles i udvalgte analyser i én fælles kategori benævnt studerende med etnisk minoritetsbaggrund. Denne sammenlægning anvendes primært i analyser med begrænset datagrundlag og af diskretionshensyn. I disse tilfælde øges gruppens interne heterogenitet, og resultaterne bør fortolkes med dette forbehold. Der skelnes ikke mellem vestlige og ikkevestlige indvandrere og efterkommere.

Udvalgte analyser undersøger desuden, om studerende med etnisk minoritetsbaggrunds oplevelser varierer afhængigt af deres minoritetsstatus på den konkrete uddannelse. Analyserne gennemføres på uddannelsesudbudsniveau, hvor analyseenhederne fx er pædagoguddannelsen i Helsingør eller datamatikeruddannelsen i Aarhus. For hvert udbud opgøres andelen af studerende med etnisk minoritetsbaggrund blandt de optagne i 2021, hvorefter andelene inddeles i tre kategorier: under 5 %, mellem 5 og 15 % samt over 15 %. Formålet er at belyse, om og i hvilken grad studerendes oplevelser af studielivet hænger sammen med deres relative minoritetsposition på den enkelte uddannelse.

Grænserne for disse kategorier er fastlagt både for at sikre et tilstrækkeligt antal observationer i hver gruppe og for at afspejle meningsfulde forskelle i minoritetens relative størrelse. På et mindre uddannelsesudbud med eksempelvis 20 studerende vil 5 % svare til, at der kun er én studerende med etnisk minoritetsbaggrund, mens 15 % svarer til tre studerende. Opdelingen gør det således muligt at skelne mellem situationer, hvor minoritetsstuderende reelt er meget få, og situationer, hvor de udgør en mere synlig og numerisk større gruppe.

Definition af herkomst

Danmarks Statistik har i sine registerdata om befolkningen defineret en variabel, der klassificerer alle individer i befolkningen som havende enten dansk herkomst, indvandrerherkomst eller efterkommerherkomst. Rapporten benytter denne klassificering.

- Med dansk herkomst: studerende, der uanset eget fødested har mindst én forælder, der har dansk statsborgerskab og er født i Danmark. Alle studerende i denne gruppe vil have Danmark som deres oprindelsesland.
- Efterkommer: studerende, der er født i Danmark, og hvor ingen af forældrene er både danske statsborgere og født i Danmark. Oprindelseslandet for denne gruppe studerende er defineret af deres statsborgerskab eller deres forældres fødeland.
- Indvandrer: studerende, der er født i udlandet, og hvor ingen af forældrene er både danske statsborgere og født i Danmark. Oprindelseslandet for denne gruppe studerende er defineret af deres fødeland.

For flere detaljer om definitionen af herkomst henvises til Danmarks Statistik:

https://www.dst.dk/da/TilSalg/data-til-forskning/generelt-om-data/dokumentation-af-data/hoejkvalitetsvariable/udlaendinge/ie-type

Vestlige og ikkevestlige indvandrere og efterkommere
I denne rapport skelnes ikke mellem vestlige og ikkevestlige indvandrere og efterkommere. Gruppen af vestlige indvandrere og efterkommere udgør kun en lille andel af de studerende på videregående uddannelser, og i denne rapport er antallet i flere analyser for lavt til at muliggøre en særskilt opdeling uden risiko for identifikation

Rapportens datagrundlag

Rapporten er baseret på data fra to kilder: surveydata fra EVA's førsteårsundersøgelse på de videregående uddannelser samt registerdata fra Danmarks Statistik. Surveydataene kommer fra et spørgeskema, som er sendt til alle studerende, der er blevet tilbudt en studieplads via det ordinære optagelsessystem, Den Koordinerede Tilmelding (KOT). Alle nyoptagne studerende modtog det første spørgeskema i august 2021, umiddelbart efter optag og forud for studiestart. Studerende, der havde givet samtykke til at blive kontaktet igen, modtog et opfølgende spørgeskema cirka et halvt år efter studiestart, svarende til marts 2022. Svarprocenten for august- og marts-spørgeskemaet var henholdsvis 33 og 38 %. Resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen er vægtet, så de afspejler populationen af studerende, der blev tilbudt en studieplads på en videregående uddannelse via KOT i 2021. Derudover anvendes registerdata fra Danmarks Statistik, som dækker den samlede studenterpopulation. For yderligere information om datagrundlag, kobling af data og vægtningsstrategi henvises til appendiks B.

2 Etniske minoriteters fordeling på videregående uddannelser

Kapitel 2 undersøger fordelingen af studerende med indvandrer- og efterkommerbaggrund på tværs af videregående uddannelser. Kapitlet belyser, hvordan studerende med forskellig herkomst fordeler sig på sektorer og hovedområder, samt hvilken andel de studerende med etnisk minoritetsbaggrund udgør på deres uddannelse. Kapitlet præsenterer desuden det mål for minoritetsstatus, som anvendes gennem rapporten.

Analyserne i kapitel 2 er baseret på registerdata fra Danmarks Statistik for studerende, som blev tilbudt en studieplads på en videregående uddannelse i sommeren 2021.

2.1 Opsummering

- Studerende med indvandrer- og efterkommerbaggrund udgør samlet set 11 % af de studerende, der blev optaget på en videregående uddannelse i 2021. Gruppen er sammensat af 8 % efterkommere og 3 % indvandrere.
- Andelen af studerende med etnisk minoritetsbaggrund varierer på tværs af sektorer. Professionsbachelor- og erhvervsakademiuddannelser har de højeste andele, nemlig 13 % og 12 %, mens universitetsuddannelser (9 %) og maritime uddannelser (8 %) har de laveste.
- Der er betydelig variation på tværs af hovedområder inden for sektorerne. På universitetsuddannelserne har humaniora den laveste andel af studerende med indvandrer- og efterkommerbaggrund (5 %), mens sundhedsvidenskab har den højeste andel med 17 %.
- Inden for professionsbacheloruddannelserne ses de højeste andele af studerende med etnisk minoritetsbaggrund på det samfundsfaglige område (21 %), mens det pædagogiske område har den laveste andel (9 %).
- Også på erhvervsakademiuddannelserne varierer andelen betydeligt mellem hovedområder, hvor særligt det økonomisk-merkantile og det tekniske område har relativt høje andele af efterkommere (13 %), mens det designfaglige område har en lavere andel af studerende med etnisk minoritetsbaggrund (4 %).
- Inden for uddannelsesudbud ser vi, at andelen af studerende med etnisk minoritetsbaggrund varierer betydeligt. Der findes både udbud, hvor de udgør en meget lille minoritet (<5 %), og udbud, hvor de udgør en relativt stor andel af de studerende (>40 %).

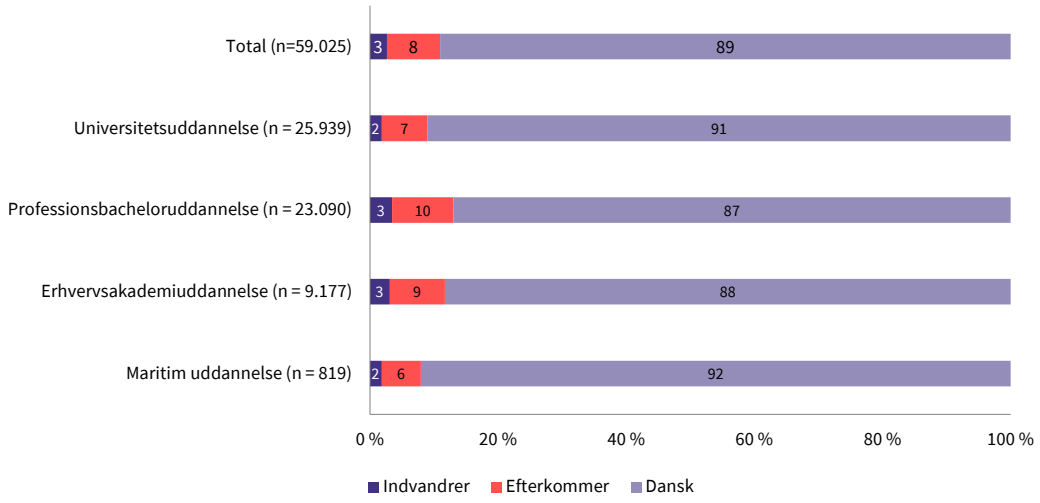
2.1.1 Lidt mere end hver tiende studerende har etnisk minoritetsbaggrund

Dette afsnit ser nærmere på fordelingen af studerende med forskellig herkomst på tværs af sektor og hovedområde. Af de omkring 59.000 studerende, der blev tilbudt en studieplads til sommerstart i 2021, havde henholdsvis 3 og 8 % indvandrer- og efterkommerbaggrund, mens de resterende 89 % havde dansk herkomst. Til sammenligning udgjorde indvandrere i 2021 omkring 10 % af befolkningen i aldersgruppen 17-26 år, mens efterkommere udgjorde 7 % (Danmarks Statistik, u.å.).

2.1.2 Størst andel af studerende med etnisk minoritetsbaggrund på professionsbacheloruddannelser og erhvervsakademiuddannelser

Figur 2.1 viser fordelingen af studerende optaget på videregående uddannelser i 2021 opdelt på herkomst og sektor. Første række viser fordelingen for alle videregående uddannelser og udgør derved en total, mens række 2-5 viser fordelingen inden for hver sektor. Den største andel af studerende med etnisk minoritetsbaggrund i 2021, dvs. med enten indvandrer- eller efterkommerbaggrund, var på professionsbacheloruddannelser (13 %) og erhvervsakademiuddannelser (12 %). Lavere andele blev observeret på universiteterne (10 %) og på de maritime uddannelser (9 %).[1]

Figur 2.1
Optagne studerende i 2021, fordelt på herkomstgruppe og sektor

Kilde: Danmarks Statistik, herunder KOT-registret.
Note: N = 59.025. Opgørelsen dækker over studerende optaget via KOT på en videregående uddannelse i juli 2021.

1 Det bemærkes her, at kunstneriske uddannelser er udeladt fra rapporten. Det skyldes diskretionshensyn.

2.1.3 Universitetsuddannelser: Sundhedsvidenskab har den højeste andel af studerende med indvandrer- og efterkommerbaggrund

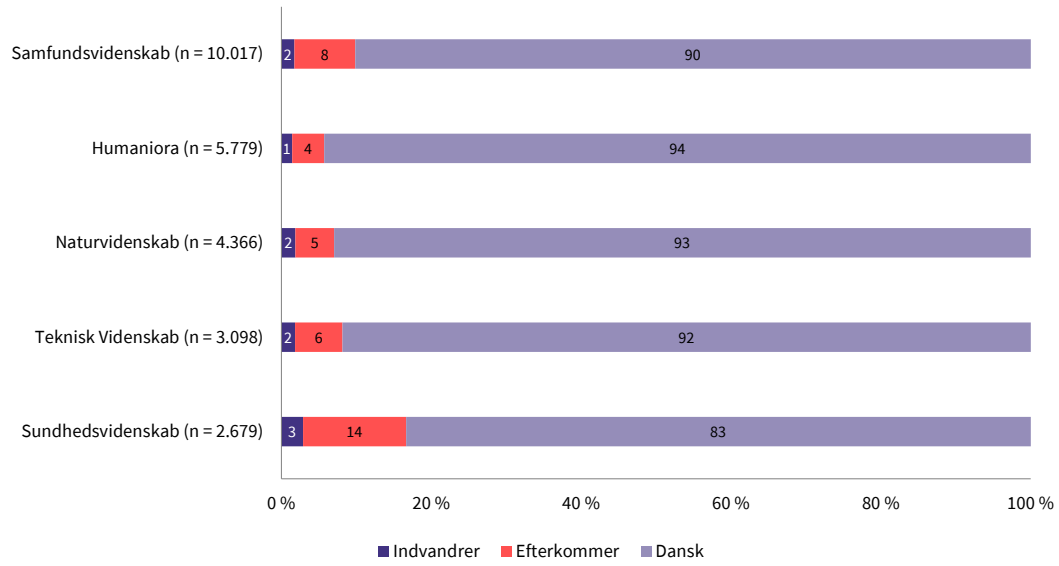
Figur 2.2 viser fordelingen af optagne studerende på universitetsuddannelser i 2021 fordelt på herkomstgrupperne indvandrere, efterkommere og studerende med dansk herkomst samt på de fem hovedområder: samfundsvidenskab, humaniora, naturvidenskab, teknisk videnskab og sundhedsvidenskab.

Sundhedsvidenskab har den største samlede andel af studerende med indvandrer- og efterkommerbaggrund, hvor henholdsvis 3 % er indvandrere og 14 % er efterkommere. Inden for sundhedsvidenskab findes de højeste andele særligt på uddannelser som farmaci-, odontologi- og medicinuddannelsen.

Samfundsvidenskab er det næststørste hovedområde blandt studerende med efterkommerbaggrund, hvor 8 % af de optagne er efterkommere, mens andelen på de øvrige hovedområder ligger på mellem 4 % og 6 %. Andelen af studerende med indvandrerbaggrund er gennemgående lav på tværs af hovedområderne og varierer mellem 1 % og 3 %, med den højeste andel på sundhedsvidenskab.

Humaniora adskiller sig ved at have den laveste samlede andel af studerende med anden herkomst end dansk (1 % indvandrere og 4 % efterkommere). Samlet peger figuren således på markante forskelle i fordelingen af studerende med indvandrer- og efterkommerbaggrund på tværs af de faglige hovedområder inden for universitetsuddannelserne.

Figur 2.2
Universitetsuddannelser: optagne studerende i 2021, fordelt på herkomstgruppe og hovedområde

Kilde: Danmarks Statistik, herunder KOT-registret.
Note: N = 25.939. Opgørelsen dækker over studerende optaget via KOT på en videregående uddannelse i juli 2021.

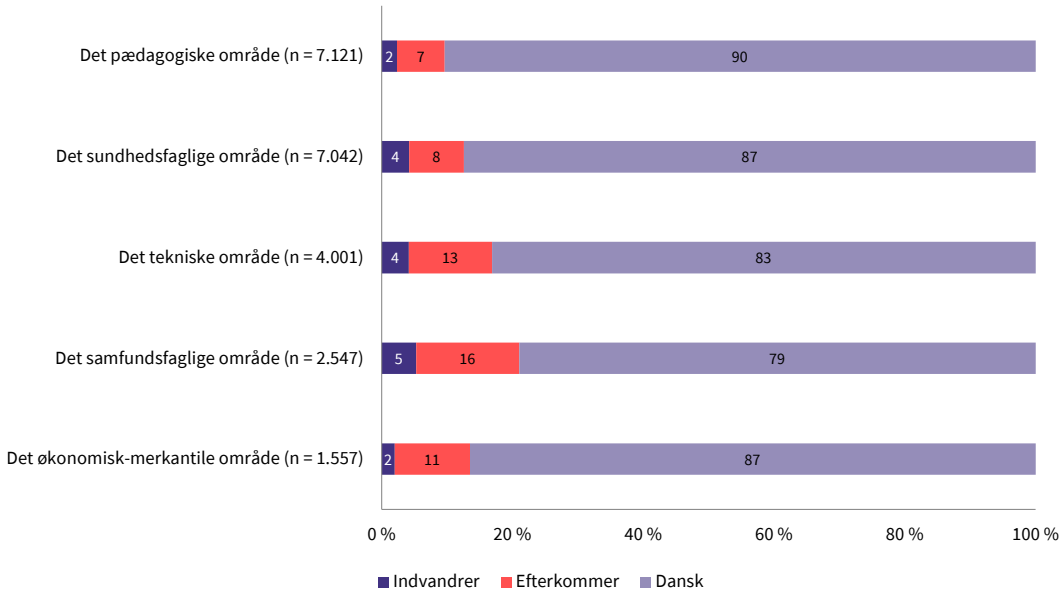
2.1.4 Professionsbacheloruddannelser: Størst andel af studerende med etnisk minoritetsbaggrund på det samfundsfaglige område

Figur 2.3 viser fordelingen af optagne studerende på professionsbacheloruddannelserne i 2021 opgjort på herkomst for de fem hovedområder: det pædagogiske område, det sundhedsfaglige område, det tekniske område, det samfundsfaglige område og det økonomisk-merkantile område.

Inden for professionsbacheloruddannelserne ses den største andel af studerende med anden etnisk herkomst end dansk særligt på studieretninger inden for det samfundsfaglige område. Her har 5 % af de studerende indvandrerbaggrund, mens 16 % er efterkommere. Modsat forholder det sig på det pædagogiske område, som har den laveste andel af studerende med enten efterkommer- eller indvandrerbaggrund. Andelene af studerende med indvandrerbaggrund og efterkommerbaggrund er her henholdsvis 2 og 7 %.

Inden for det samfundsvidenskabelige område tiltrækker alle de tre eksisterende uddannelser (i skat og offentlig administration og til socialrådgiver) høje andele af studerende med etnisk minoritetsbaggrund.

Figur 2.3
Professionsbacheloruddannelser: optagne studerende i 2021, fordelt på herkomstgruppe og hovedområde

Kilde: Danmarks Statistik, herunder KOT-registret.
Note: N = 22.268. Opgørelsen dækker over studerende optaget via KOT på en videregående uddannelse i juli 2021. Det designfaglige område og det medie- og kommunikationsfaglige område er udeladt pga. diskretionshensyn.

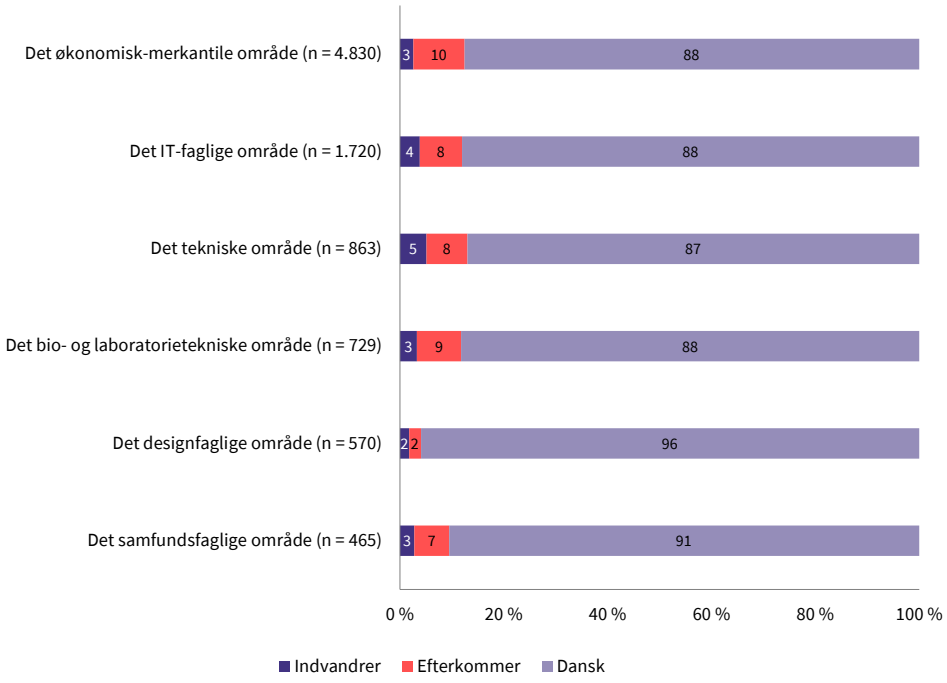
2.1.5 Erhvervsakademiuddannelser: Flest efterkommere på det økonomisk-merkantile område

Figur 2.4 viser fordelingen af optagne studerende på erhvervsakademiuddannelserne i 2021 opgjort på herkomst for de seks hovedområder: det økonomisk-merkantile område, det IT-faglige område, det tekniske område, det bio- og laboratorietekniske område, det designfaglige område samt det samfundsfaglige område.

Figur 2.4 viser, at der er væsentlig variation i andelen af studerende med anden herkomst end dansk blandt de forskellige hovedområder. Det hovedområde, som har den største andel af efterkommere, er det økonomisk-merkantile område (10 %), efterfulgt af det bio- og laboratorietekniske område (9 %). Modsat findes den laveste andel af både efterkommere og indvandrere på det designfaglige område. Den højeste andel af studerende med indvandrerbaggrund ses på det tekniske område (5 %) og det IT-faglige område (4 %).

Det tekniske område har samlet den største andel af studerende med etnisk minoritetsbaggrund inden for erhvervsakademiuddannelserne. Inden for dette hovedområde er de uddannelser, som har den største andel af studerende med etnisk minoritetsbaggrund på tværs af uddannelsessteder, uddannelser såsom byggekoordinator-, automationsteknolog- og installatøruddannelsen.

Figur 2.4
Erhvervsakademiuddannelser: optagne studerende i 2021, fordelt på herkomstgruppe og hovedområde

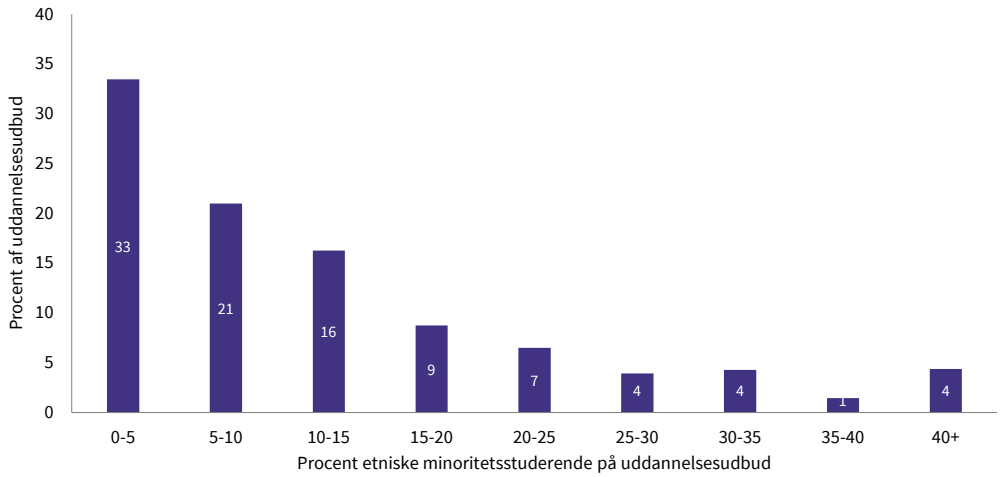
Kilde: Danmarks Statistik, herunder KOT-registret.
Note: N = 9.177. Opgørelsen dækker over studerende optaget via KOT på en videregående uddannelse i juli 2021.

2.2 Lokale forskelle mellem udbud af samme uddannelse på andelen af studerende med etnisk minoritetsbaggrund

I de foregående afsnit har vi set på fordelingen af studerende med etnisk minoritetsbaggrund på tværs af sektorer og overordnede uddannelsestyper. I det følgende zoomer vi ind på det konkrete uddannelsesudbud, dvs. den enkelte lokale uddannelse, hvor de studerende faktisk er indskrevet. Det giver et mere præcist billede af den kontekst, som den enkelte studerende indgår i, og hvorvidt vedkommende reelt befinder sig i et miljø med mange eller få medstuderende med samme herkomst.

I hvor høj grad studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund oplever at udgøre en minoritet, må forventes at afhænge af sammensætningen af deres medstuderende og tilstedeværelsen af medstuderende på samme uddannelsesudbud, der også har en anden herkomst end dansk. I det lys bliver det relevant at se på, hvordan andelen af studerende med minoritetsbaggrund fordeler sig på forskellige uddannelsesudbud, hvilket belyses i figur 2.5. Figur 2.5 viser andelen af studerende med minoritetsbaggrund optaget på uddannelsesudbuddet i 2021 på enten et universitet, en professionshøjskole eller et erhvervsakademi. Det fremgår, at der er stor variation i andelen af studerende med etnisk minoritetsbaggrund på tværs af uddannelsesudbud. Der findes lokale uddannelsesudbud, hvor der er mindre end 5 % af de studerende, der har etnisk minoritetsbaggrund. Konkret gælder det 33 % af det samlede uddannelsesudbud, mens der i den anden ende af skalaen er 4 % af det samlede uddannelsesudbud, hvor andelen af studerende med etnisk minoritetsbaggrund er på 40 % eller mere. Som en konsekvens af diskretionshensyn er uddannelser med mere end 40 % studerende med etnisk minoritetsbaggrund aggregeret.

Figur 2.5
Fordelingen af uddannelsesudbud med forskellige andele af etniske minoritetsstuderende opgjort i 2021

Kilde: Danmarks Statistik, herunder KOT-registret.
Note: N = 891. Figuren viser på x-aksen andelen af studerende på et specifikt uddannelsesudbud, fx medicin i Aarhus, som har etnisk minoritetsbaggrund. Y-aksen viser andelen af det total uddannelsesudbud (N = 891), som tilhører denne andel. Dvs. at søjlerne samlet summer op til 100 %. Studenterpopulationen, der er undersøgt, er studerende optaget via KOT på en videregående uddannelse i juli 2021.

Tabel 2.1 opdeler studerende på videregående uddannelser efter andelen af studerende på deres uddannelsesudbud, der har indvandrer- eller efterkommerbaggrund. Uddannelserne inddeles i tre kategorier, afhængigt af om andelen af studerende med minoritetsbaggrund udgør under 5 %, mellem 5 og 15 % eller over 15 % af de studerende. Denne opdeling anvendes gennemgående i rapporten som analytisk ramme.

Tabel 2.1
Andel af studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund

Baggrund	Uddannelser fordelt efter minoritetsandel på uddannelsesudbuddet		
	Udbud med <5 % minoriteter	Udbud med 5-15 % minoriteter	Udbud med >5 % minoriteter
Dansk (n = 52.557)	31	47	22
Etnisk minoritet (n = 6.468)	6	38	55

Kilde: Danmarks Statistik, herunder KOT-registret.
Note: N = 59.025. Andelene er opgjort på uddannelsesudbudsniveau for studerende optaget via KOT på en videregående uddannelse i juli 2021. Etnisk minoritetsbaggrund inkluderer studerende med enten indvandrer- eller efterkommerbaggrund.

Tabellen viser, at blandt studerende med dansk herkomst er 31 % indskrevet på uddannelsesudbud, hvor studerende med minoritetsbaggrund udgør under 5 % af de studerende. Yderligere 47 % går på udbud, hvor minoritetsandelen ligger på mellem 5 og 15 %, mens de resterende 22 % er indskrevet på udbud, hvor mere end 15 % af de studerende har etnisk minoritetsbaggrund.

Blandt studerende med etnisk minoritetsbaggrund er 6 % indskrevet på uddannelser, hvor etniske minoriteter udgør under 5 % af de studerende, mens henholdsvis 38 % og 55 % går på uddannelser, hvor minoritetsandelen ligger på mellem 5 og 15 % eller over 15 %. Størstedelen af de studerende med etnisk minoritetsbaggrund søger derved i overvejende grad ind på de samme uddannelser, hvilket resulterer i et etnisk skævt uddannelseslandskab.

2.2.1 Færrest studerende med etnisk minoritetsbaggrund på maritime uddannelser og universitetsuddannelser

Tabel 2.2 viser sektorgennemsnittet for andelen af studerende med minoritetsbaggrund inden for hvert uddannelsesudbudssted.

Tabel 2.2
Andel af studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund fordelt på sektor

	Studerende fordelt efter minoritetsandel på uddannelsesudbuddet		
	Udbud med <5 % minoriteter	Udbud med 5-15 % minoriteter	Udbud med >15 % minoriteter
Universitetsstuderende (n= 25.939)	35	51	14
Professionsbachelorstuderende (n = 23.090)	22	41	36

	Studerende fordelt efter minoritetsandel på uddannelsesudbuddet		
	Udbud med <5 % minoriteter	Udbud med 5-15 % minoriteter	Udbud med >15 % minoriteter
Erhvervsakademistuderende (n = 9.177)	25	44	30
Studerende på maritim uddannelse (n = 819)	49	30	21

Kilde: Danmarks Statistik, herunder KOT-registret.

Note: N = 59.025. Andelene er opgjort på uddannelsesudbudsniveau for studerende optaget via KOT på en videregående uddannelse i juli 2021. Etnisk minoritetsbaggrund inkluderer studerende med enten indvandrer- eller efterkommerbaggrund.

Uddannelsesudbudssteder, hvor studerende med etnisk minoritetsbaggrund er i klart mindretal (<5 %), er mest udbredte på maritime uddannelser og universitetsuddannelser. Blandt de knap 26.000 universitetsstuderende eller omkring 820 studerende på maritime uddannelser går henholdsvis 35 og 49 % af de studerende på en uddannelse, hvor der på uddannelsesudbuddet er mindre end 5 % medstuderende med etnisk minoritetsbaggrund.

Modsat er omkring 36 % af de studerende på professionsbacheloruddannelserne, hvor der i 2021 startede omkring 23.100 nye studerende, generelt på uddannelser, hvor andelen af studerende med etnisk minoritetsbaggrund udgør mere end 15 %. Den tilsvarende andel blandt studerende, der i 2021 blev tilbudt en plads på en erhvervsakademiuddannelse, er 30 %.

3 Hvem er de studerende med minoritetsbaggrund?

Kapitel 3 belyser centrale individkarakteristika blandt studerende opdelt efter, om de har dansk baggrund, indvandrerbaggrund eller efterkommerbaggrund. Kapitlet ser nærmere på karakteristika som køn, alder på optagelsestidspunktet, type af adgangsgivende eksamen, adgangsgivende karaktergennemsnit, samt hvorvidt de studerende er optaget på deres førsteprioritet eller en lavere prioritet.

Samlet set peger kapitlet på både ligheder og forskelle mellem de tre grupper af studerende. Resultaterne er baseret på registerdata fra Danmarks Statistik, som dækker over førsteårsstuderende på videregående uddannelser i august 2021.

3.1 Opsummering

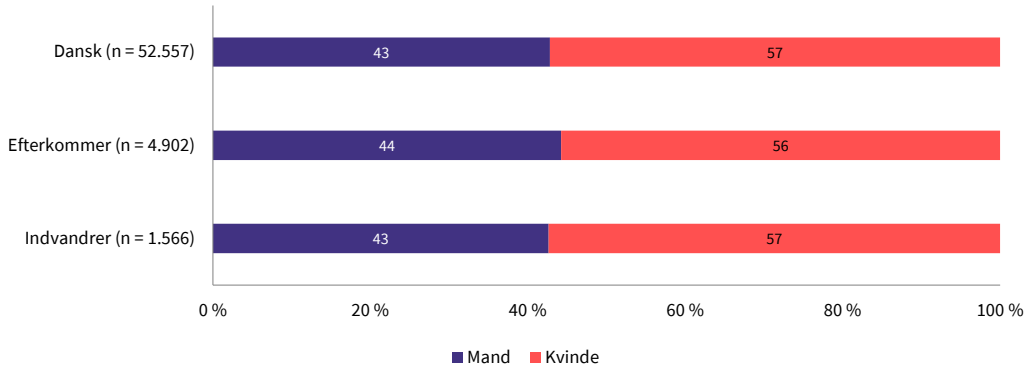
- Generelt er der flere kvindelige end mandlige studerende på de videregående uddannelser. Dette gør sig gældende blandt både studerende med dansk baggrund, studerende med efterkommerbaggrund og studerende med indvandrerbaggrund.
- Studerende med indvandrerbaggrund er generelt ældre ved studiestart (28,8 år), mens studerende med efterkommerbaggrund i gennemsnit er yngre (22,4 år) sammenlignet med studerende med dansk herkomst (24,4 år).
- I gennemsnit søger studerende med dansk herkomst ind på de videregående uddannelser med det højeste karaktergennemsnit. Blandt studerende med dansk herkomst søger 16 % ind med en kvotient på mellem 10 og 12, mens det gælder 9 og 7 % af de studerende med henholdsvis efterkommer- og indvandrerbaggrund.
- 83 % af de studerende med dansk herkomst bliver optaget på deres førsteprioritet. Den tilsvarende andel er lavere blandt studerende med efterkommerbaggrund (65 %) og studerende med indvandrerbaggrund (70 %).
- Den største andel af de studerende med dansk herkomst optages på baggrund af en STX-eksamen (53 %), hvilket også gælder for studerende med efterkommerbaggrund (55 %). Fordelingen efter typen af adgangsgivende eksamen er overordnet set meget ens for studerende med dansk herkomst og studerende med efterkommerbaggrund. Studerende med indvandrerbaggrund adskiller sig markant, idet kun 29 % har en STX-eksamen, mens en væsentligt større andel har en

HF-eksamen (27 %) eller en ukendt adgangsgivende eksamen (22 %). Dette peger på forskellige uddannelsesveje ind på de videregående uddannelser afhængigt af etnisk herkomst.

3.1.1 Kvinder i flertal på tværs af herkomst

Figur 3.1 viser kønsfordelingen blandt studerende med indvandrerherkomst, efterkommerherkomst og dansk herkomst.

Figur 3.1
Optagne studerende i 2021, fordelt på herkomstgrupper og køn

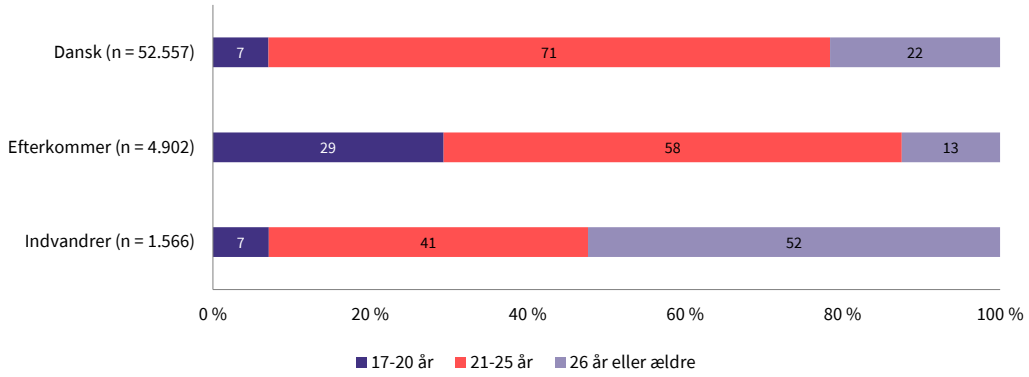
Kilde: Danmarks Statistik, herunder KOT-registret.
Note: N = 59.025. Opgørelsen dækker over studerende optaget via KOT på en videregående uddannelse i juli 2021.

På tværs af alle tre grupper er kvinder i flertal blandt de studerende, der i 2021 blev tilbudt en studieplads på en videregående uddannelse. Blandt studerende med dansk herkomst er 57 % kvinder, blandt efterkommere er andelen 56 %, og blandt indvandrere 57 %. Kønssammensætningen er således næsten identisk på tværs af grupperne.

3.1.2 Markante aldersforskelle: Efterkommere yngre, indvandrere ældre

Modsat kønssammensætningen er der markante forskelle i aldersfordelingen på tværs af herkomstgrupper, jf. figur 3.2.

Figur 3.2
Optagne studerende i 2021, fordelt på herkomstgrupper og alder

Kilde: Danmarks Statistik, herunder KOT-registret.
Note: N = 59.025. Opgørelsen dækker over studerende optaget via KOT på en videregående uddannelse i juli 2021.

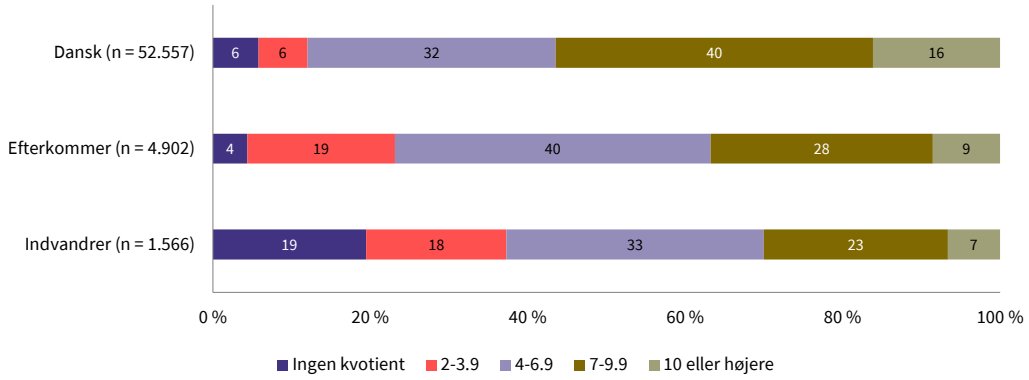
Blandt studerende med dansk herkomst er størstedelen (71 %) mellem 21 og 25 år, mens 7 % er 17-20 år og 22 % er 26 år eller ældre. Studerende med efterkommerbaggrund er generelt yngre ved studiestart: 29 % er 17-20 år, 58 % er 21-25 år, og kun 13 % er 26 år eller ældre. Indvandrere er derimod ældre ved studiestart. Her er over halvdelen (52 %) 26 år eller ældre, 41 % er 21-25 år, mens kun 7 % er 17-20 år.

Sammenlignet med studerende med dansk herkomst fremstår efterkommere tydeligt yngre, mens indvandrere er markant ældre. De to minoritetsgrupper adskiller sig således mere fra hinanden, end de adskiller sig fra de danske studerende.

3.1.3 Danske studerende ligger højest i karakterfordelingen – indvandrere lavest

Figur 3.3 viser fordelingen af det adgangsgivende karaktergennemsnit på tværs af herkomstgrupper.

Figur 3.3
Optagne studerende i 2021, fordelt på herkomstgrupper og adgangsgivende kvotient

Kilde: Danmarks Statistik, herunder KOT-registret.
Note: N = 59.025. Opgørelsen dækker over studerende optaget via KOT på en videregående uddannelse i juli 2021.

Studerende med dansk herkomst har generelt højere karaktergennemsnit end både efterkommere og indvandrere. Blandt danske studerende har 56 % et gennemsnit på 7,0 eller derover, mens 16 % har et gennemsnit på 10 eller højere. For studerende med efterkommerbaggrund gælder det, at 37 % har et gennemsnit på 7,0 eller derover, og 9 % har et gennemsnit på 10 eller højere. Indvandrergruppen har den laveste andel af de høje karakterintervaller: 30 % har et gennemsnit på 7,0 eller derover, og kun 7 % har et gennemsnit på 10 eller højere.

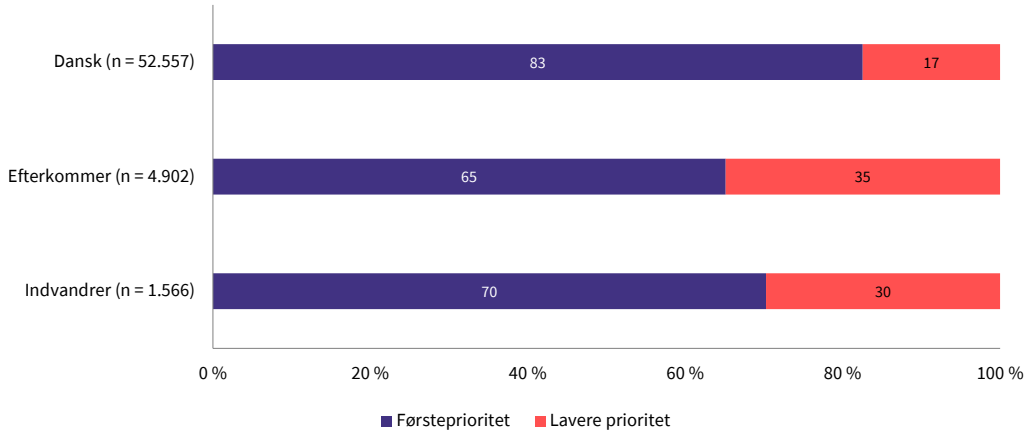
Samtidig ses en større andel med lave eller ingen adgangsgivende karakterer blandt indvandrere og efterkommere. Eksempelvis har 19 % af indvandrerne og 4 % af efterkommerne ikke et adgangsgivende karaktergennemsnit (de kan fx være optag gennem en anden adgangsvej), mens det kun gælder 6 % af de studerende med dansk herkomst.

Samlet viser figuren, at studerende med dansk herkomst har det højeste karaktergennemsnit, mens både efterkommere og især indvandrere i gennemsnit har lavere adgangsgivende karakterer, hvilket kan spille en rolle for deres optag på den ønskede uddannelse.

3.1.4 Færre efterkommere optages på deres førsteprioritet

Figur 3.4 viser, hvordan studerende på tværs af herkomstgrupper fordeler sig i forhold til, om de er optaget på deres førsteprioritet eller en lavere prioritet.

Figur 3.3
Optagne studerende i 2021, fordelt på herkomstgrupper og prioritet

Kilde: Danmarks Statistik, herunder KOT-registret.
Note: N = 59.025. Opgørelsen dækker over studerende optaget via KOT på en videregående uddannelse i juli 2021.

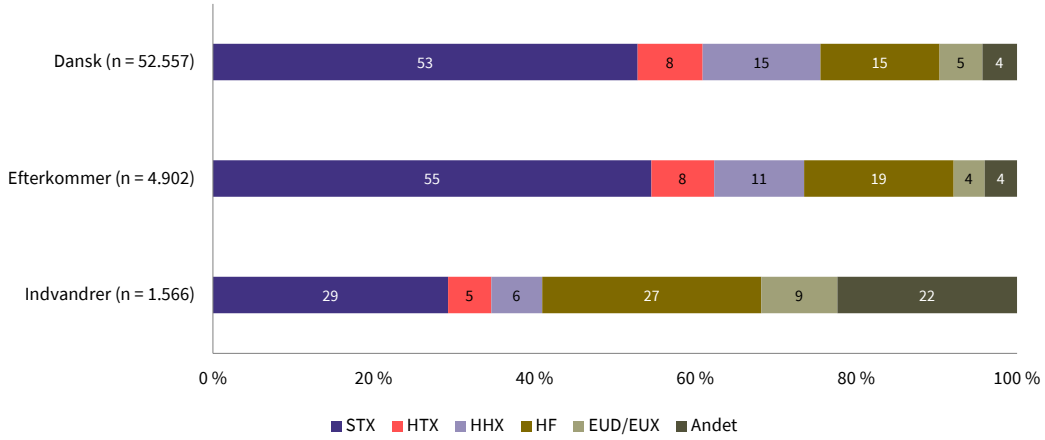
Studerende med dansk herkomst bliver i højere grad optaget på deres førsteprioritet: 83 % får deres ønske opfyldt, mens 17 % optages på en lavere prioritet. Blandt studerende med efterkommerbaggrund optages 65 % på deres førsteprioritet, mens 35 % optages på en lavere prioritet. Indvandrere befinder sig mellem de to grupper, idet 70 % optages på deres førsteprioritet, mens 30 % optages på en lavere prioritet.
Sammenfattende viser figuren, at studerende med efterkommerbaggrund i mindre grad end både danske studerende og indvandrere optages på deres førsteprioritet.

Forskellene mellem herkomstgrupperne kan have flere forklaringer. De kan til dels afspejle den variation, som er observeret i figur 3.3, hvor det fremgår, at studerende med minoritetsbaggrund generelt har lavere adgangsgivende karaktergennemsnit end studerende med dansk herkomst. Derudover kan det være et udtryk for, at især studerende med efterkommerbaggrund i højere grad søger mod uddannelser med et mere krævende adgangsniveau i forhold til deres karaktergennemsnit.

3.1.5 Indvandrere skiller sig ud, hvad angår adgangsgivende eksamener

Figur 3.5 viser, hvilke typer adgangsgivende eksamener de optagne studerende har, fordelt på herkomstgrupper.

Figur 3.4
Optagne studerende i 2021, fordelt på herkomstgrupper og adgangsgivende eksamen

Kilde: Danmarks Statistik, herunder KOT-registret.
Note: N = 59.025. Opgørelsen dækker over studerende optaget via KOT på en videregående uddannelse i juli 2021.

På tværs af alle grupper er STX den mest almindelige adgangsgivende eksamen, men fordelingen varierer markant mellem grupperne. Blandt studerende med dansk herkomst har 53 % en STX-eksamen, mens de øvrige større grupper udgøres af HF (15 %), HTX (8 %) og HHX (15 %). Kun 5 % har en EUD-/EUX-eksamen, og 4 % har en anden adgangsvej.

Studerende med efterkommerbaggrund ligner i høj grad de danske studerende: 55 % har STX, og de resterende fordeler sig på HF (19 %), HTX (8 %) og HHX (11 %). Andelen med EUD/EUX (4 %) og andre adgangsveje (4 %) er også næsten identisk.

Indvandrere adskiller sig mest fra de øvrige grupper. Her har en markant lavere andel STX (29 %), mens en langt større andel har HF (27 %), EUD/EUX (9 %) eller en anden adgangsvej (22 %). En anden adgangsvej kan være et udtryk for, at den studerendes uddannelse fra hjemlandet eller et andet land ikke kan oversættes direkte til en af de danske uddannelseskategorier.

Samlet viser figuren, at efterkommere har en adgangsgivende eksamensprofil, der minder meget om danske studerendes, mens indvandrergruppen i højere grad kommer ind via HF, EUD/EUX eller "en anden adgangsvej".

4 Sabbatår, studievalg og studiestart

Kapitel 4 handler om tiden frem til studiestarten, herunder sabbatsårsaktiviteter, og hvilke forhold der har haft betydning for de adspurgte studerendes studievalg og deres forventninger til studiestarten. En tidligere undersøgelse af sammenhænge mellem de studerendes begrundelser for studievalg og risikoen for frafald peger på, at studerende, der vælger uddannelse ud fra faglig interesse, har mindre risiko for at falde fra på deres uddannelse i løbet af det første studieår, mens studerende, der i højere grad vælger uddannelse ud fra fx et ønske om at gøre deres familie glad og stolt, ofte er mindre afklarede i deres studievalg og mindre motiverede for at påbegynde studiet. (EVA, 2018).

Desuden peger undersøgelsen på, at begrundelser for studievalg varierer mellem studerende med forskellig herkomst, idet studerende med indvandrer- og efterkommerbaggrund i mindre omfang end studerende med dansk herkomst angiver faglig interesse som afgørende for deres studievalg, mens hensyn til familien oftere spiller en central rolle (EVA, 2018). Det gør det relevant i dette kapitel at belyse studievalg og forventninger til studiestarten på tværs af herkomst.

Analyserne i kapitel 4 er baseret på spørgeskemadata, som er indsamlet blandt førsteårsstuderende på videregående uddannelser forud for deres studiestart i august 2021.

4.1 Opsummering

- Det er mere almindeligt blandt studerende med indvandrer- (27 %) og efterkommerbaggrund (39 %) end blandt danske studerende (14 %) ikke at have haft nogen sabbatår. Gruppen af studerende med indvandrerbaggrund er dog også den gruppe, hvor den største andel har haft tre eller flere sabbatår (46 %), sammenlignet med studerende med dansk baggrund (35 %) og efterkommerbaggrund (18 %).
- Begrundelserne for studievalg varierer mellem herkomstgrupperne. Studerende med indvandrer- og efterkommerbaggrund angiver oftere end studerende med dansk herkomst, at hensyn til familie, jobmuligheder og uddannelsens prestige har haft stor betydning for deres studievalg. Studerende med dansk herkomst (90 %) angiver i højere grad end studerende med indvandrer- (75 %) og efterkommerbaggrund (78 %), at faglig interesse har været afgørende for deres valg af uddannelse.
- Uddannelsens geografiske placering tillægges generelt stor betydning af alle studerende (47-48 %). Studerende med etnisk minoritetsbaggrund angiver i højere grad end studerende med

dansk herkomst, at geografiske hensyn relateret til familie og placering af fremtidige jobmuligheder har været vigtige.

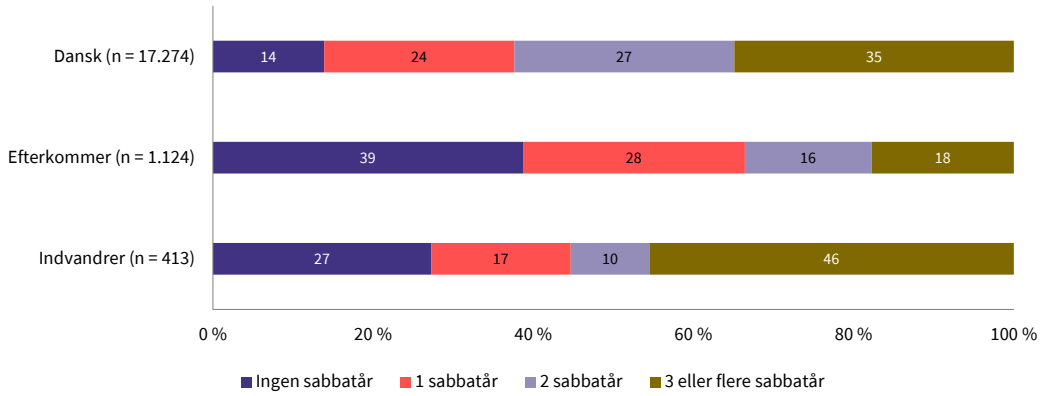
- Forventningerne til deltagelse i studiestartsaktiviteter varierer mellem herkomstgrupperne. Henholdsvis 27 og 29 % af de studerende med efterkommer- og indvandrerbaggrund angiver, at de forventer helt sikkert at deltage i alle studiestartsaktiviteterne, mod 38 % af de studerende med dansk herkomst.
- At få venner på uddannelsen er særligt vigtigt for studerende med dansk herkomst (74 %) og mindre vigtigt blandt studerende med indvandrer- (57 %) og efterkommerbaggrund (68 %).
- Gruppen af studerende med indvandrerbaggrund er den gruppe, der i højest grad angiver, at de foretrækker at lære nye medstuderende at kende gennem faglige aktiviteter (31 % sammenholdt med 12 % blandt studerende med dansk herkomst og 17 % blandt studerende med efterkommerbaggrund).

4.2 Sabbatår og sabbatsårsaktiviteter på tværs af herkomst

Figur 4.1 viser, hvor mange sabbatår de studerende har haft, fordelt på herkomstgrupper. Der er markante forskelle mellem grupperne. Blandt studerende med dansk herkomst har størstedelen (51 %) taget ét eller to sabbatår, mens 14 % er startet direkte efter gymnasiet, uden sabbatår. Derimod har studerende med efterkommerbaggrund oftere ingen sabbatår: 39 % er gået direkte videre til en videregående uddannelse, mens 44 % har taget ét eller to sabbatår.

Blandt studerende med indvandrerbaggrund har 46 % tre eller flere sabbatår. Det gør dem til den gruppe, der hyppigst har tre eller flere sabbatår. Til sammenligning gælder det 35 % af de studerende med efterkommerbaggrund og 18 % af de studerende med dansk herkomst. Når det gælder studiestart uden sabbatår, placerer studerende med indvandrerbaggrund sig mellem de to øvrige grupper, idet 27 % starter direkte efter den adgangsgivende eksamen.

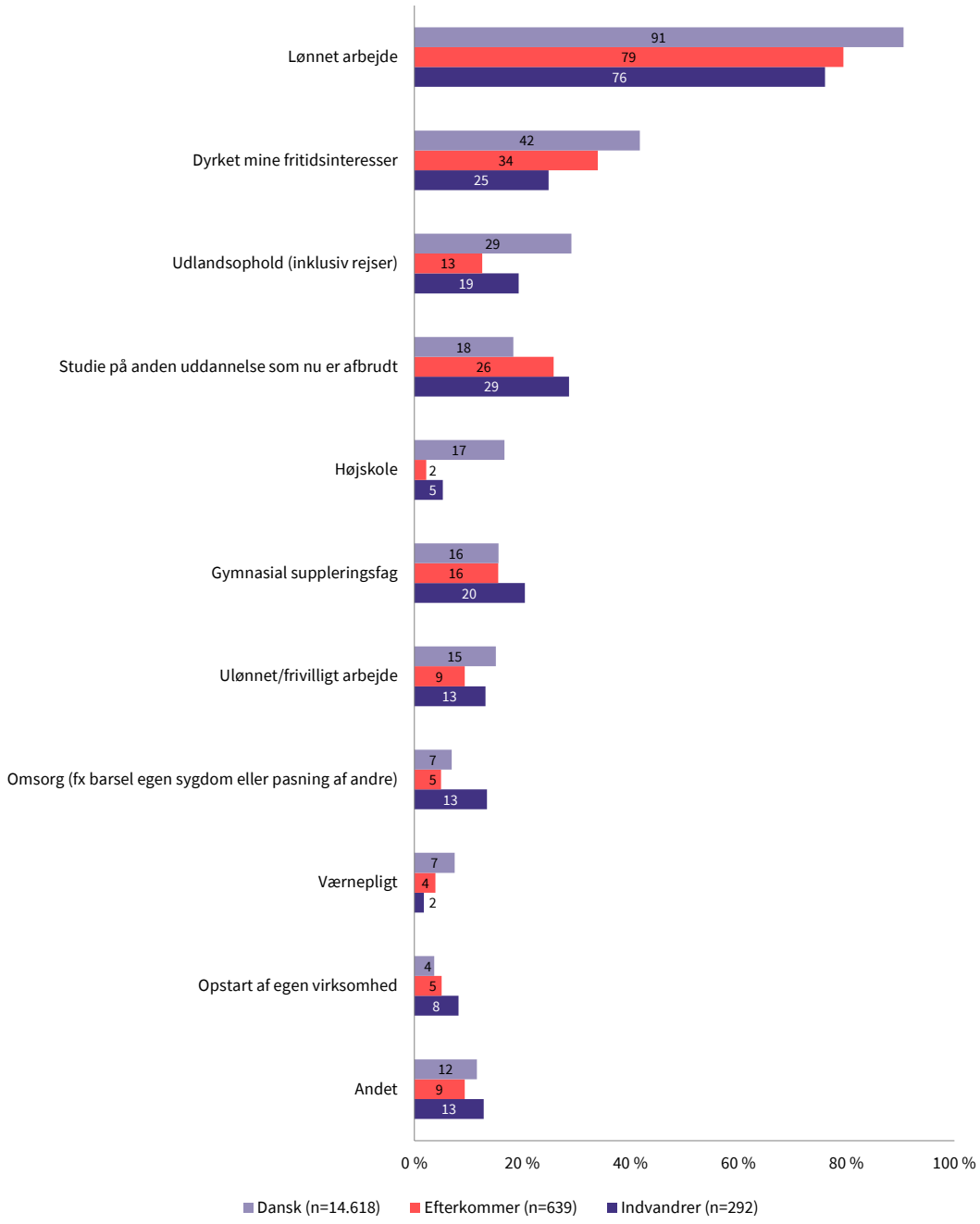
Figur 4.1
Antal sabbatår, fordelt på herkomstgrupper blandt optagne studerende i 2021

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.
Note: N = 18.811. Spørgsmål: "Hvornår har du afsluttet din gymnasiale uddannelse?". Antal sabbatår er udregnet på baggrund af det årstal, de studerende har angivet, at de færdiggjorde deres gymnasiale uddannelse. Eftersom ikke alle har afsluttet en gymnasial uddannelse er antallet af besvarelser mindre end den fulde studenterpopulation. Spørgsmålet er stillet til studerende i august 2021, efter de er blevet optaget på deres uddannelse i sommeren 2021. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads via KOT i 2021.

Et andet perspektiv på sabbatår er de aktiviteter, som indgår i sabbatårene.

Figur 4.2
Sabbatsårsaktiviteter, fordelt på herkomstgrupper blandt optagne studerende i 2021

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.
Note: Aktiviteter i sabbatår blandt førsteårsstuderende på videregående uddannelse i 2021. Spørgsmålet er kun stillet til studerende, der har angivet, at de har afholdt et eller flere sabbatår. Spørgsmålet er stillet til studerende i august 2021, efter de er blevet optaget på deres uddannelse i sommeren 2021. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads via KOT i 2021.

Det fremgår af figur 4.2, at på tværs af alle grupper er lønnet arbejde den mest udbredte aktivitet, men studerende med efterkommer- og indvandrerbaggrund arbejder i mindre grad end danske studerende. Henholdsvis 79 % af efterkommerne og 78 % af indvandrerne har haft lønnet arbejde, mod 91 % blandt danske studerende. Dyrkelse af fritidsinteresser er mere udbredt blandt danske studerende (42 %) end blandt efterkommere (34 %) og indvandrere (25 %). Der ses også tydelige forskelle i udlandsophold: 29 % af de danske studerende har været i udlandet, hvilket er væsentligt højere end blandt efterkommere (19 %) og indvandrere (13 %). Ligesom højskoleophold og værnepligt er mere udbredt blandt danske studerende end blandt studerende med minoritetsbaggrund.

Studerende med efterkommerbaggrund har lidt oftere end danske studerende påbegyndt og afbrudt en anden uddannelse (26 % mod 18 %). Indvandrere skiller sig ud ved i højere grad at have haft omsorgsopgaver såsom pasning af familiemedlemmer (13 %) eller at have taget gymnasiale suppleringsfag (20 %).

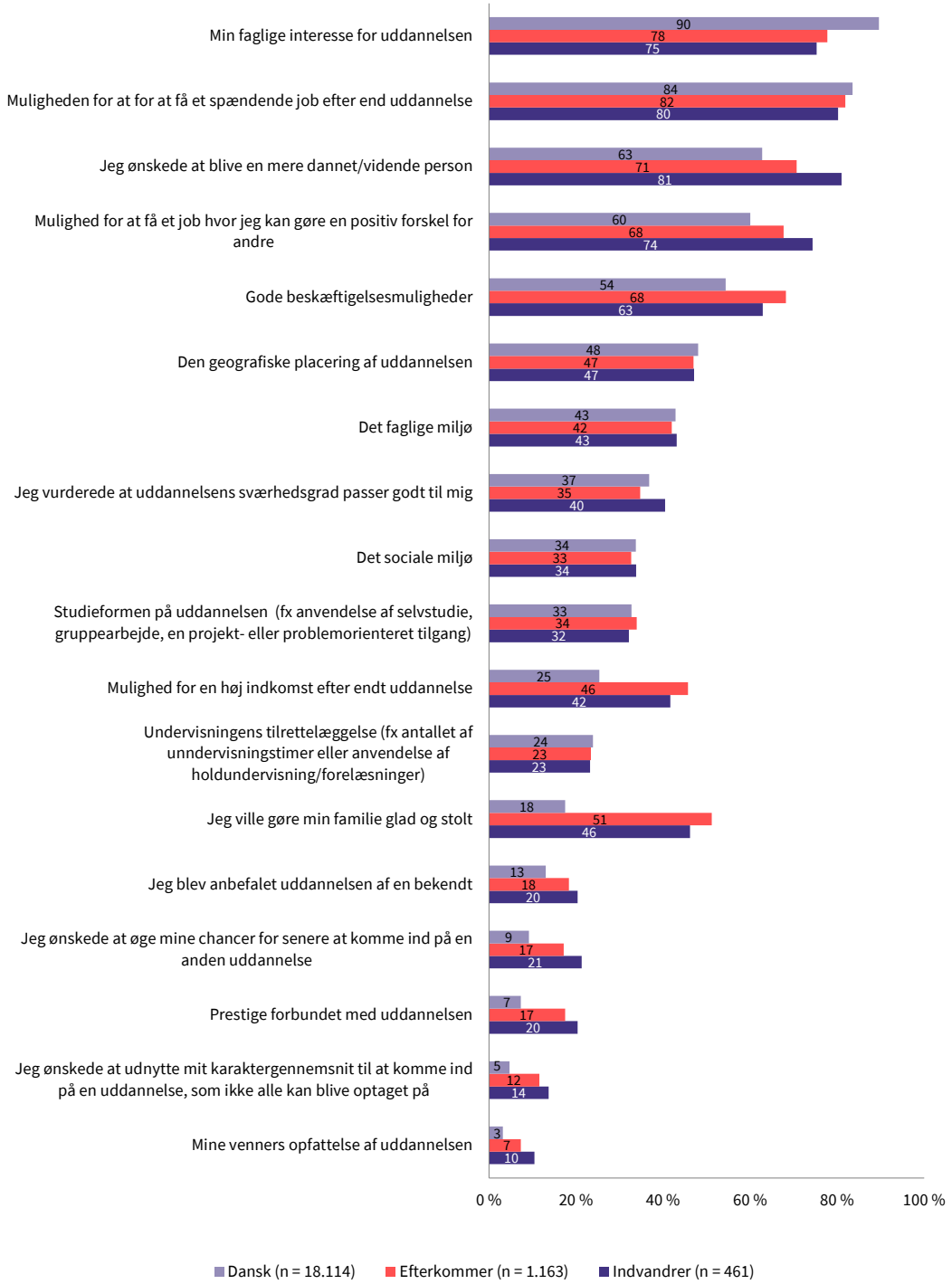
4.3 Begrundelser for studievalg

I dette afsnit belyses en række forhold knyttet til de studerendes studievalg fordelt på de tre herkomstgrupper. Afsnittet omfatter dels de begrundelser, som de studerende selv angiver har haft betydning for deres valg af uddannelse, dels hvor afklarede de oplevede at være i forbindelse med deres studievalg. Derudover undersøges, hvordan de studerende har indhentet information om uddannelsen, og endelig uddybes det, hvilke konkrete forhold der har været centrale for de studerende, som har angivet, at uddannelsens geografiske placering havde afgørende betydning for deres valg.

4.3.1 Familiens anerkendelse er særligt vigtigt for etniske minoritetsstuderendes studievalg

Figur 4.3 viser, hvilke forhold de studerende tillægger betydning for deres studievalg. Det fremgår, at der er både ligheder og forskelle mellem herkomstgrupperne.

Figur 4.3
Begrundelser for studievalg, fordelt på herkomstgrupper blandt optagne studerende i 2021

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.
Note: N = 19.738. Andel (%) af studerende, der har svaret "I meget høj grad" eller "I høj grad" på spørgsmålet "I hvilken grad var følgende forhold afgørende for din beslutning om at søge ind på den uddannelse, du er blevet optaget på?" Spørgsmålene er stillet til studerende i august 2021, efter de er blevet optaget på deres uddannelse i sommeren 2021. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads via KOT i 2021.

På tværs af grupperne er den faglige interesse den mest afgørende faktor, men danske studerende vægter denne højere end både efterkommere og indvandrere. Danske studerende lægger desuden mindre vægt på gode beskæftigelsesmuligheder og høj indtægt efter afsluttet uddannelse, familiens vurdering og prestige.

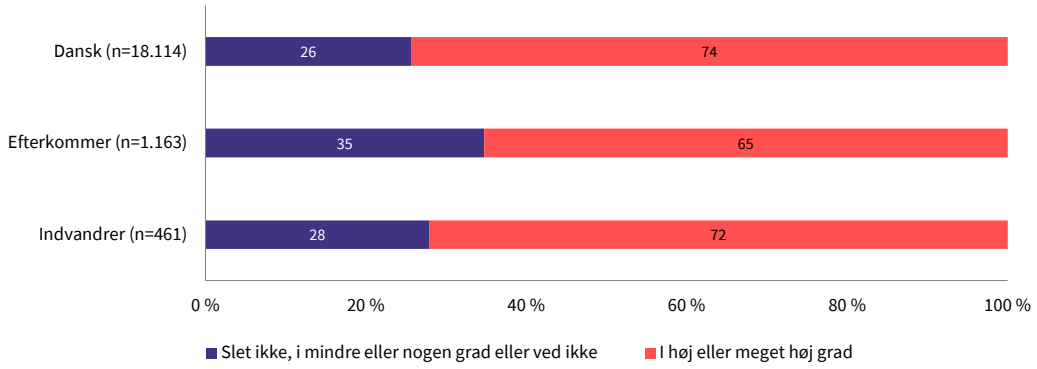
Efterkommere ligger i deres besvarelser ofte mellem danske studerende og indvandrere. Dog er gruppen af studerende med efterkommerbaggrund de studerende, der i højest grad angiver muligheden for at få et spændende job og gode beskæftigelsesmuligheder efter uddannelsen samt at gøre deres familie glad og stolt som vigtige begrundelser for deres studievalg.

Indvandrere skiller sig mest ud fra de to øvrige grupper. Denne gruppe angiver oftest følgende årsager til deres valg af uddannelse: prestige, ønsket om at blive en dannet/vidende person, muligheden for at få et job, som kan gøre en positiv forskel for andre, samt ønsket om at tage en uddannelse, der kan øge chancerne for at komme ind på en anden uddannelse.

4.3.2 Efterkommere er mindst afklarede forud for studievalg

Da de studerende blev adspurgt i august, efter de var blevet tilbudt en studieplads, var mere end halvdelen i høj eller meget høj grad afklarede omkring deres studievalg, jf. figur 4.4. Danske studerende er den gruppe, hvor flest føler sig sikre på deres valg: 74 % angiver, at de i høj eller meget høj grad var afklarede, da de søgte ind. Den tilsvarende andel blandt studerende med indvandrerbaggrund er 72 %. Efterkommere skiller sig ud ved at være den mindst afklarede gruppe (65 %).

Figur 4.4
Afklarethed om studievalg, fordelt på herkomstgrupper blandt optagne studerende i 2021

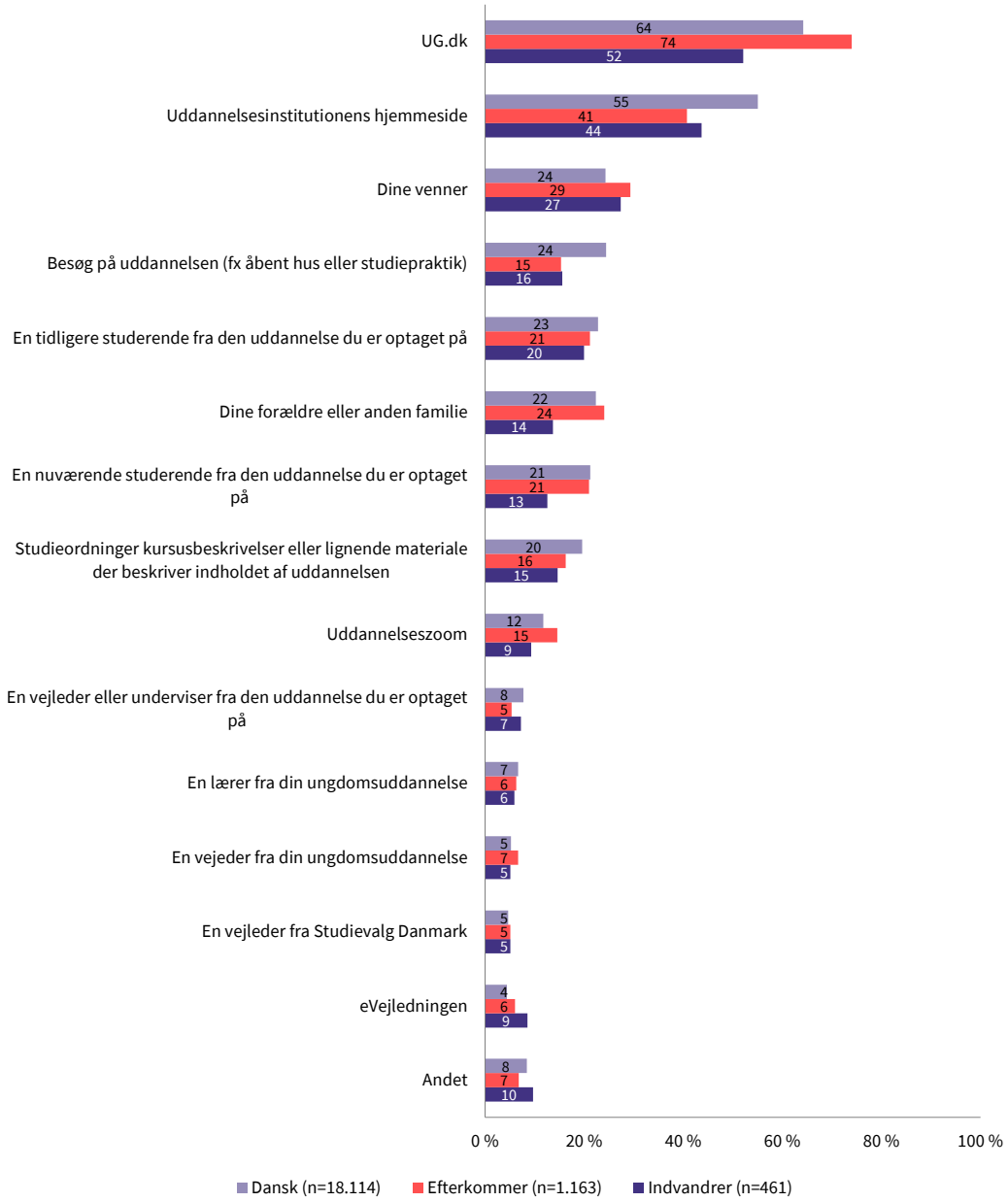

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.
Note: Andelene angiver fordelingen mellem studerende, der har angivet, at de i slet ikke, i mindre grad eller i nogen grad er afklarede omkring deres studievalg, og studerende, der i høj grad eller i meget høj grad er afklarede. Opgørelsen er opdelt efter etnisk herkomst. Spørgsmålene er stillet til studerende i august 2021, efter de er blevet optaget på deres uddannelse i sommeren 2021. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads via KOT i 2021.

4.3.3 Indvandrere inddrager sjældnere forældre som kilde til viden om uddannelse

Figur 4.5 viser, hvilke kilder de studerende har anvendt for at få viden om den uddannelse, de er optaget på.

Figur 4.5
Kilder til viden om uddannelse, fordelt på herkomstgrupper blandt optagne studerende i 2021

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.
Note: n = 19.738. Spørgsmål: "Hvorfra har du fået viden om den uddannelse, du er optaget på?". Spørgsmålet er stillet til studerende i august 2021, efter de er blevet optaget på deres uddannelse i sommeren 2021. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads via KOT i 2021.

På tværs af alle tre grupper er ug.dk og uddannelsesinstitutionens hjemmeside de mest anvendte informationskilder. Studerende med indvandrerbaggrund bruger ug.dk hyppigst (84 %), efterfulgt af efterkommere (74 %) og danske studerende (64 %). Uddannelsens egen hjemmeside anvendes også af mange, men oftest af studerende med dansk herkomst.

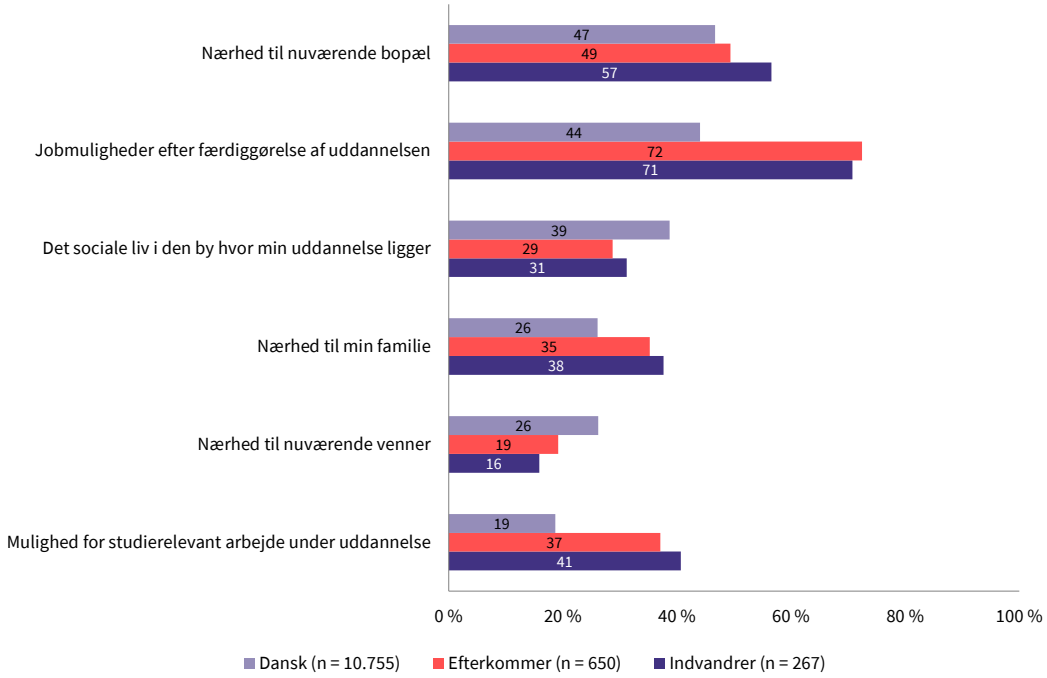
At bruge venner er også en anvendt praksis til at få viden om en uddannelse. Blandt studerende med efterkommer- og indvandrerbaggrund rapporterer henholdsvis 29 og 27 %, at de bruger deres venner som kilde til viden, mens det blandt studerende med dansk baggrund er 24 %. Det at bruge familie eller forældre som kilde til viden om en uddannelse praktiseres mindst blandt indvandrere (14 %), mens det er mere udbredt blandt efterkommere (24 %) og studerende af dansk herkomst (22 %).

Anvendelseshyppigheden af de informationskilder, der fremgår af figur 4.5, må også ses i lyset af deres tilgængelighed. Det er eksempelvis mindre omkostningskrævende at søge information på en uddannelses hjemmeside end at tage kontakt til en studievejleder, hvilket kan have betydning for, hvilke kilder de studerende benytter.

4.3.4 Geografiske hensyn: Jobmuligheder under og efter uddannelse vægtes højere blandt etniske minoriteter end blandt danske studerende

Blandt studerende, der vægter den geografiske beliggenhed højt i forbindelse med studievalg, viser figur 4.6, hvilke geografiske forhold de studerende tillægger betydning i deres studievalg.

Figur 4.6
Uddybning af betydningen af geografi for studievalg, fordelt på herkomstgrupper blandt optagne studerende i 2021

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.
Note: N = 11.672. Andel (%) af studerende, der har svaret "Meget vigtigt" eller "Vigtigt" på spørgsmålet "Hvor vigtige var følgende forhold for dine overvejelser om den geografiske placering af uddannelsen?". Spørgsmålet er kun stillet til studerende, der har svaret "Meget vigtig", "Vigtig" eller "Mindre vigtig" på spørgsmålet "Hvor vigtig var uddannelsens geografiske placering for dit studievalg?". Spørgsmålene er stillet til studerende i august 2021, efter de er blevet optaget på deres uddannelse i sommeren 2021. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads via KOT i 2021.

Når det gælder nærhed til nuværende bopæl, ligger danske studerende og efterkommere på omtrent samme niveau (henholdsvis 47 % og 49 %), mens indvandrere i højere grad vægter dette hensyn (57 %). Et lignende mønster ses for muligheden for studierelevant arbejde under uddannelsen, hvor indvandrere igen ligger højest (41 %), efterfulgt af efterkommere (37 %) og danske studerende (19 %). Dette peger på, at praktiske og økonomiske hensyn fylder mere for studerende med minoritetsbaggrund – og særligt for indvandrere.

Med hensyn til jobmuligheder efter færdiggørelsen af uddannelsen ligger efterkommere og indvandrere markant højere (henholdsvis 72 % og 71 %) end danske studerende (44 %). Jobperspektivet spiller dermed en langt større rolle for studerende med minoritetsbaggrund.

Når det gælder nærhed til familie, ligger indvandrere højest (38 %), efterfulgt af efterkommere (35 %) og til sidst danske studerende (26 %). Danske studerende prioriterer derimod nærhed til nuværende venner (26 % mod 16-19 %) i højere grad end de to minoritetsgrupper samt det sociale liv i studiebyen, som 39 % af de danske studerende angiver som vigtigt mod 29 % blandt efterkommere og 31 % blandt indvandrere.

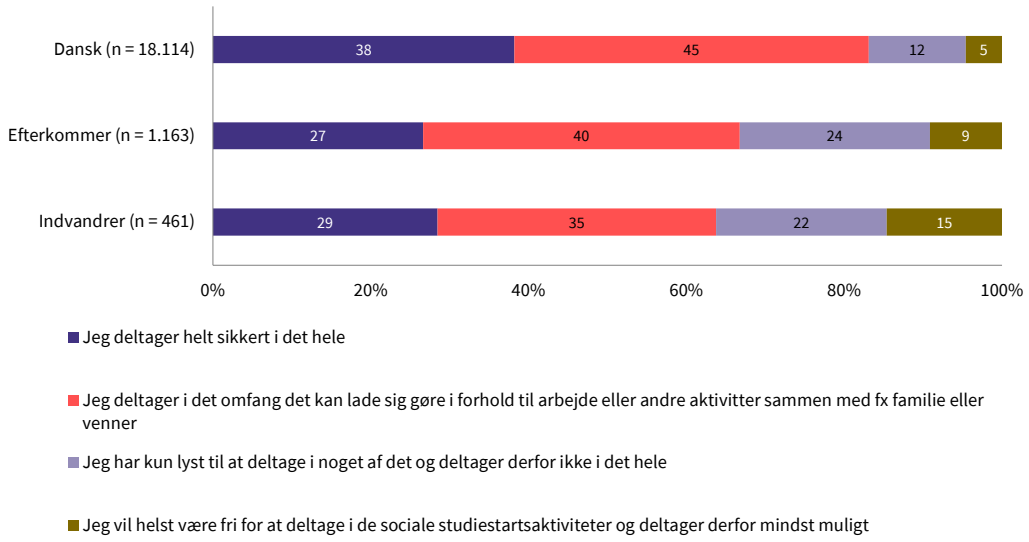
4.4 Forventninger til studiestarten

I dette afsnit gennemgås de studerendes forventninger til de sociale studiestartsaktiviteter, fordelt på de tre herkomstgrupper.

4.4.1 Etniske minoritetsstuderende forventer lavere deltagelse i studiestartsaktiviteter

Figur 4.7 viser de studerendes forventninger til deres deltagelse i sociale studiestartsaktiviteter i august, efter de er blevet optaget på deres nye studie. Der er markante forskelle mellem herkomstgrupperne.

Figur 4.7
Deltagelse i studiestartsaktiviteter, fordelt på herkomstgrupper blandt optagne studerende i 2021

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.
Note: N = 19.738. Spørgsmål: "I forbindelse med studiestart er der ofte planlagt sociale aktiviteter som fx hyttetur/rustur, fællesspisning og fester. Hvilket af følgende udsagn passer bedst på dine forventninger til, hvor meget du vil deltage i de sociale studiestartsaktiviteter?" Spørgsmålet er stillet til studerende i august 2021, efter de er blevet optaget på deres uddannelse i sommeren 2021. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads via KOT i 2021.

Danske studerende er den gruppe, der i størst omfang forventer at deltage i alle aktiviteter (38 %), sammenlignet med både efterkommere (27 %) og indvandrere (29 %). Denne positive forventning til deltagelse afspejles også i, at kun 5 % af de danske studerende forventer at deltage mindst muligt.

Generelt er studerende med etnisk minoritetsbaggrund mere forbeholdne i deres forventninger til deltagelse i studiestartsaktiviteter. Blandt studerende med efterkommerbaggrund forventer 24 % at deltage i begrænset omfang, og 9 % angiver, at de helst vil være fri for at deltage. Blandt

studerende med indvandrerbaggrund er mønsteret endnu tydeligere: 22 % forventer at deltage i begrænset omfang, mens hele 15 % helst vil undgå at deltage i aktiviteterne.

Samlet set viser figuren, at danske studerende i højere grad end de øvrige grupper forventer fuld deltagelse i studiestartsaktiviteterne, mens studerende med indvandrer- og efterkommerbaggrund i større grad udviser forbehold og forventer lavere deltagelse.

4.4.2 Ønsket om fuld deltagelse i studiestartsaktiviteter blandt minoritetsstuderende varierer kun lidt med minoritetsandel

Tabel 4.1 viser de studerendes forventninger til deltagelse i studiestartsaktiviteter, opgjort efter herkomst og andelen af studerende med etnisk minoritetsbaggrund på uddannelsen (<5 %, 5-15 % eller >15 %). Andelene i tabellen angiver eksempelvis i første række, hvor stor en andel af de studerende med dansk herkomst der tilslutter sig udsagnet "Jeg deltager helt sikkert i det hele" på uddannelser med en henholdsvis lav, mellem eller høj andel af studerende med etnisk minoritetsbaggrund.

Tabel 4.1
Deltagelse i studiestartsaktiviteter fordelt på andelen af studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund

Udsagn	Baggrund	Studerende fordelt efter minoritetsandel på uddannelsesudbuddet		
		Etniske minoritetsstuderende på udbud <5 %	Etniske minoritetsstuderende på udbud 5- 15 %	Etniske minoritetsstuderende på udbud >15 %
Jeg deltager helt sikkert i det hele	Dansk	42	38	31
	Etnisk minoritet	30	27	27
Jeg deltager i det omfang, det kan lade sig gøre i forhold til arbejde eller andre aktiviteter sammen med fx familie eller venner	Dansk	43	45	49
	Etnisk minoritet	50	38	37
Jeg vil helst være fri for at deltage i de sociale studiestartsaktiviteter og deltager derfor mindst muligt	Dansk	3	5	6
	Etnisk minoritet	7	11	11

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.
Note: N = 19.738. Andelene i tabellen angiver, hvor stor en andel af de studerende der tilslutter sig det givne udsagn på uddannelser med en henholdsvis lav, mellem eller høj andel af studerende med etnisk minoritetsbaggrund. Indledningen til udsagnene lyder således: "I forbindelse med studiestart er der ofte planlagt sociale aktiviteter som fx hyttetur/rustur, fællesspisning og fester. Hvilket af følgende udsagn passer bedst på dine forventninger til, hvor meget du vil deltage i de sociale studiestartsaktiviteter?" Spørgsmålet er stillet til studerende i august 2021, efter de er blevet optaget på deres uddannelse i sommeren 2021. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads via KOT i 2021.

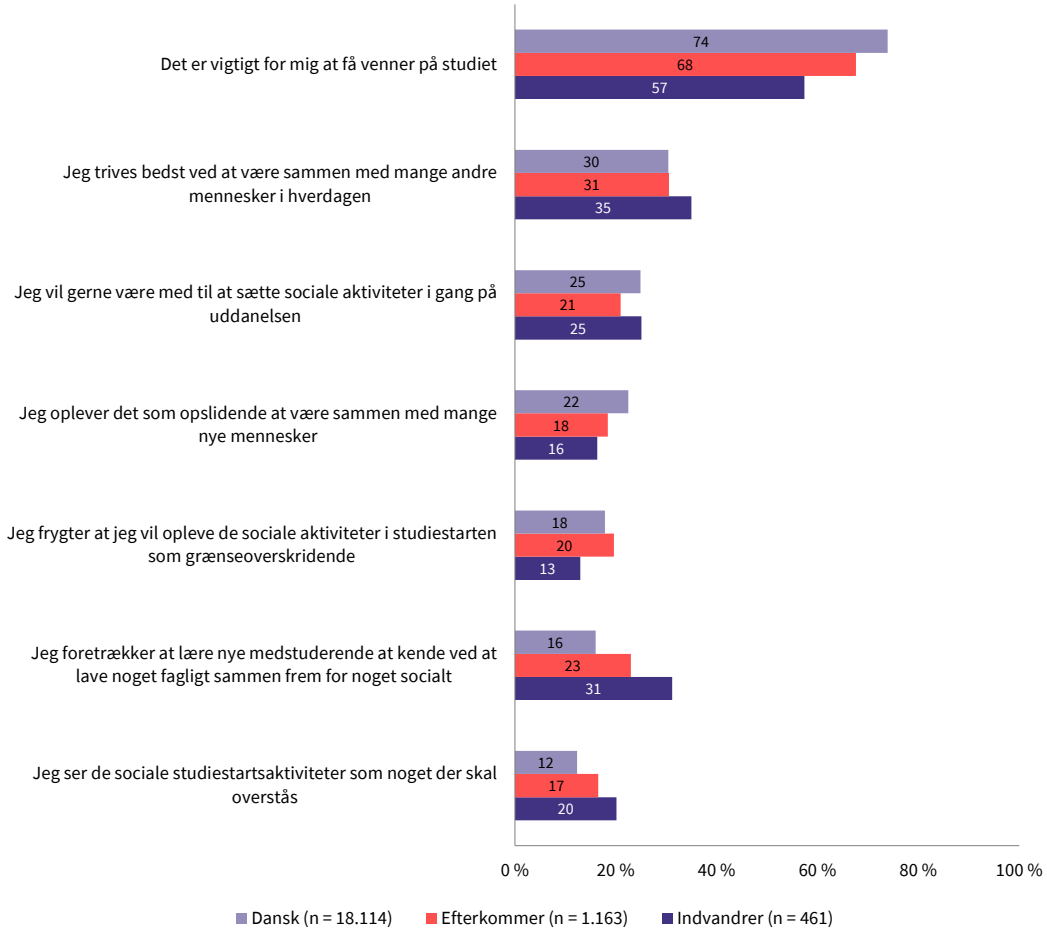
Blandt studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund forventer 30 % at deltage i hele studiestarten, når de udgør under 5 % af de optagne. Denne andel er 27 %, når minoritetsandelen stiger til 5-15 eller mere end 15 %, og varierer derved ikke meget på tværs af minoritetsandelen på uddannelsen. Et lignende mønster ses i kategorien "Jeg vil helst være fri for at deltage", hvor 7 % af de minoritetsstuderende på uddannelser med en lav minoritetsandel tilslutter sig dette udsagn, hvilket er 11 % på uddannelser med en større minoritetsrepræsentation.

Sammenholdt med studerende med dansk herkomst tilslutter 42 % sig udsagnet om at deltage i hele studiestarten på uddannelser med en lav minoritetsandel, mens det falder til 31 % på uddannelser, hvor minoriteter udgør over 15 %. Den største forskel i besvarelsen mellem studerende med dansk baggrund og etnisk minoritetsbaggrund ses altså på uddannelser med en lav minoritetsandel (<5 %).

4.4.3 Sociale forventninger varierer – lysten til faglige fællesskaber fylder mest for indvandrere

Figur 4.8 viser de studerendes forventninger til det sociale på studiet, og der fremgår tydelige forskelle mellem herkomstgrupperne.

Figur 4.8
Forventninger til det sociale, fordelt på herkomstgrupper blandt optagne studerende i 2021

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.

Note: N = 19.738. Andel (%) af studerende, der har svaret "I meget høj grad" eller "I høj grad" på følgende spørgsmål: "I hvilken grad passer følgende udsagn på dig?" Spørgsmålene er stillet til studerende i august 2021, efter de er blevet optaget på deres uddannelse i sommeren 2021. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads via KOT i 2021.

På tværs af grupperne er det vigtigt for langt de fleste at få venner på studiet, men danske studerende lægger mest vægt på dette (74 %), efterfulgt af efterkommere (68 %) og indvandrere (57 %). De danske studerende er også dem, der i lavest grad ser de sociale studiestartsaktiviteter som noget, der blot skal overstås (12 %), mens det gælder 17 % af efterkommerne og 20 % af indvandrerne.

Studerende med indvandrerbaggrund angiver i højere grad, at de trives bedst i selskab med mange mennesker i hverdagen (35 %), hvilket ligger højere end både efterkommere (31 %) og danske studerende (30 %). Samtidig prioriterer de i større omfang at lære nye medstuderende at kende ud fra et fagligt fællesskab frem for et socialt (31 %), mens andelene er lavere blandt efterkommere (23 %) og danske studerende (16 %). Interessant nok er indvandrere også den gruppe, som mindst frygter, at studiestartsaktiviteterne vil være grænseoverskridende (13 %), mens denne bekymring er

mere udbredt blandt danske studerende (18 %) og især blandt efterkommere (20 %). Det er dog generelt en betydelig andel af alle grupper, der udtrykker nervøsitet for, at studiestarten kan føles grænseoverskridende.

4.4.4 Forventningerne til det sociale varierer ikke meget på tværs af andele af etniske minoritetsstuderende på uddannelsen

Tabel 4.2 viser de studerendes vurdering af en række udsagn om betydningen af det sociale på uddannelsen, fordelt på herkomst og uddannelsernes andel af studerende med etnisk minoritetsbaggrund. Samlet set er der kun begrænset variation i besvarelserne på tværs af minoritetsstatus, og mønstrene er overordnet set ens for studerende med dansk herkomst og studerende med etnisk minoritetsbaggrund.

Den mest bemærkelsesværdige forskel på tværs af herkomst knytter sig til udsagnet "Det er vigtigt for mig at få venner på studiet". For både studerende med dansk herkomst og studerende med etnisk minoritetsbaggrund er andelen, der har svaret "I høj grad" eller "I meget høj grad", størst på uddannelser, hvor andelen af studerende med etnisk minoritetsbaggrund er lav. Dette kan pege på, at denne gruppe af uddannelser tiltrækker studerende, som tillægger det sociale fællesskab særligt stor betydning.

Tabel 4.2
Forventninger til det sociale fordelt på andelen af studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund

Udsagn	Baggrund	Studerende fordelt efter minoritetsandel på uddannelsesudbuddet		
		Etniske minoritets-studerende på udbud <5 %	Etniske minoritetsstuderende på udbud 5-15 %	Etniske minoritetsstuderende på udbud >15 %
Det er vigtigt for mig at få venner på studiet	Dansk	77	75	67
	Etnisk minoritet	74	66	65
Jeg trives bedst med at være sammen med mange andre mennesker i hverdagen	Dansk	32	31	28
	Etnisk minoritet	35	33	30
Jeg vil gerne være med til at sætte sociale aktiviteter i gang på uddannelsen	Dansk	27	24	22
	Etnisk minoritet	22	21	22
Jeg oplever det som opslidende at være sammen med mange nye mennesker	Dansk	23	22	21
	Etnisk minoritet	16	18	18
Jeg frygter, at jeg vil opleve de sociale aktiviteter i studiestarten som grænseoverskridende	Dansk	17	17	19
	Etnisk minoritet	19	20	17
Jeg foretrækker at lære nye medstuderende at kende ved at lave noget fagligt sammen frem for noget socialt	Dansk	15	16	18
	Etnisk minoritet	21	22	28
Jeg ser de sociale studiestartsaktiviteter som noget, der skal overstås	Dansk	11	12	14
	Etnisk minoritet	14	17	18

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.

Note: N = 19.738. Andel (%) af studerende, der har svaret "I meget høj grad" eller "I høj grad" på følgende spørgsmål: "I hvilken grad passer følgende udsagn på dig?" Andelene er opgjort inden for etnisk baggrund og klassificering af uddannelsesudbud baseret på andelen (lav, mellem eller høj) af studerende med etnisk minoritetsbaggrund på uddannelsesudbuddet. Spørgsmålene er stillet til studerende i august 2021, efter de er blevet optaget på deres uddannelse i sommeren 2021. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads via KOT i 2021.

5 Mistrivsel, ensomhed, stress og studierelaterede følelser

Dette kapitel belyser de studerendes trivsel på de videregående uddannelser med fokus på forskelle og ligheder mellem studerende med dansk baggrund, indvandrerbaggrund og efterkommerbaggrund. Trivsel er en central forudsætning for både læring, motivation og fastholdelse, og dårlig trivsel, ensomhed og stress kan have negative konsekvenser for de studerendes studieforløb og risiko for frafald. Tidligere undersøgelser har ligeledes påvist, at studerendes positive og negative studierelaterede følelser hænger tæt sammen med frafaldssandsynlighed på tværs af sektorer (EVA, 2019a).

Samtidig peger tidligere undersøgelser på, at der kan være forskelle i trivsel mellem studerende med forskellig herkomst, hvilket gør det relevant at undersøge trivsel på tværs af herkomst i dette kapitel (EVA, 2019a).

Kapitlet undersøger trivsel ved hjælp af WHO's trivselsskala, WHO-5, skalaer for studerendes positive og negative studierelaterede følelser samt studerendes selvrapporterede oplevelse af ensomhed og stress. Analyserne er primært baseret på spørgeskemadata indsamlet blandt førsteårsstuderende på videregående uddannelser i marts 2022 og i enkelte tilfælde i forbindelse med studiestart i august 2021. Derudover er data beriget med registerdata fra Danmarks Statistik.

5.1 Opsummering

- Omkring hver femte førsteårsstuderende er i risiko for mistrivsel på tværs af herkomstgrupper, og risikoen stiger blandt studerende med dansk baggrund og efterkommerbaggrund i løbet af det første halve studieår. Stigningen er dog mest markant blandt studerende med efterkommerbaggrund.
- Ensomhed er udbredt blandt alle studerende, idet omkring to ud af tre oplever ensomhed i en eller anden grad (ensomhed eller periodisk ensomhed) et halvt år efter studiestart. Andelen, der kategoriseres som decideret ensomme, er højest blandt studerende med etnisk minoritetsbaggrund (19 %), mens andelen blandt studerende med dansk herkomst er 15 %.
- Blandt studerende med etnisk minoritetsbaggrund er ensomhed markant mere udbredt, når de går på uddannelser, hvor de udgør under 5 % af de studerende. På disse uddannelser er 33 % ensomme, mens det på uddannelsesudbud med en højere andel af etniske

minoritetsstuderende varierer mellem 14 og 22 %. Blandt danske studerende på uddannelsesudbud med en lav andel af etniske studerende (<5 %) er det 14 %, som er ensomme.

- Stress opleves af omkring halvdelen af de studerende, men er mest udbredt blandt studerende med efterkommerbaggrund og mindst udbredt blandt studerende med dansk herkomst. Blandt studerende med etnisk minoritetsbaggrund er der flest, der selvrapporterer, at de er stressede, på uddannelser, hvor de udgør en meget lille minoritet (67 %). Til sammenligning rapporterer 50 % af de danske studerende på de samme uddannelser en selvvurderet følelse af stress.
- De fleste studerende oplever en høj grad af positive studierelaterede følelser (60-67 %), og forskellene mellem herkomstgrupperne er relativt små. Studerende med indvandrerbaggrund rapporterer dog samlet set de højeste niveauer (67 %).
- Positive studierelaterede følelser blandt studerende med etnisk minoritetsbaggrund er lavest (42 %), når de udgør en meget lille minoritet på uddannelsen, og højere, når de går på en uddannelse med en større andel af medstuderende med minoritetsbaggrund (63-66 %).
- En høj grad af negative studierelaterede følelser forekommer hos et mindretal (11-16 %) blandt de studerende. Dog er det mest udbredt blandt studerende med indvandrer- og efterkommerbaggrund, og disse rapporterer markant flere negative studierelaterede følelser (25 %), når de er på en uddannelse, hvor studerende med minoritetsbaggrund udgør under 5 % af de studerende på uddannelsen – sammenholdt med både danske studerende på den samme type uddannelse (11 %) og etniske minoritetsstuderende på uddannelsesudbud med en større andel af etniske minoritetsstuderende (13-14 %).

5.2 Risiko for mistrivsel

I dette afsnit fremlægges målinger for risiko for mistrivsel blandt de studerende. Risikoen for mistrivsel er målt ved hjælp af WHO's trivselsskala, WHO-5, som er beskrevet i detaljer i infoboksen nedenfor. I analysen har vi valgt at definere mistrivsel ud fra studerende, som er i risiko eller stor risiko for mistrivsel, defineret ud fra fem spørgsmål, som omhandler, hvordan de studerende har haft det i de sidste 14 dage. Trivselsmålingerne fortages forud for studiestarten (i august) og et halvt år efter studiestarten (i marts).

Der er væsentligt flere besvarelser i målingen før studiestart, og derfor skal udviklinger i risikoen for mistrivsel tolkes med forsigtighed. Ændringer fra før- til eftermålingen kan afspejle reelle trivselsændringer, men kan også afspejle ændringer i deltagergrundlaget.

Trivselsskalaen WHO-5

WHO-5 er en skala fra 0 til 100, hvor 0 er den lavest mulige trivsel, og 100 er den højest mulige trivsel. Skalaen er et valideret mål for trivsel, og scoren kan inddeles i tre trivselskategorier:

- Stor risiko for mistrivsel (score på 0-35): Der er stor risiko for depression eller stressbelastning.
- Risiko for mistrivsel (score på 36-50): Der er risiko for depression eller stressbelastning.

- Ikke risiko for mistrivsel (score over 50): Der er ikke umiddelbart risiko for depression eller stressbelastning.

Skalaen er udregnet ved hjælp af fem spørgsmål om, hvordan respondenten har haft det i løbet af de seneste to uger. WHO-5 måler graden af positive oplevelser og kan anvendes som et mål for personers generelle trivsel eller velbefindende (Sundhedsstyrelsen, 2017).

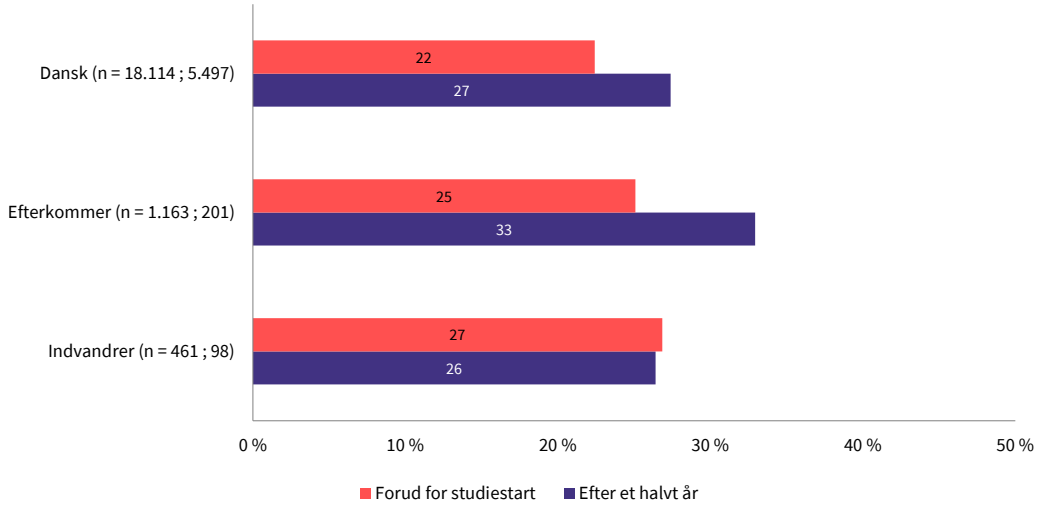
5.2.1 Risiko for mistrivsel er et halvt år efter studiestarten mest udbredt blandt efterkommere

Figur 5.1 viser andelen af studerende, der befinder sig i risiko eller stor risiko for mistrivsel målt med WHO-5-skalaen, både før studiestart og et halvt år inde i studiet. Før studiestart ligger niveauet for mistrivsel relativt ens mellem grupperne, men med en svag tendens til en højere belastning blandt studerende med etnisk minoritetsbaggrund. For danske studerende er andelen i risiko 22 %, blandt efterkommere 25 % og blandt indvandrere 27 %. Dette indikerer, at især indvandrere og i nogen grad efterkommere starter på studiet med en lidt lavere trivsel end deres danske medstuderende.

Et halvt år inde i studiet ses en generel stigning i mistrivsel blandt danske studerende fra 22 til 27 % og blandt efterkommere fra 25 % til 33 %. For indvandrere ses et lille fald på et procentpoint (fra 27 til 26 %). Dermed er efterkommere den gruppe, hvor mistrivslen stiger mest i løbet af det første halve år, mens indvandrere stort set fastholder deres udgangspunkt, og danske studerende placerer sig midtimellem.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at udviklingen belyst i figur 5.1 ikke nødvendigvis alene afspejler reelle trivselsændringer. Antallet af studerende, der har besvaret WHO-5-skalaen et halvt år efter studiestarten, er væsentligt lavere end antallet af besvarelser før studiestarten. Eftermålingen bygger altså på en mindre og potentielt selekteret gruppe, hvor fx studerende med lav trivsel kan være enten mere eller mindre tilbøjelige til at deltage i opfølgningen. Forskellene i udviklingen kan derfor være påvirket af selektion og ændringer i deltagergrundlaget, og resultaterne bør læses som et samspil mellem faktiske trivselsforandringer og mulige ændringer i, hvem der indgår i målingerne.

Figur 5.1
Andel af studerende, som er i risiko for mistrivsel, fordelt på herkomstgrupper blandt optagne studerende i 2021

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.

Note: n = 19.738 (forud for studiestart); n = 5.799 (efter et halvt år). Kun summen af andelene, som er i stor risiko eller i risiko for mistrivsel, er skildret. Risikoen for mistrivsel er baseret på WHO's trivselsskala, WHO-5, som er et generelt mål for trivsel konstrueret ud fra fem spørgsmål. Spørgsmålene er stillet til studerende i august 2021, efter de er blevet optaget på deres videregående uddannelse i sommeren 2021 samt i marts 2022. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads via KOT i 2021.

5.2.2 Størst mistrivsel blandt minoritetsstuderende i klart mindretal – forskellene mindskes ved større minoritetsandel

Tendenserne i figur 5.1 kan yderligere nuanceres ved at se på, hvordan risikoen for mistrivsel varierer, afhængigt af hvor stor en andel af de studerende på uddannelsen der har indvandrer- eller efterkommerbaggrund. Dette belyses i tabel 5.1, som viser, at risikoen for mistrivsel *før studiestart* er højest blandt studerende med indvandrer- og efterkommerbaggrund, når de udgør et meget lille mindretal på uddannelsen. Her er andelen i risiko på 29 %, hvilket er højere end blandt både danske studerende på de samme uddannelser (22 %) og minoritetsstuderende på uddannelser med en større minoritetsandel (24-26 %).

Tabel 5.1
Andel af studerende i risiko eller stor risiko for mistrivsel (WHO-5-trivselsskala), fordelt på andelen af studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund

Måletidspunkt	Baggrund	Studerende fordelt efter minoritetsandel på uddannelsesudbuddet		
		Etniske minoritets-studerende på udbud <5 %	Etniske minoritets-studerende på udbud 5-15 %	Etniske minoritetsstu-derende på udbud >15 %
Før studiestart (august 2021)	Dansk	22	22	23
	Etnisk minoritet	29	26	24

Måletidspunkt	Baggrund	Studerende fordelt efter minoritetsandel på uddannelsesudbuddet		
		Etniske minoritets-studerende på udbud <5 %	Etniske minoritets-studerende på udbud 5-15 %	Etniske minoritetsstu-derende på udbud >15 %
Efter studiestart (marts 2022)	Dansk	26	28	29
	Etnisk minoritet	33	30	32

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.
Note: N = 19.738 (forud for studiestart); N = 5.799 (efter et halvt år). Kun summen af andelene, som er i stor risiko eller risiko for mistrivsel, er skildret. Kun studerende, der har besvaret spørgeskemaundersøgelsen forud for studiestart og efter et halvt år, er medtaget. Trivselsskalaen WHO-5 er et mål for generel trivsel og er udregnet på baggrund af skalaens fem items. Spørgsmålene er stillet til studerende i august 2021 og marts 2022, efter de er blevet optaget på deres videregående uddannelse i sommeren 2021. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads via KOT i 2021.

Det samme mønster gør sig gældende i målingen foretaget et halvt år efter studiestarten. Den største forskel mellem studerende med dansk baggrund og etnisk minoritetsbaggrund ses på de uddannelser, hvor de etniske minoriteter udgør mindre end 5 % af de studerende, mens niveauet er tættere på hinanden, når der er 5 % eller flere studerende med minoritetsbaggrund på uddannelsen.

Igen skal før- og eftermålingerne sammenlignes med forsigtighed. Denne udjævning kan afspejle en reel udvikling i trivsel over det første halve studieår, men den kan også skyldes en selektion af, hvem der deltager i eftermålingen.

5.3 Ensomhed

I dette afsnit beskrives oplevelsen af ensomhed blandt de studerende, fordelt på de tre herkomstgrupper. Målet for ensomhed er konstrueret ud fra tre spørgsmål fra den anerkendte UCLA Loneliness Scale, som er beskrevet i infoboksen nedenfor. Ud fra de tre spørgsmål klassificeres de studerende som værende enten ”ikke-ensomme”, ”periodisk ensomme” eller ”ensomme”. Det er vigtigt at understrege, at målet for ensomhed er selvrapporteret og ikke skal misforstås som et klinisk mål for ensomhed.

I en tidligere EVA-rapport er en negativ sammenhæng mellem ensomhed og fagligt engagement samt social tilknytning påvist (EVA, 2020).

Skala for ensomhed

Skalaen for ensomhed bygger på tre spørgsmål fra den anerkendte UCLA Loneliness Scale, som i sin fulde form består af 20 spørgsmål. Den korte version, kaldet Three-Item Loneliness Scale (T-ILS), anvendes ofte til at identificere studerende, der oplever ensomhed (Hughes et al., 2004). Spørgsmålene, som indgår i skalaen, er:

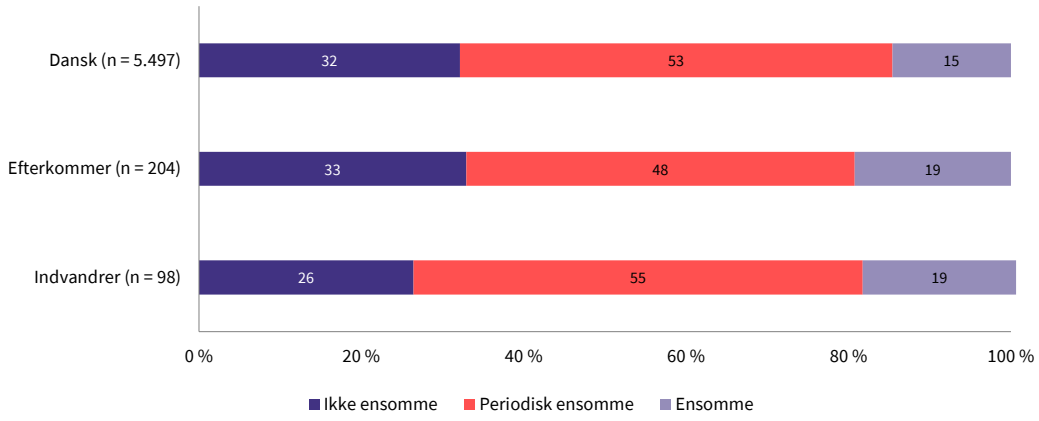
- Hvor ofte føler du dig isoleret fra andre?
- Hvor ofte føler du, at du savner nogen at være sammen med?
- Hvor ofte føler du dig holdt udenfor?

På baggrund af de tre spørgsmål konstrueres en samlet skala fra 3 til 9 point, hvor svarene "Sjældent", "En gang imellem" og "Ofte" vægtes med henholdsvis 1, 2 og 3 point. Studerende, der samlet scorer 3 point, betragtes som ikke-ensomme, mens en score på mellem 4 og 6 indikerer periodisk ensomhed. En samlet score på 7 til 9 point kategoriserer den studerende som ensom.

5.3.1 Hver femte studerende med minoritetsbaggrund er ensom

Figur 5.3 viser omfanget af ensomhed blandt studerende et halvt år efter studiestart, fordelt på herkomstgrupper. Studerende kan klassificeres som værende ensomme, periodisk ensomme og ikke-ensomme. Overordnet ligger niveauet af ensomhed højt i alle tre grupper, men der er samtidig visse forskelle i fordelingen mellem ensomhedsgrupperne.

Figur 5.2
Ensomhed blandt studerende efter et halvt år, fordelt på herkomstgrupper blandt optagne studerende i 2021

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.
Note: n = 5.799. Skalaen for ensomhed (T-ILS) er udregnet på baggrund af skalaens tre items. Spørgsmålene er stillet til studerende i marts 2022, som blev optaget på deres videregående uddannelse i sommeren 2021. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads via KOT i 2021.

Blandt de danske studerende er 32 % ikke-ensomme, mens 53 % oplever periodisk ensomhed og 15 % befinder sig i kategorien ensomme. Dette betyder, at to ud af tre danske studerende oplever ensomhed i en eller anden grad.

Studerende med efterkommerbaggrund ligger meget tæt på de danske studerende, men med en lidt større andel, der er ensomme. Her er 33 % ikke-ensomme, 48 % periodisk ensomme, og 19 % ensomme. Blandt efterkommere er der dermed både en lidt lavere andel, der er periodisk ensomme, og en højere andel, der er ensomme, sammenlignet med danske studerende. Blandt

indvandrere er kun 26 % ikke-ensomme, mens 55 % er periodisk ensomme, og 19 % kategoriseres som ensomme.

5.3.2 Hver tredje minoritetsstuderende er ensom på udbudssteder med en lav minoritetsandel

Tabel 5.2 viser andelen af studerende, der efter et halvt år på studiet kategoriseres som ensomme, fordelt på både herkomst, og hvor stor en andel af de studerende på udbudsstedet der har etnisk minoritetsbaggrund.

Tabel 5.2
Ensomhed blandt studerende efter et halvt år, fordelt på andelen af studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund

Baggrund	Studerende fordelt efter minoritetsandel på uddannelsesudbuddet		
	Etniske minoritetsstude-rende på udbud <5 %	Etniske minoritetsstude-rende på udbud 5-15 %	Etniske minoritetsstude-rende på udbud >15 %
Dansk	14	14	16
Etnisk minoritet	33	22	14

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.
Note: N = 5.799. Andelen (%) af studerende, der er "Ensomme" ud fra skalaen for ensomhed (T-ILS), som er udregnet på baggrund af skalaens tre items. Spørgsmålene er stillet til studerende i marts 2022, som blev optaget på deres uddannelse i sommeren 2021. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads via KOT i 2021.

Blandt danske studerende ligger niveauet af ensomhed relativt stabilt på tværs af uddannelsernes sammensætning: 14 % er ensomme på uddannelser med under 5 % etniske minoritetsstuderende, 14 % er ensomme på uddannelser med 5-15 % etniske minoritetsstuderende, og 16 % er ensomme på uddannelser med over 15 % etniske minoritetsstuderende. For danske studerende synes minoritetsandelen på uddannelsen således ikke at have nævneværdig betydning for risikoen for ensomhed.

For studerende med indvandrer- og efterkommerbaggrund ser mønsteret anderledes ud. Her er ensomheden klart højest, når de udgør et meget lille mindretal: 33 % er ensomme på uddannelser, hvor under 5 % af de studerende har minoritetsbaggrund. Denne andel falder markant til 22 % på uddannelser med 5-15 % med minoritetsbaggrund og ligger på 14 % på uddannelser, hvor over 15 % har minoritetsbaggrund.

Tabel 5.2 viser også, at forskellen i oplevet ensomhed mellem studerende med dansk baggrund og etnisk minoritetsbaggrund er størst på de uddannelser, hvor etniske minoritetsstuderende udgør et udpræget mindretal (<5 %). Dette peger på, at minoritetsstuderende i særlig grad føler sig ensomme, når der er få medstuderende med etnisk minoritetsbaggrund.

5.4 Stress

I dette afsnit beskrives oplevelsen af stress blandt de studerende, fordelt på de tre herkomstgrupper. Stress er selvrapporteret og selvvurderet og skal ikke forveksles med en klinisk diagnosticering af stress. En tidligere EVA-rapport har vist, at stressede studerende – målt ud fra det pågældende enkeltspørgsmål – har lavere studiemotivation og højere frafaldsrisiko end studerende, der svarede, at de ikke var stressede (EVA, 2024).

Måling af stress

Stress måles ud fra et enkelt spørgsmål. Dette skyldes, at det pågældende enkeltspørgsmål tidligere har vist sig at indfange de studerendes oplevelse af stress på tilfredsstillende vis (EVA, 2019b).

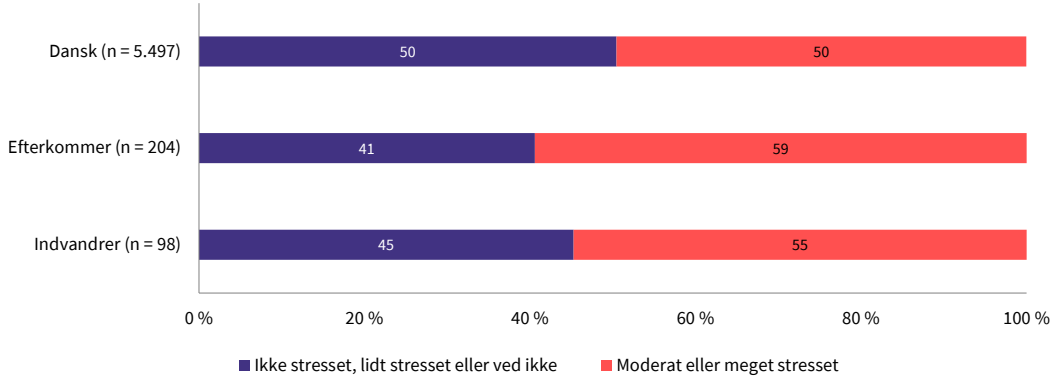
Spørgsmålet lyder "Har du i løbet af den seneste måned følt dig stresset?", og studerende, der svarer "Moderat stresset" eller "Meget stresset", defineres som studerende med stress. Dette enkeltspørgsmål måler ikke en klinisk definition af stress men derimod en selvrapporteret oplevelse af stress. Målingen går heller ikke udelukkende på følelsen af stress i forbindelse med uddannelsen men derimod på en mere generel oplevelse af stress.

Stress er målt et halvt år efter studiestarten i marts 2022.

5.4.1 Stress er mere udbredt blandt studerende med minoritetsbaggrund

Figur 5.4 viser, i hvilket omfang de studerende har følt sig stressede inden for den seneste måned, fordelt på de tre herkomstgrupper.

Figur 5.3
Stress blandt studerende efter et halvt år, fordelt på herkomstgrupper blandt optagne studerende i 2021

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.
Note: N = 5.799. Spørgsmål: "Har du i løbet af den seneste måned følt dig stresset?" Spørgsmålet er stillet til studerende i marts 2022, som blev optaget på deres uddannelse i sommeren 2021. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads via KOT i 2021

Af figur 5.4 fremgår en væsentlig variation på tværs af herkomstgrupperne. Studerende med efterkommerbaggrund rapporterer i højest grad, at de er moderat eller meget stressede (59 %), mens det derefter er gruppen af studerende med indvandrerbaggrund, der er selvrapporteret mest stressede (55 %), og studerende med dansk herkomst rapporterer det i lavest grad (50 %).

5.4.2 Stressniveauet blandt minoritetsstuderende varierer med uddannelsens sammensætning – niveauet er stabilt blandt danske studerende

Tabel 5.3 viser andelen af studerende, der efter et halvt år på studiet rapporterer, at de er moderat eller meget stressede, fordelt på uddannelser med forskellig andel af studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund.

Tabel 5.3
Stress blandt studerende efter et halvt år, fordelt på andelen af studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund

Baggrund	Studerende fordelt efter minoritetsandel på uddannelsesudbuddet		
	Etniske minoritetsstuderende på udbud <5 %	Etniske minoritetsstuderende på udbud 5-15 %	Etniske minoritetsstuderende på udbud >15 %
Dansk	50	50	48
Etnisk minoritet	67	52	63

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.
Note: N = 5.799. Andel (%) af studerende, der har svaret "Moderat stresset" eller "Meget stresset" på spørgsmålet "Har du i løbet af den seneste måned følt dig stresset?" Spørgsmålene er stillet til studerende i marts 2022, som blev optaget på deres videregående uddannelse i sommeren 2021. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads via KOT i 2021.

For studerende med dansk herkomst er variationen meget begrænset. Andelen, der oplever stress, ligger stabilt på omkring 50 %, uanset om studerende med etnisk minoritetsbaggrund udgør under 5 %, mellem 5 og 15 % eller over 15 % af de studerende på uddannelsen.

For studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund ses der derimod tydelige variationer, om end mønsteret ikke er entydigt. Andelen, der oplever stress, er højest på uddannelser med en meget lav andel af etniske minoritetsstuderende (67 %) og på uddannelser med en høj minoritetsandel (63 %), mens stressniveauet er lavere på uddannelser, hvor andelen af etniske minoritetsstuderende ligger på mellem 5 og 15 % (52 %). Sammenhængen er derved ikke entydig, og sandsynligvis påvirkes graden af selvopfattet stress af flere forhold ud over andelen af studerende med etnisk minoritetsbaggrund, herunder fx hvilken uddannelse de studerende går på.

5.5 Positive studierelaterede følelser

Et andet relevant perspektiv på de studerendes trivsel er positive studierelaterede følelser. Disse måles gennem spørgsmål om interesse, engagement, glæde og oplevelse af mening i studiearbejdet og udgør dermed et direkte mål for de studerendes relation til selve uddannelsen og undervisningen. I modsætning til stress og ensomhed – som også kan være påvirket af forhold uden for studiet – giver positive studierelaterede følelser et mere uddannelsesnært indblik i, hvordan studerende oplever deres studiehverdag. Et fokus på denne dimension bidrager derfor til et mere nuanceret billede af trivsel og kan være med til at belyse forskelle i studieoplevelser, fx blandt studerende med etnisk minoritetsbaggrund.

Skala for positive studierelaterede følelser

Skalaen for positive studierelaterede følelser bygger på tre udsagn om de studerendes optimisme, faglige selvtillid og glæde ved at tilegne sig ny viden.

- Jeg har en optimistisk indstilling til at skulle sidde og studere.
- Jeg er stolt af mine evner i relation til studiet.
- Jeg kan godt lide at tilegne mig ny viden.

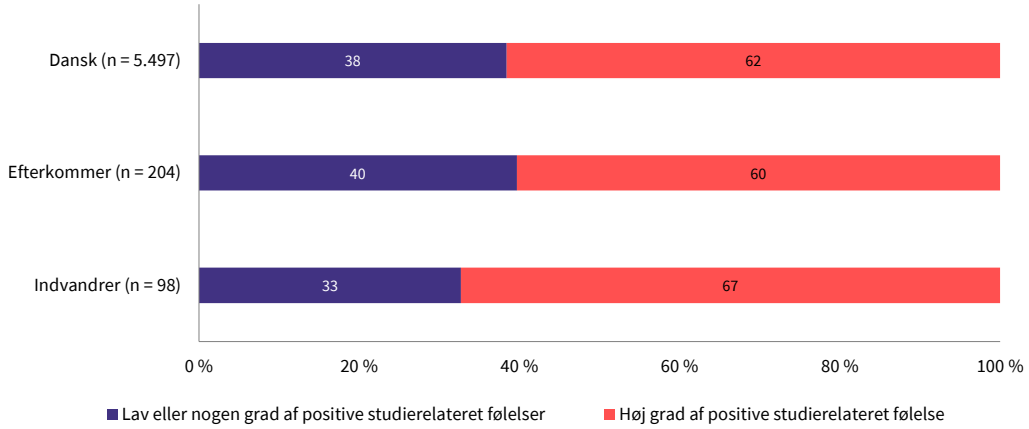
Svarene angives på en fempunktsskala fra "Slet ikke" (1) til "I meget høj grad" (5). De tre svar summeres til en samlet score fra 3 til 15, som inddeles i tre kategorier: lav grad (3-6), nogen grad (7-10) og høj grad af positive studierelaterede følelser (11-15). Skalaen er valideret i en tidligere EVA-rapport (EVA, 2019a).

Tidligere analyser fra EVA viser, at positive studierelaterede følelser hænger tæt sammen med centrale studiemæssige udfald. En EVA-rapport fra 2019 (EVA, 2019a) peger blandt andet på, at studerende med et højt niveau af positive studierelaterede følelser har lavere risiko for frafald, større tro på egne faglige evner og højere fagligt engagement. Positive studierelaterede følelser kan dermed betragtes som en vigtig ressource i studielivet, der understøtter både læring, motivation og vedholdenhed.

5.5.1 Høje niveauer af positive studierelaterede følelser på tværs af herkomst

Figur 5.5 viser andelen af studerende, der rapporterer en høj grad af positive studierelaterede følelser, fordelt på herkomstgrupper.

Figur 5.4
Positive studierelaterede følelser fordelt på herkomstgrupper blandt optagne studerende i 2021

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.

Note: N = 5.799. "Lav grad af (…)" er slået sammen med "Nogen grad af (…)" af diskretionshensyn. Skalaen for positive studierelaterede følelser er udregnet på baggrund af skalaens tre items. Spørgsmålene er stillet til studerende i marts 2022, som blev optaget på deres videregående uddannelse i sommeren 2021. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads via KOT i 2021.

På tværs af grupperne oplever et flertal en høj grad af positive studierelaterede følelser. Blandt danske studerende gælder det 62 %, mens andelen er 60 % blandt efterkommere. Den højeste andel er blandt studerende med indvandrerbaggrund, idet 67 % rapporterer en høj grad af positive studierelaterede følelser. Altså minder studerende med dansk baggrund og efterkommerbaggrund mere om hinanden i deres besvarelser. Samlet set er forskellene mellem grupperne relativt begrænsede.

5.5.2 Lavest grad af positive studieføelser blandt minoritetsstuderende i klart mindretal

Tabel 5.4 viser andelen af studerende, der rapporterer en høj grad af positive studierelaterede følelser, fordelt på både herkomst og andelen af studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund på uddannelsen. Blandt danske studerende er andelen med en høj grad af positive studierelaterede følelser relativt stabil på tværs af uddannelsernes sammensætning og ligger på 61-63 %, uanset om andelen af etniske minoritetsstuderende på uddannelsen er under 5 %, mellem 5 og 15 % eller over 15 %.

Tabel 5.4
Positive studierelaterede følelser fordelt på andelen af studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund

Baggrund	Studerende fordelt efter minoritetsandel på uddannelsesudbuddet		
	Etniske minoritetsstude-rende på udbud <5 %	Etniske minoritetsstude-rende på udbud 5-15 %	Etniske minoritetsstude-rende på udbud >15 %
Dansk	61	61	63
Etnisk minoritet	42	66	63

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.
Note: N = 5.799. Andel (%) af studerende, der har en høj grad af positive studierelaterede følelser. Skalaen for positive studierelaterede følelser er udregnet på baggrund af skalaens tre items. Spørgsmålene er stillet til studerende i marts 2022, som blev optaget på deres videregående uddannelse i sommeren 2021. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads via KOT i 2021.

Blandt studerende med etnisk minoritetsbaggrund varierer andelen derimod betydeligt. Når studerende med etnisk minoritetsbaggrund udgør under 5 % af de studerende på uddannelsen, rapporterer 42 % en høj grad af positive studierelaterede følelser. Denne andel stiger markant til 66 % på uddannelser, hvor minoritetsandelen ligger på mellem 5 og 15 %, og andelen ligger på 63 %, når minoritetsandelen er over 15 %. Resultaterne indikerer således, at studerende med etnisk minoritetsbaggrund i højere grad oplever positive studierelaterede følelser, når de er på et uddannelsestilbud, hvor de ikke udgør et meget lille mindretal.

5.6 Negative studierelateret følelser

Et andet centralt perspektiv på de studerendes trivsel er negative studierelaterede følelser. Disse forstås ikke som en direkte modsætning til positive studierelaterede følelser, men er defineret som et selvstændigt mål, der måles gennem spørgsmål om bekymring, oplevelsen af utilstrækkelighed og følelsen af pres eller belastning i forbindelse med studiearbejdet. Dermed udgør skalaen for negative studierelaterede følelser et direkte mål for de udfordringer, studerende oplever i relation til selve uddannelsen og undervisningen, i modsætning til mere generelle trivselsmål eller spørgsmål om ensomhed og stress.

Tidligere analyser fra EVA viser, at negative studierelaterede følelser hænger sammen med en række centrale studiemæssige udfordringer. EVA peger blandt andet på, at høje niveauer af negative studierelaterede følelser er forbundet med lavere fagligt engagement, øget risiko for stress og større risiko for frafald (EVA, 2019a).

Skala for negative studierelaterede følelser

Skalaen for negative studierelaterede følelser bygger på tre udsagn om de studerendes oplevelse af bekymring, utilstrækkelighed og pres i relation til studiearbejdet. Skalaen er blandt andet anvendt i EVA's analyser af studerendes trivsel og studierelaterede følelser (EVA, 2019).

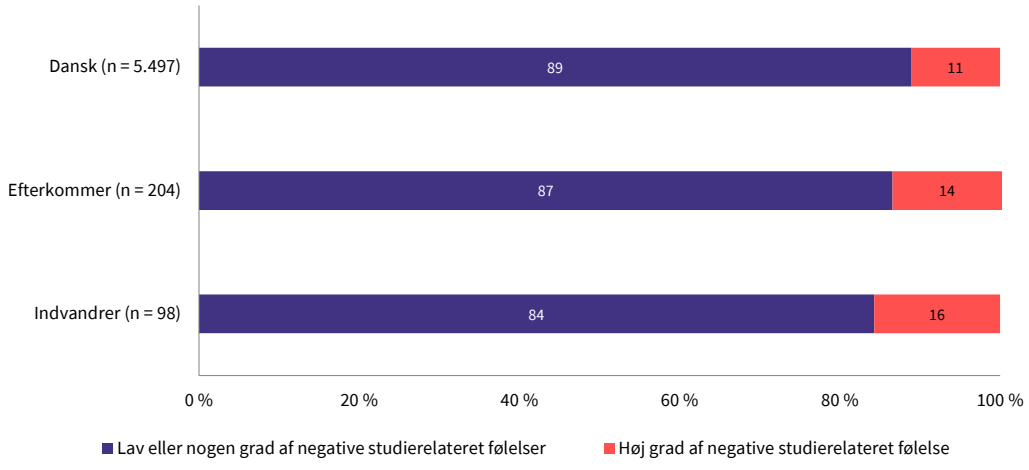
- Jeg bliver ofte bekymret for, om jeg kan leve op til kravene på studiet.
- Jeg føler mig ofte utilstrækkelig i forhold til mit studiearbejde.
- Jeg oplever ofte studiearbejdet som belastende eller stressende.

Svarene angives på en fempunktsskala fra "Slet ikke" (1) til "I meget høj grad" (5). De tre svar summeres til en samlet score fra 3 til 15, som inddeles i tre kategorier: lav grad (3-6), nogen grad (7-10) og høj grad af negative studierelaterede følelser (11-15). Skalaen er valideret i en tidligere EVA-rapport (EVA, 2019a).

5.6.1 De fleste studerende har lav eller nogen grad af negative studierelaterede følelser

Figur 5.5 viser fordelingen af negative studierelaterede følelser blandt studerende, fordelt på herkomstgrupper. Overordnet fremgår det, at langt størstedelen af de studerende i alle tre grupper oplever lav eller nogen grad af negative studierelaterede følelser, mens en mindre andel rapporterer høj grad af negative studierelaterede følelser.

Figur 5.5
Negative studierelaterede følelser fordelt på herkomstgrupper blandt optagne studerende i 2021

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.
Note: N = 5.799. "Lav grad af (…)" er slået sammen med "Nogen grad af (…)" af diskretionshensyn. Skalaen for negative studierelaterede følelser er udregnet på baggrund af skalaens tre items. Spørgsmålene er stillet til studerende i marts 2022, som blev optaget på deres videregående uddannelse i sommeren 2021. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads via KOT i 2021.

Blandt danske studerende angiver 11 % en høj grad af negative studierelaterede følelser, mens 89 % angiver lav eller nogen grad af negative studierelaterede følelser. For studerende med efterkommerbaggrund er andelen med høj grad af negative studierelaterede følelser lidt højere og udgør 14 %, mens 87 % angiver lav eller nogen grad. Den højeste andel er blandt indvandrere, som har en høj grad af negative studierelaterede følelser, idet 16 % rapporterer dette, mens 84 % oplever lav eller nogen grad.

Samlet set viser figuren, at forskellene mellem herkomstgrupperne er relativt begrænsede, men at studerende med indvandrer- og efterkommerbaggrund i lidt højere grad end danske studerende rapporterer højere niveauer af negative studierelaterede følelser.

5.6.2 Flere negative studieføelelser blandt minoritetsstuderende i klart mindretal – stabilt lavt niveau blandt danske studerende

Tabel 5.5 viser andelen af studerende, der rapporterer en høj grad af negative studierelaterede følelser, fordelt på både herkomst og andelen af studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund på uddannelsen. Blandt danske studerende er andelen med høj grad af negative studierelaterede følelser lav og stort set uændret på tværs af uddannelsernes sammensætning, idet 10-11 % rapporterer dette, uanset om andelen af etniske minoriteter er under 5 %, mellem 5 og 15 % eller over 15 %.

Tabel 5.5
Negative studierelaterede følelser fordelt på andelen af studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund

Baggrund	Studerende fordelt efter minoritetsandel på Uddannelsesudbuddet		
	Etniske minoritetsstuderende på udbud <5 %	Etniske minoritetsstuderende på udbud 5-15 %	Etniske minoritetsstuderende på udbud >15 %
Dansk	11	11	10
Etnisk minoritet	25	14	13

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.
Note: N = 5.799. Andel (%) af studerende, der har en høj grad af negative studierelaterede følelser. Skalaen for negative studierelaterede følelser er udregnet på baggrund af skalaens tre items. Spørgsmålene er stillet til studerende i marts 2022, som blev optaget på deres videregående uddannelse i sommeren 2021. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads via KOT i 2021.

For studerende med etnisk minoritetsbaggrund varierer andelen derimod betydeligt. Når studerende med etnisk minoritetsbaggrund udgør under 5 % af de studerende på uddannelsen, rapporterer 25 % en høj grad af negative studierelaterede følelser. Denne andel falder markant til 14 %, når minoritetsandelen ligger på mellem 5 og 15 %, og til 13 %, når andelen er over 15 %. Resultaterne peger dermed på, at studerende med etnisk minoritetsbaggrund i højere grad oplever negative studierelaterede følelser, når de befinder sig på uddannelser, hvor de udgør et meget lille mindretal. Det er også på disse uddannelser, hvor forskellen i besvarelserne mellem studerende med dansk baggrund og etnisk minoritetsbaggrund er størst.

6 Det sociale studiemiljø

Dette kapitel beskæftiger sig med de studerendes oplevelse af det sociale på uddannelsen, herunder de studerendes oplevelse af social tilknytning, tilhørsforhold til forskellige studieenheder såsom årgangen, studiegruppen, holdet eller uddannelsen generelt, samt om de studerende indgår i gruppesamarbejde, og oplevelsen af dette.

Studerende med en højere grad af social tilknytning er ofte mere fagligt engagerede i deres uddannelse (EVA, 2020b). Det er derfor relevant at undersøge, om der blandt studerende med indvandrer- og efterkommerbaggrund samt dansk herkomst er forskelle i oplevelsen af det sociale studiemiljø, herunder graden af social tilknytning og deltagelse i studiegrupper.

Analyserne er baseret på spørgeskemadata, som er indsamlet blandt førsteårsstuderende på videregående uddannelser i marts 2022. Spørgeskemadataene er derudover kombineret med registerdata fra Danmarks Statistik.

6.1 Opsummering

- Studerende med indvandrerbaggrund har en lavere grad af social tilknytning (5,3) end studerende med dansk baggrund eller efterkommerbaggrund (6,0). Den sociale tilknytning virker ikke til at variere synderligt med andelen af etniske minoritetsstuderende på uddannelsen.
- Blandt studerende med dansk baggrund og efterkommerbaggrund er tilknytningen til studiegruppen stærkest. For studerende med efterkommerbaggrund gælder dette særligt på uddannelser, hvor etniske minoritetsstuderende udgør mindre end 5 % af de medstuderende.
- Blandt studerende med indvandrerbaggrund er tilknytningen stærkest til uddannelsen generelt. Dette er uafhængigt af andelen af studerende med etnisk minoritetsbaggrund på uddannelsen.
- Graden af samarbejde er relativt ens på tværs af herkomstgrupper, og skalaen varierer mellem 6,3 for studerende med indvandrerbaggrund og 6,9 for studerende med dansk herkomst, som rapporterer det højeste niveau. Værdierne synes ikke at variere med andelen af etniske minoritetsstuderende på udbuddet.

6.2 Social tilknytning

Et centralt socialt perspektiv på de studerendes trivsel er social tilknytning. Social tilknytning dækker over de studerendes oplevelse af at høre til og være en del af det sociale fællesskab på uddannelsen og handler blandt andet om følelsen af at være velkommen, mødt af imødekommenhed og have adgang til støtte fra medstuderende. Social tilknytning anses som værende et uddannelsesnært mål, der belyser de studerendes relation til det sociale miljø på studiet og dermed en vigtig dimension af studielivet.

Tidligere EVA-rapporter har påvist, at social tilknytning har stor betydning for de studerendes fastholdelse og motivation (EVA, 2020b; EVA, 2025). Blandt studerende, der oplever en stærk social tilknytning, ses også en lavere frafaldsrisiko og en højere motivation for at gennemføre deres uddannelse. Social tilknytning kan derfor ses som en væsentlig indikator og giver mulighed for at forstå forskelle i studerendes trivsel og studieoplevelser opdelt på herkomst.

Skala for social tilknytning

Social tilknytning betegner de studerendes oplevelser af at høre til eller at være tilknyttet det sociale miljø på deres uddannelse. Skalaen for social tilknytning er dannet på baggrund af fire udsagn:

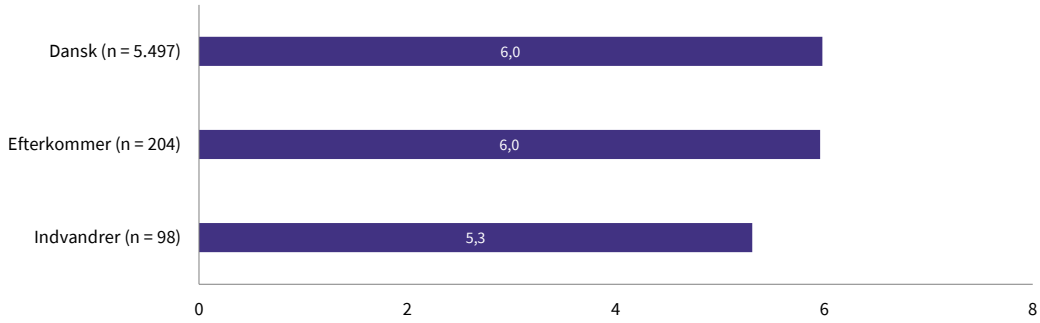
- Jeg prøver at få alle mine medstuderende med i fællesskaber på studiet.
- Når jeg går til undervisning, kender jeg så godt som alle på holdet og ved, hvem de er.
- Jeg oplever, at mine medstuderende ved, hvem jeg er.
- Jeg har en eller flere studiekammerater, som jeg ses med i fritiden og laver ting med, som ikke relaterer sig direkte til studiet.

Svarene angives på en fempunktsskala fra "Slet ikke" (1) til "I meget høj grad" (5). De fire svar summeres til en samlet score, som normaliseres til et interval mellem nul og ti. EVA har gennemført valideringsanalyser af skalaen, som viser, at den fungerer med tilfredsstillende præcision og ensartethed på tværs af forskellige grupper af studerende (EVA, 2020a).

6.2.1 Studerende med indvandrerbaggrund har det laveste niveau af social tilknytning

Figur 6.1 viser niveauet af social tilknytning blandt studerende, fordelt på herkomstgrupper. Overordnet er niveauet af social tilknytning relativt ens på tværs af grupperne, men med mindre variationer. Danske studerende og studerende med efterkommerbaggrund har begge et gennemsnitligt niveau på 6,0, hvilket indikerer en forholdsvis høj oplevelse af social tilknytning til uddannelsen. Studerende med indvandrerbaggrund ligger lidt lavere med et gennemsnit på 5,3.

Figur 6.1
Social tilknytning fordelt på herkomstgrupper blandt optagne studerende i 2021

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.
Note: n = 5.799. Skalaen for social tilknytning er udregnet på baggrund af skalaens fire items, og svarmulighederne går fra "Slet ikke" (1) til "I meget høj grad" (5). Svarene er aggregeret til en samlet sum per studerende, og skalaen er derefter normaliseret til et interval mellem nul og ti. Spørgsmålene er stillet til studerende i marts 2022, som blev optaget på deres videregående uddannelse i sommeren 2021. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads via KOT i 2021.

6.2.2 Social tilknytning for etniske minoritetsstuderende er konstant på tværs af andelen af medstuderende med minoritetsbaggrund

Tabel 6.1 viser niveauet af social tilknytning blandt studerende, fordelt på både herkomst og andelen af studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund på uddannelsen.

Tabel 6.1
Social tilknytning fordelt på andelen af studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund

Baggrund	Studerende fordelt efter minoritetsandel på uddannelsesudbuddet		
	Etniske minoritetsstuderende på udbud <5 %	Etniske minoritetsstuderende på udbud 5-15 %	Etniske minoritetsstuderende på udbud >15 %
Dansk	6,3	5,9	5,8
Etnisk minoritet	5,7	5,7	5,9

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.
Note: n = 5.799. Skalaen for social tilknytning er udregnet på baggrund af skalaens fire items, og svarmulighederne går fra "Slet ikke" (1) til "I meget høj grad" (5). Svarene er aggregeret til en samlet sum per studerende, og skalaen er derefter normaliseret til et interval mellem nul og ti. Spørgsmålene er stillet til studerende i marts 2022, som blev optaget på deres videregående uddannelse i sommeren 2021. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads via KOT i 2021.

Danske studerende oplever den højeste grad af social tilknytning på uddannelser, hvor etniske minoritetsstuderende udgør under 5 % af de studerende (6,3), mens niveauet er lavere på uddannelser med 5-15 % (5,9) og over 15 % etniske minoritetsstuderende (5,8).

For studerende med etnisk minoritetsbaggrund er niveauet af social tilknytning meget stabilt på tværs af uddannelsernes sammensætning. Her ligger niveauet på omkring 5,7 på uddannelser med

under 5 % og 5-15 % etniske minoriteter og på 5,9 på uddannelser, hvor andelen af studerende med etnisk minoritetsbaggrund overstiger 15 %. Samlet set peger tabellen på en meget lille variation i skalaen for social tilknytning på tværs af uddannelser med en varierende andel af studerende med etnisk minoritetsbaggrund.

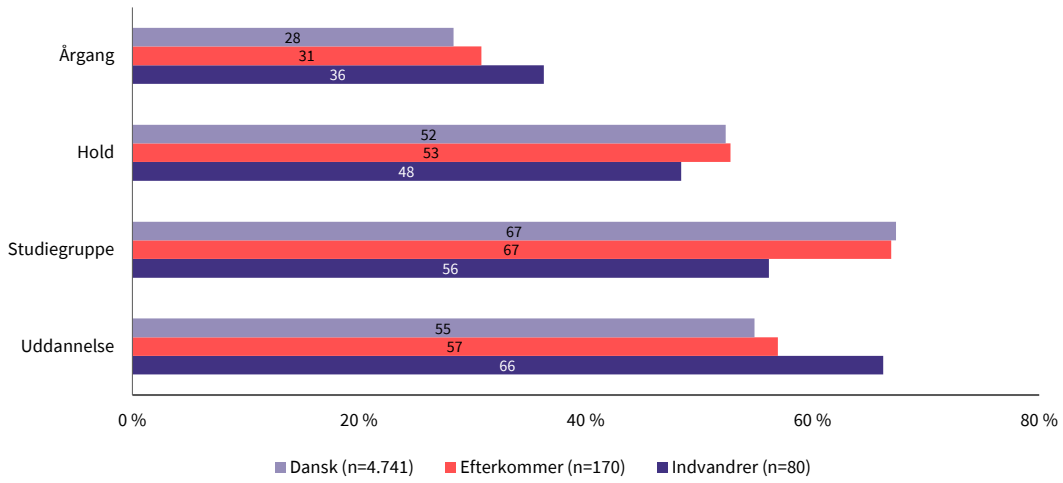
6.3 Oplevelse af sociale tilhørsforhold

Dette afsnit undersøger de studerende følelse af tilhørsforhold til forskellige studieenheder: årgangen, studieholdet, studiegruppen samt uddannelsen generelt. Alle figurer og tabeller er opgjort på herkomst.

6.3.1 Stærkest tilhørsforhold til studiegruppen blandt studerende med dansk baggrund og efterkommerbaggrund

Figur 6.2 viser, i hvilken grad de studerende oplever et socialt tilhørsforhold til forskellige dele af deres studie, fordelt på herkomstgrupper. Figuren angiver andelen af studerende, der svarer, at de "I høj grad" eller "I meget høj grad" oplever et stærkt socialt tilhørsforhold til deres studiegruppe, hold, årgang og uddannelsen som helhed. Overordnet ses det, at de studerende generelt oplever et svagere tilhørsforhold til årgangen end til de mere nære studieenheder som studiegruppen og holdet, men også et svagere tilhørsforhold end til uddannelsen som helhed.

Figur 6.2
Socialt tilhørsforhold, fordelt på herkomstgrupper blandt optagne studerende i 2021

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.
Note: N (studiegruppe) = 4.991; N (hold, årgang, uddannelse) = 5.799. Figuren viser andelen af studerende, der har svaret "I meget høj grad" og "I høj grad". Spørgsmål: "I hvilken grad oplever du et tilhørsforhold til … din studiegruppe/holdet, du går på/din årgang/din uddannelse?" Spørgsmålet om tilhørsforholdet til studiegruppen er kun blevet stillet til de studerende, der har svaret, at de er i eller har været i en studie- eller projektgruppe. Spørgsmålene er stillet til studerende i marts 2022, som blev optaget på deres videregående uddannelse i sommeren 2021. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads via KOT i 2021.

Blandt studerende med dansk baggrund eller efterkommerbaggrund opleves det stærkeste tilhørsforhold til studiegruppen, hvor 67 % i begge grupper angiver et højt eller meget højt tilhørsforhold. Blandt studerende med indvandrerbaggrund er andelen lavere, idet 56 % oplever et tilsvarende stærkt tilhørsforhold til studiegruppen. Til gengæld angiver en større andel af de studerende med indvandrerbaggrund et stærkt tilhørsforhold til uddannelsen som helhed (66 %) sammenlignet med studerende med efterkommerbaggrund (57 %) og danske studerende (55 %). Når det gælder årgangen, er tilhørsforholdet generelt lavere på tværs af grupperne, men højest blandt studerende med indvandrerbaggrund, hvor 36 % angiver et stærkt tilhørsforhold til deres årgang, hvilket er højere end blandt både studerende med efterkommerbaggrund (31 %) og danske studerende (28 %).

Samlet set viser figuren, at studerende med dansk herkomst og efterkommerbaggrund har meget ens mønstre i deres oplevelse af socialt tilhørsforhold, mens studerende med indvandrerbaggrund i højere grad adskiller sig herfra.

6.3.2 Socialt tilhørsforhold varierer mest mellem studieenheder – mindre med minoritetsandel

Tabel 6.2 viser andelen af studerende, der oplever et højt eller meget højt socialt tilhørsforhold til forskellige studiemæssige enheder, fordelt på både herkomst og andelen af studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund på uddannelsen. Tabellen tydeliggør, at både niveauet af socialt tilhørsforhold og variationen heri afhænger af, hvilken studiemæssig enhed der fokuseres på.

Tabel 6.2
Socialt tilhørsforhold, fordelt på andelen af studerende med etnisk minoritetsbaggrund

Studieenhed	Baggrund	Studerende fordelt efter minoritetsandel på uddannelsesudbuddet		
		Etniske minoritetsstuderende på udbud <5 %	Etniske minoritetsstuderende på udbud 5-15 %	Etniske minoritetsstuderende på udbud >15 %
Årgang	Dansk	34	26	25
	Etnisk minoritet	29	27	38
Hold	Dansk	56	51	50
	Etnisk minoritet	54	51	51
Studiegruppe	Dansk	69	68	63
	Etnisk minoritet	75	63	63
Uddannelse	Dansk	57	53	57
	Etnisk minoritet	63	57	62

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.
Note: N (studiegruppe) = 4.991; N (hold, årgang, uddannelse) = 5.799. Kun summen af andelene, der har svaret "I meget høj grad" og "I høj grad", er skildret. Spørgsmål: "I hvilken grad oplever du et tilhørsforhold til … din studiegruppe/holdet, du går på/din årgang/din uddannelse?" Spørgsmålet om tilhørsforholdet til studiegruppen er kun blevet stillet til de studerende, der har svaret, at de er i eller har været i en studie- eller projektgruppe. Spørgsmålene er stillet til studerende i marts 2022, som blev optaget på deres videregående uddannelse i sommeren 2021. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads via KOT i 2021.

Som etableret i figur 6.2 er det svageste sociale tilhørsforhold generelt til årgangen. Blandt danske studerende falder andelen med et stærkt tilhørsforhold fra 34 % på uddannelser med under 5 % studerende med etnisk minoritetsbaggrund til 25-26 % på uddannelser med en højere minoritetsandel. For studerende med etnisk minoritetsbaggrund ses et andet mønster: Her stiger andelen med et stærkt tilhørsforhold til årgangen markant fra 29 og 27 % til 38 %, når studerende med etnisk minoritetsbaggrund udgør over 15 % af de studerende.

For undervisningsholdet er tilhørsforholdet større og mere stabilt på tværs af uddannelsernes sammensætning. Andelen, som føler et stærkt tilhørsforhold til undervisningsholdet, ligger på mellem 50 og 56 % blandt danske studerende og mellem 51 og 54 % blandt studerende med etnisk minoritetsbaggrund.

Det stærkeste sociale tilhørsforhold ses til studiegruppen. Vi ved fra figur 6.2, at dette særligt gælder blandt studerende med dansk baggrund eller efterkommerbaggrund. Blandt danske studerende oplever mellem 63 % og 69 % et højt tilhørsforhold, mens andelen blandt studerende med etnisk minoritetsbaggrund ligger på mellem 63 % og 75 %. Blandt minoritetsstuderende er der en stærkere oplevelse af tilhørsforholdet til studiegruppen, når de udgør en meget lille minoritet på uddannelsen.

For uddannelsen som helhed er niveauet af socialt tilhørsforhold relativt ensartet, men med en svag variation. Blandt danske studerende ligger andelen på mellem 53 % og 57 %, mens den blandt studerende med etnisk minoritetsbaggrund ligger lidt højere, mellem 57 % og 63 %.

Samlet set viser tabellen, at det sociale tilhørsforhold varierer mere på tværs af studieenheder, end det gør på tværs af andelen af studerende på uddannelsen med etnisk minoritetsbaggrund.

6.4 Samarbejde på uddannelsen

I dette afsnit belyses studerendes samarbejde på uddannelsen, herunder i hvilket omfang de indgår i studiegrupper, og hvordan dette varierer på tværs af herkomstgrupper. Samarbejde er en central del af studielivet og omfatter både faglig sparring, gensidig hjælp og oplevelsen af at være en del af et fælles fagligt miljø. En tidligere EVA-udgivelse viser, at studerende, som oplever et velfungerende samarbejde med deres medstuderende, har lavere risiko for både frafald og mistrivsel samt et højere fagligt udbytte end studerende, der angiver, at samarbejdet fungerer dårligt (EVA, 2026). I analysen måles samarbejde som et udtryk for, i hvilken grad de studerende samarbejder om det faglige indhold og oplever, at studiemiljøet generelt er præget af samarbejde.

Skala for samarbejde

Skalaen for samarbejde bygger på tre spørgsmål om de studerendes faglige interaktion og oplevelse af samarbejde på uddannelsen:

- Jeg diskuterer flere gange om ugen fagligt indhold fra studiet med en eller flere af mine medstuderende.
- Jeg oplever, at stemningen på min uddannelse er præget af samarbejde.
- Jeg spørger ofte andre studerende om hjælp, hvis jeg er usikker på noget fagligt.

Svarene angives på en fempunktsskala fra "Slet ikke" (1) til "I meget høj grad" (5) og samles i en samlet score, som efterfølgende standardiseres til et interval fra 0 til 10. EVA har gennemført valideringsanalyser af skalaen, som viser, at skalaen fungerer med tilfredsstillende præcision og ensartethed på tværs af forskellige grupper af studerende (EVA, 2020a).

6.4.1 Relativt ens niveau af samarbejde på tværs af herkomstgrupper

Figur 6.3 viser graden af samarbejde blandt studerende, fordelt på herkomstgrupper. Overordnet ligger niveauet af samarbejde relativt højt og meget ens på tværs af grupperne. Danske studerende har det højeste gennemsnitlige niveau af samarbejde med en score på 6,9, efterfulgt af studerende med efterkommerbaggrund, som ligger på 6,6, og dernæst studerende med indvandrerbaggrund med et gennemsnit på 6,3.

Figur 6.3
Graden af samarbejde fordelt på herkomstgrupper blandt optagne studerende i 2021

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.
Note: N = 5.799. Skalaen for samarbejde er udregnet på baggrund af skalaens tre items, og svarmulighederne går fra et til fem. Svarene er aggregeret til en samlet sum for hver studerende, og skalaen er derefter normaliseret til et interval mellem nul og ti. Spørgsmålene er stillet til studerende i marts 2022, som blev optaget på deres videregående uddannelse i sommeren 2021. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads via KOT i 2021.

Samlet set peger figuren på, at forskellene i graden af samarbejde mellem herkomstgrupperne er begrænsede. Alle tre grupper oplever i vidt omfang, at studiehverdagen er præget af fagligt samarbejde og gensidig hjælp, om end studerende med indvandrerbaggrund i gennemsnit rapporterer et lidt lavere niveau end de øvrige grupper.

6.4.2 Graden af samarbejde er omtrent ens på tværs af andelen af etniske minoritetsstuderende på uddannelsen

Tabel 6.3 viser graden af samarbejde blandt studerende, fordelt på både herkomst og andelen af studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund på uddannelsen. Overordnet ligger graden af samarbejde relativt højt for både danske studerende og studerende med etnisk minoritetsbaggrund, uanset uddannelsens etniske sammensætning.

Tabel 6.3
Graden af samarbejde fordelt på andelen af studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund

Baggrund	Studerende fordelt efter minoritetsandel på uddannelsesudbuddet		
	Etniske minoritetsstuderende på udbud <5 %	Etniske minoritetsstuderende på udbud 5-15 %	Etniske minoritetsstuderende på udbud >15 %
Dansk	7,0	6,8	6,7
Etnisk minoritet	6,9	6,3	6,7

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.
Note: N = 5.799. Skalaen for samarbejde er udregnet på baggrund af skalaens tre items, og svarmulighederne går fra et til fem. Svarene er aggregeret til en samlet sum for hver studerende, og skalaen er derefter normaliseret til et interval mellem nul og ti. Spørgsmålene er stillet til studerende i marts 2022, som blev optaget på deres videregående uddannelse i sommeren 2021. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads via KOT i 2021.

For både studerende med dansk baggrund og studerende med etnisk minoritetsbaggrund varierer graden af samarbejde kun marginalt på tværs af uddannelser med forskellig minoritetsandel. Et tilsvarende mønster ses blandt studerende med etnisk minoritetsbaggrund, hvor forskellene mellem uddannelserne ligeledes er små. Samlet set peger tabellen på, at graden af samarbejde ikke varierer med uddannelsens etniske sammensætning.

Den generelt faldende grad af samarbejde kunne være et udtryk for, at særlige uddannelser har en højere andel af studerende med etnisk minoritetsbaggrund og har en lavere grad af samarbejde.

7 Faglige aspekter af studielivet

Kapitel 7 belyser centrale faglige aspekter af studielivet, herunder fagligt engagement, self-efficacy i forhold til læring, motivation og overvejelser om frafald. Kapitlet undersøger forskelle og ligheder mellem studerende på tværs af etnisk herkomst. Tidligere undersøgelser af det danske videregående uddannelsessystem har vist, at etniske minoritetsstuderende har en højere risiko for frafald end studerende med dansk herkomst (EVA, 2018; EVA, 2019a; VIVE, 2010). I den sammenhæng er det relevant at undersøge studerendes motivation, faglige engagement, self-efficacy og overvejelser om frafald, da disse faktorer forventes at være tæt forbundet med både læringsudbytte og faktisk fastholdelse (EVA, 2026).

Analyserne i kapitel 7 bygger på validerede EVA-skalaer for fagligt engagement og self-efficacy, som måler de studerendes faglige interesse, oplevede relevans og arbejdsformer samt deres tro på egne evner i forhold til læring. Motivation og overvejelser om frafald måles ved enkeltspørgsmål. Datagrundlaget består af spørgeskemadata indsamlet blandt førsteårsstuderende i marts 2022 samt for motivation og self-efficacy også forud for studiestart i august 2021, hvilket muliggør analyser af udviklingen over tid med forbehold for ændringer i deltagergrundlaget. Derudover er data beriget med registerdata fra Danmarks Statistik.

7.1 Opsummering

- Skalamålet for fagligt engagement er meget ens blandt studerende uanset herkomst. Fagligt engagement blandt studerende med etnisk minoritetsbaggrund er dog lavest (6,4) på uddannelsesudbud, hvor de udgør mindre end 5 % af de studerende, sammenlignet med uddannelsesudbud med en større andel af etniske minoritetsstuderende (7,1-7,3). Blandt studerende med dansk herkomst varierer niveauet af fagligt engagement ikke nævneværdigt med uddannelsernes minoritetsandel og ligger rimelig konstant mellem 7,1 og 7,3.
- Self-efficacy i forhold til læring falder svagt fra før studiestart til et halvt år inde i studiet for alle herkomstgrupper, men faldet er mest markant blandt studerende med efterkommerbaggrund (fra 6,1 til 5,7), mens det for studerende med dansk baggrund og indvandrerbaggrund starter på 6,3 og falder til henholdsvis 6,1 og 6,2. Målt et halvt år efter studiestarten blandt studerende med etnisk minoritetsbaggrund er self-efficacy lavest på uddannelser, hvor de udgør under 5 % af de studerende (5,4), mens niveauet er højere på uddannelser med flere minoritetsstuderende (5,8-6,0).

- Motivationen for studiet er høj ved studiestart for alle grupper (8,9-9,3), men falder i løbet af det første halve studieår. Studerende med efterkommerbaggrund har den laveste motivation målt efter et halvt år på 7,9.
- For studerende med etnisk minoritetsbaggrund er motivationen efter et halvt år lavest (7,2) på uddannelser, hvor de udgør mindre end 5 % af studenterpopulationen på uddannelsesbuddet, sammenlignet med både danske studerende på den samme type uddannelsesudbud (8,1) og etniske minoritetsstuderende på udbud med en større minoritetsandel (8,0-8,1).
- Overvejelser om frafald er mest udbredte blandt studerende med etnisk minoritetsbaggrund og særligt blandt efterkommere. På uddannelser, hvor etniske minoritetsstuderende udgør mindre end 5 % af de studerende, er det én ud af fire studerende med minoritetsbaggrund, der overvejer frafald, mens det kun er 6 % blandt de danske medstuderende.

7.2 Fagligt engagement

Fagligt engagement er et centralt aspekt af de studerendes studieoplevelse og dækker over både interessen for det faglige indhold, oplevelsen af uddannelsens relevans samt de studerendes indsats og læringsstrategier. Tidligere analyser fra EVA viser, at fagligt engagement hænger tæt sammen med motivation, samarbejde, fagligt udbytte, risikoen for frafald på uddannelsen og risikoen for mistrivsel (EVA, 2020b; EVA, 2026). Fagligt engagement kan derfor ses som en vigtig ressource i studielivet og et centralt omdrejningspunkt for forståelsen af studerendes fastholdelse og trivsel.

Skala for fagligt engagement

Skalaen for fagligt engagement er konstrueret på baggrund af fire udsagn om de studerendes interesse for det faglige indhold, deres oplevelse af uddannelsens brugbarhed samt deres indsats og læringsstrategier i studiearbejdet. De studerende angiver, i hvilken grad de er enige i følgende udsagn:

- Jeg er meget interesseret i det faglige indhold af uddannelsen.
- Jeg tror, at jeg kommer til at bruge det, jeg lærer, når jeg har færdiggjort min uddannelse.
- Når jeg læser, forsøger jeg at relatere nyt stof til det, jeg allerede ved.
- Jeg arbejder videre med studieopgaver, også når indholdet ikke interesserer mig.

Svarene angives på en fempunktsskala fra ”Slet ikke” (1) til ”I meget høj grad” (5). De fire svar samles i en samlet score, som efterfølgende normaliseres til et interval fra 0 til 10.

7.2.1 Fagligt engagement er stabilt på tværs af herkomstgrupper

Figur 7.1 viser niveauet på skalaen for fagligt engagement blandt studerende fordelt på herkomstgrupper.

Figur 7.1
Fagligt engagement fordelt på herkomstgrupper blandt optagne studerende i 2021

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.
Note: N = 5.799. Skalaen for fagligt engagement er udregnet på baggrund af skalaens fire items, og svarmulighederne går fra et til fem. Svarene er aggregeret til en samlet sum for hver studerende, og skalaen er derefter normaliseret til et interval mellem nul og ti. Spørgsmålene er stillet til studerende i marts 2022, som blev optaget på deres videregående uddannelse i sommeren 2021. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads via KOT i 2021.

Overordnet ligger niveauet af fagligt engagement højt på tværs af alle tre grupper, og forskellene mellem grupperne er relativt begrænsede.

Studerende med indvandrerbaggrund har det højeste gennemsnitlige niveau af fagligt engagement med en score på 7,4, mens danske studerende ligger på 7,1. Studerende med efterkommerbaggrund har det laveste gennemsnit blandt grupperne, men forskellen er lille, idet de ligger på 7,0.

7.2.2 Fagligt engagement for studerende med etnisk minoritetsbaggrund er lavere på studier, hvor de udgør en meget lille minoritet

Tabel 7.1 viser niveauet af fagligt engagement blandt studerende, fordelt på både herkomst og andelen af studerende med etnisk minoritetsbaggrund. Overordnet ligger niveauet af fagligt engagement relativt højt (6,4-7,3) på tværs af både herkomstgrupper og uddannelsernes sammensætning, men der ses enkelte variationer.

Tabel 7.1
Fagligt engagement fordelt på andelen af studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund

Baggrund	Studerende fordelt efter minoritetsandel på uddannelsesudbuddet		
	Etniske minoritetsstude-rende på udbud <5 %	Etniske minoritetsstude-rende på udbud 5-15 %	Etniske minoritetsstude-rende på udbud >15 %
Dansk	7,1	7,1	7,3
Etnisk minoritet	6,4	7,3	7,1

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.
Note: N = 5.799. Skalaen for fagligt engagement er udregnet på baggrund af skalaens fire items, og svarmulighederne går fra et til fem. Svarene er aggregeret til en samlet sum for hver studerende, og skalaen er derefter normaliseret til et interval mellem nul og ti. Spørgsmålene er stillet til studerende i marts 2022, som blev optaget på deres videregående uddannelse i sommeren 2021. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads via KOT i 2021.

Blandt danske studerende er niveauet af fagligt engagement stabilt (7,1-7,3) på tværs af uddannelser med varierende minoritetsandel, mens der for studerende med etnisk minoritetsbaggrund ses en større variation. Når etniske minoriteter udgør under 5 % af de studerende på uddannelsen, er det faglige engagement lavere (6,4). Niveauet er højere, 7,3, på uddannelser med 5-15 % etniske minoriteter og ligger på 7,1 på uddannelser med over 15 % etniske minoriteter.

Samlet set peger tabellen på, at fagligt engagement blandt danske studerende er relativt uafhængigt af uddannelsernes etniske sammensætning, mens der blandt studerende med etnisk minoritetsbaggrund ses et lavere engagement på uddannelser, hvor de udgør en meget lille minoritet.

7.3 Self-efficacy i forhold til læring

Self-efficacy refererer til de studerendes tro på egne evner til at håndtere de faglige krav og udfordringer på uddannelsen. Begrebet handler ikke om faktiske kompetencer, men om, i hvilken grad de studerende oplever, at de kan forstå stoffet, løse opgaver og gennemføre studiet på tilfredsstillende vis.

Tidligere analyser fra EVA viser, at self-efficacy er tæt forbundet med centrale aspekter af studielivet. Studerende med høj faglig selvtillid har typisk også højere studiemotivation, større fagligt engagement og en stærkere social tilknytning til studiet. Omvendt er lav self-efficacy forbundet med øget risiko for frafald senere i studieforløbet samt øget risiko for frafald (EVA, 2020a; EVA, 2026).

Definition af skala for self-efficacy i forhold til læring

Self-efficacy forstås som den studerendes tro på egne evner i relation til studiet. Skalaen er dannet ud fra spørgsmålet *I hvilken grad beskriver følgende udsagn dig som studerende?* og de tilhørende items:

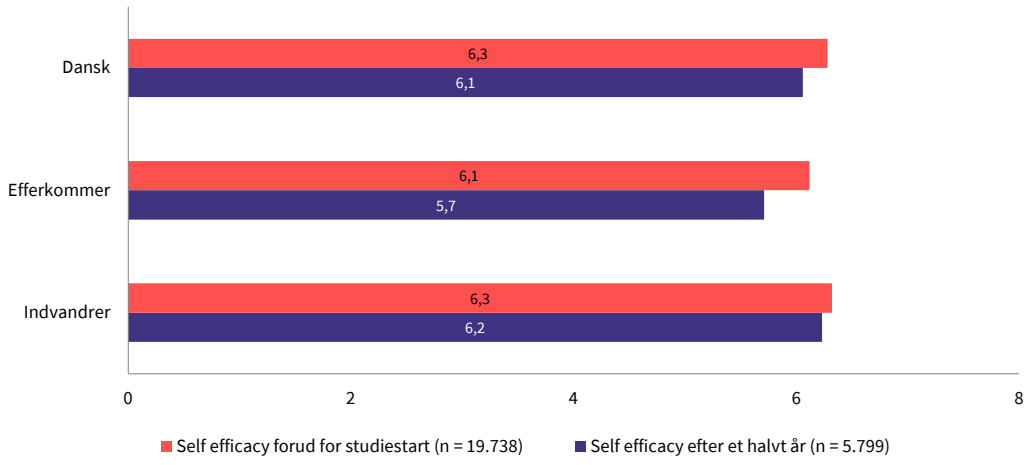
- Jeg er sikker på, at jeg kan forstå den sværeste litteratur i de nuværende fag på min uddannelse.
- Jeg er sikker på, at jeg kan forstå de grundlæggende begreber, der undervises i i de nuværende fag på min uddannelse.
- Jeg er sikker på, at jeg kan forstå de mest komplekse emner, jeg bliver præsenteret for i de nuværende fag på min uddannelse.
- Jeg er sikker på, at jeg kan mestre de færdigheder, der undervises i i de nuværende fag på min uddannelse.

Svarene angives på en fempunktsskala fra "Slet ikke" (1) til "I meget høj grad" (5). De fire svar samles i en samlet score, som efterfølgende normaliseres til et interval fra 0 til 10.

7.3.1 Faldende følelse af self-efficacy på tværs af herkomstgrupper

Figur 7.3 viser niveauet af self-efficacy i forhold til læring blandt studerende, målt både før studiestart og et halvt år efter studiestart, fordelt på herkomstgrupper. Overordnet ligger niveauet af self-efficacy relativt højt i alle tre grupper, men der ses mindre forskelle både mellem grupperne og over tid.

Figur 7.2
Self-efficacy i forhold til læring, fordelt på herkomstgrupper blandt optagne studerende i 2021

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.
Note: N (forud for studiestart) = 19.738; N (efter et halvt år) = 5.799. Skalaen for self-efficacy i forhold til læring er udregnet på baggrund af skalaens fire items, og svarmulighederne går fra et til fem. Svarene er aggregeret til en samlet sum for hver studerende, og skalaen er derefter normaliseret til et interval mellem nul og ti. Spørgsmålene er stillet til studerende i marts 2022, som blev optaget på deres videregående uddannelse i sommeren 2021. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads via KOT i 2021.

Før studiestart ligger danske studerende og studerende med indvandrerbaggrund på samme niveau med en gennemsnitlig score på 6,3, mens studerende med efterkommerbaggrund har et gennemsnit på 6,1. Et halvt år inde i studiet ses et mindre fald i self-efficacy for alle tre grupper – faldet er dog størst blandt studerende med efterkommerbaggrund (6,1-5,7). Blandt danske studerende falder niveauet marginalt fra 6,3 til 6,1 og blandt indvandrere fra 6,3 til 6,2.

Det er imidlertid væsentligt at bemærke, at sammensætningen af de studerende, der har besvaret spørgsmålene om self-efficacy, ikke er identisk før studiestart og et halvt år efter studiestart. Ændringerne i niveauet af self-efficacy kan derfor ikke entydigt tolkes som udtryk for en reel udvikling over tid, men forskellene kan også afspejle en selektion af, hvem der har deltaget i målingerne på de to tidspunkter. Resultaterne i forhold til ændringer over tid bør derfor fortolkes med forsigtighed.

Samlet set viser figuren, at self-efficacy i forhold til læring aftager svagt i løbet af det første halve studieår for alle herkomstgrupper. Forskellene mellem grupperne er begrænsede, men faldet er mest markant blandt studerende med efterkommerbaggrund, som både før studiestarten og efter et halvt år har det laveste gennemsnitlige niveau af self-efficacy.

7.3.2 Self-efficacy er lavest, når der er få minoritetsstuderende på uddannelsen

Tabel 7.3 viser niveauet af self-efficacy i forhold til læring blandt studerende, fordelt på både herkomst, måletidspunkt og andelen af studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund på uddannelsen. Tabellen belyser dermed både forskelle før studiestart og et halvt år inde i studiet og variationer på tværs af uddannelsernes etniske sammensætning.

Tabel 7.2
Self-efficacy i forhold til læring, fordelt på andelen af studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund

Baggrund	Måletidspunkt	Studerende fordelt efter minoritetsandel på uddannelsesudbuddet		
		Etniske minoritets-studerende på udbud <5 %	Etniske minoritets-studerende på udbud 5-15 %	Etniske minoritets-studerende på udbud >15 %
Dansk	Forud for studie-start	6,3	6,3	6,3
	Et halvt år efter studiestart	6,1	6,0	6,2
Etnisk minoritet	Forud for studie-start	6,2	6,2	6,2
	Et halvt år efter studiestart	5,4	6,0	5,8

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.
Note: N (forud for studiestart) = 19.738; N (efter et halvt år) = 5.799. Skalaen for self-efficacy i forhold til læring er udregnet på baggrund af skalaens fire items, og svarmulighederne går fra et til fem. Svarene er aggregeret til en samlet sum for hver studerende, og skalaen er

derefter normaliseret til et interval mellem nul og ti. Spørgsmålene er stillet til studerende i marts 2022, som blev optaget på deres videregående uddannelse i sommeren 2021. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads via KOT i 2021.

For danske studerende ligger self-efficacy før studiestart stabilt på 6,3 uanset minoritetsandel på uddannelsen. Et halvt år efter studiestart ses et mindre fald i self-efficacy (til 6,0-6,2), men faldet er lille og virker uafhængigt af minoritetsandel på uddannelsen.

Blandt studerende med etnisk minoritetsbaggrund er mønsteret tilsvarende før studiestart, hvor self-efficacy ligger ensartet på 6,2 uanset uddannelsens sammensætning. Efter et halvt år ses der et relativt mere markant fald i self-efficacy, særligt på uddannelser, hvor etniske minoriteter udgør under 5 % af de studerende. Her falder niveauet til 5,4. På uddannelser med 5-15 % etniske minoriteter ligger niveauet højere (på 6,0), mens det på uddannelser med over 15 % etniske minoriteter ligger på 5,8.

På samme måde som nævnt i forbindelse med figur 7.3 skal ændringen tolkes med varsomhed. Ændringen i self-efficacy mellem de to målepunkter kan være udtryk for en reel ændring, men kan også være udtryk for, hvem der har deltaget i spørgeskemaet.

7.4 Motivation

I dette afsnit gennemgås de studerendes motivation for at studere på uddannelsen, fordelt på de tre herkomstgrupper. Motivationen er målt både før studiestarten (august 2021) og et halvt år efter studiestarten (i marts 2022). Motivation måles gennem et enkelt spørgsmål fra spørgeskemaundersøgelsen, som direkte adspørger de studerende: ”Hvor motiveret er du på nuværende tidspunkt for at studere på din uddannelse?” De studerende besvarer spørgsmålet ved at angive et svar fra 0 (”Slet ikke motiveret”) til 10 (”Ekstremt motiveret”). Analyserne viser den gennemsnitlige værdi for de tre herkomstgrupper.

7.4.1 Faldende motivation fra før studiestart til et halvt år efter studiestart – dog mest markant blandt studerende med efterkommerbaggrund

Figur 7.4 viser niveauet af motivation blandt studerende, målt både før studiestart og et halvt år efter studiestart, fordelt på herkomstgrupper. Overordnet ligger motivationsniveauet højt i alle tre grupper ved studiestart, men der ses et fald i motivationen i løbet af det første halve studieår.

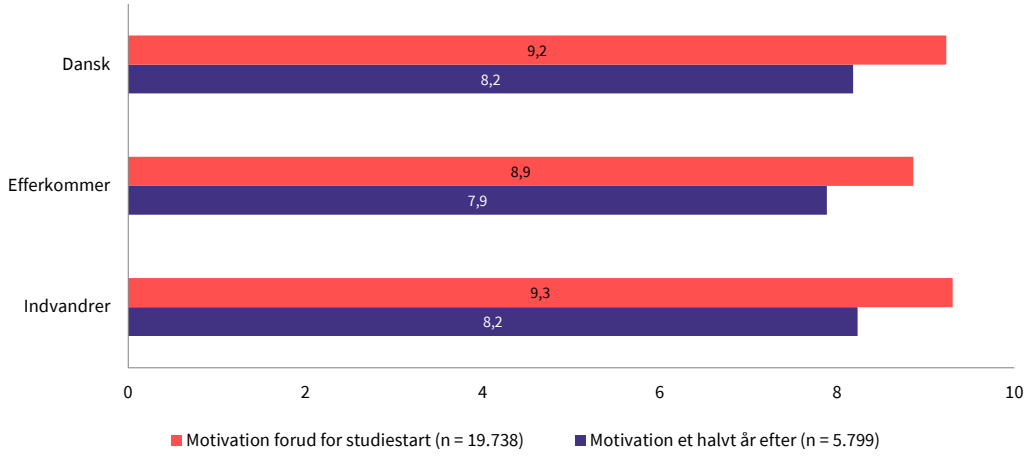
Før studiestart er motivationen meget ens på tværs af herkomstgrupper og ligger på 9,3 blandt studerende med indvandrerbaggrund, 9,2 blandt studerende med dansk herkomst og 8,9 blandt studerende med efterkommerbaggrund. Et halvt år efter studiestart er motivationsniveauet lavere i alle tre grupper. Danske studerende og studerende med indvandrerbaggrund ligger på samme niveau (8,2), mens studerende med efterkommerbaggrund har det laveste gennemsnitlige motivationsniveau (7,9).

Ligesom for udviklingen i self-efficacy er det afgørende at bemærke, at gruppen af studerende, der indgår i målingen før studiestart og et halvt år efter, ikke er identisk. Udviklingen i

motivationsniveauet kan derfor afspejle enten en reel ændring i de studerendes motivation over tid eller en ændring i sammensætningen af den gruppe af studerende, der har besvaret spørgeskemaet på de to tidspunkter. Resultaterne bør derfor fortolkes med forsigtighed.

Samlet set viser figuren, at motivationen aftager svagt for alle herkomstgrupper i løbet af det første halve studieår. Forskellene mellem grupperne er relativt begrænsede, men studerende med efterkommerbaggrund oplever det største fald og har efter et halvt år det laveste motivationsniveau.

Figur 7.3
Motivation, fordelt på herkomstgrupper blandt studerende optaget i 2021

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.
Note: N (forud for studiestart) = 19.738; N (efter et halvt år) = 5.799. Spørgsmål: "Hvor motiveret er du på nuværende tidspunkt for at studere på din uddannelse – på en skala fra 0 ('Slet ikke motiveret') til 10 ('Ekstremt motiveret')?" Gennemsnittet af gruppernes besvarelser er fremstillet. Spørgsmålene er stillet til studerende i marts 2022, som blev optaget på deres videregående uddannelse i sommeren 2021. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads via KOT i 2021.

7.4.2 Motivationen falder mest blandt minoritetsstuderende i klart mindretal – niveauet er stabilt blandt danske studerende

Tabel 7.4 viser niveauet af motivation blandt studerende, fordelt på både herkomst, måletidspunkt og andelen af studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund på uddannelsen. Tabellen belyser dermed både motivation ved studiestart og et halvt år inde i studiet og variationer på tværs af uddannelsernes etniske sammensætning.

For danske studerende ses der kun begrænset variation i motivationsniveauet på tværs af uddannelser med forskellig minoritetsandel. Ved studiestart ligger motivationen stabilt på omkring 9,2-9,3 uanset uddannelsens sammensætning, og et halvt år efter studiestart ligger niveauet fortsat relativt ensartet mellem 8,1 og 8,4. Dette indikerer, at vi ikke ser en væsentlig korrelation mellem danske studerendes motivation og andelen af studerende med etnisk minoritetsbaggrund på uddannelsen.

For studerende med etnisk minoritetsbaggrund ses et andet mønster, særligt i eftermålingen. Ved studiestart er motivationsniveauet relativt ens på tværs af uddannelsernes sammensætning. Et

halvt år efter studiestart ses der derimod et lavere motivationsniveau blandt studerende med etnisk minoritetsbaggrund på uddannelser, hvor de udgør en meget lille minoritet. Her ligger motivationen på 7,2, sammenlignet med 8,1 på uddannelser med 5-15 % etniske minoriteter og 8,0 på uddannelser med over 15 %. Det er også særligt på disse uddannelser med en lav andel af etniske minoritetsstuderende, at der er stor forskel i den gennemsnitlige motivation mellem studerende med dansk baggrund og studerende med etnisk minoritetsbaggrund (8,1-7,2).

Tabel 7.3
Motivation, fordelt på andelen af studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund

Baggrund	Måletidspunkt	Studerende fordelt efter minoritetsandel på uddannelsesudbuddet		
		Etniske minoritets-studerende på udbud <5 %	Etniske minoritets-studerende på udbud 5-15 %	Etniske minoritets-studerende på udbud >15 %
Dansk	Før studiestart	9,3	9,2	9,2
	Et halvt år efter studiestart	8,1	8,1	8,4
Etnisk minoritet	Før studiestart	9,1	8,9	9,0
	Et halvt år efter studiestart	7,2	8,1	8,0

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.
Note: N (forud for studiestart) = 19.738; N (efter et halvt år) = 5.799. Spørgsmål: "Hvor motiveret er du på nuværende tidspunkt for at studere på din uddannelse – på en skala fra 0 ('Slet ikke motiveret') til 10 ('Ekstremt motiveret')?" Gennemsnittet af gruppernes besvarelser er fremstillet. Spørgsmålene er stillet til studerende i marts 2022, som blev optaget på deres videregående uddannelse i sommeren 2021. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads via KOT i 2021.

7.5 Overvejelser om frafald

I dette afsnit belyses de studerendes overvejelser om frafald målt et halvt år efter studiestart. Dataene er indsamlet i marts 2022 blandt studerende, der påbegyndte deres videregående uddannelse i august 2021. De studerende er blevet bedt om at tage stilling til spørgsmålet "I hvilken grad er du enig i følgende udsagn: Jeg overvejer at stoppe på uddannelsen?". Svarene er angivet på en fempunktsskala, der spænder fra 1 ("Slet ikke") til 5 ("I meget høj grad"). I analyserne fokuseres der på andelen af studerende, som angiver, at de i høj grad eller i meget høj grad overvejer at stoppe på uddannelsen. Resultaterne opgøres på tværs af herkomstgrupper for at belyse eventuelle forskelle i frafaldsovervejelser mellem studerende med dansk herkomst og studerende med indvandrer- og efterkommerbaggrund.

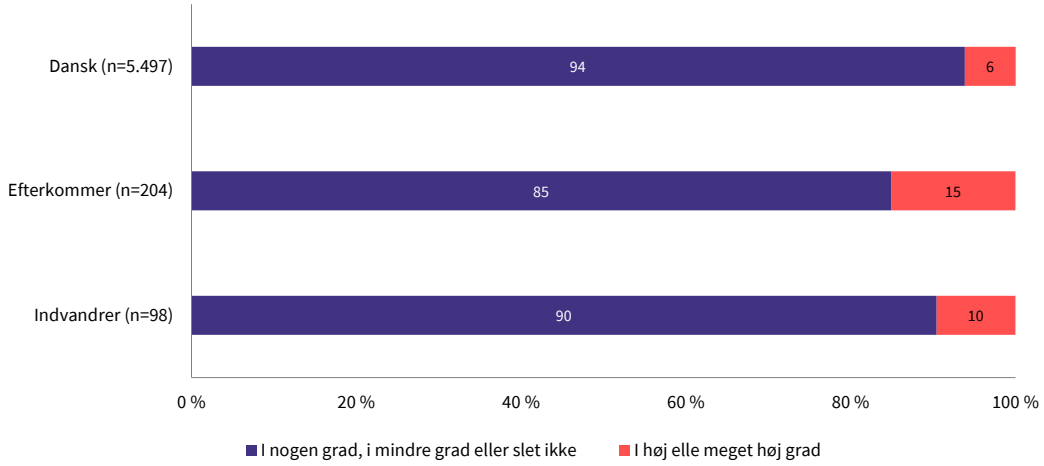
7.5.1 Overvejelser om frafald er mest udbredte blandt studerende med etnisk minoritetsbaggrund

Figur 7.2 viser andelen af studerende, der overvejer at stoppe på deres uddannelse et halvt år efter studiestart, fordelt på herkomstgrupper. Overordnet er det et mindretal af de studerende, der

angiver, at de i høj eller meget høj grad overvejer at stoppe, men der er tydelige forskelle mellem grupperne.

Blandt danske studerende angiver 6 % sådanne overvejelser. Andelen er højere blandt studerende med indvandrerbaggrund (10 %) og særligt blandt studerende med efterkommerbaggrund, hvor 15 % angiver, at de i høj eller meget høj grad overvejer at stoppe. Samlet set peger figuren på, at overvejelser om frafald er mere udbredte blandt studerende med etnisk minoritetsbaggrund end blandt danske studerende.

Figur 7.4
Overvejer at stoppe efter et halvt år på uddannelsen, fordelt på herkomstgrupper blandt optagne studerende i 2021

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.
Note: N = 5.799. Spørgsmål: "I hvilken grad er du enig i følgende udsagn: Jeg overvejer at stoppe på uddannelsen?" Spørgsmålene er stillet til studerende i marts 2022, som blev optaget på deres videregående uddannelse i sommeren 2021. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads via KOT i 2021.

7.5.2 Frafaldsovervejelser blandt minoritetsstuderende er mest udbredte, når de udgør et meget lille mindretal

Tabel 7.2 viser andelen af studerende, der et halvt år efter studiestart i høj eller meget høj grad overvejer at stoppe på deres uddannelse, fordelt på både herkomst og andelen af studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund på uddannelsen.

Blandt danske studerende er andelen, der overvejer at stoppe, lav og stort set uændret på tværs af uddannelsernes sammensætning (6-7 %). For studerende med etnisk minoritetsbaggrund ses der derimod betydelige forskelle. Når studerende med etnisk minoritetsbaggrund udgør under 5 % af de studerende på uddannelsen, angiver 25 %, at de i høj eller meget høj grad overvejer at stoppe. Denne andel er markant lavere på uddannelser med 5-15 % etniske minoriteter (13 %) og på uddannelser med over 15 % etniske minoriteter (12 %).

Samlet set peger tabellen på, at overvejelser om frafald blandt studerende med etnisk minoritetsbaggrund er mest udbredte på uddannelser, hvor de udgør et meget lille mindretal, mens danske studerendes frafaldsovervejelser er relativt stabile uanset uddannelsernes sammensætning.

Tabel 7.4
Overvejer at stoppe efter et halvt år på uddannelsen, fordelt på andelen af studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund

Baggrund	Studerende fordelt efter minoritetsandel på uddannelsesudbuddet		
	Etniske minoritetsstuderende på udbud <5 %	Etniske minoritetsstuderende på udbud 5-15 %	Etniske minoritetsstuderende på udbud >15 %
Dansk	6	6	7
Etnisk minoritet	25	13	12

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.
Note: N = 5.799. Andel (%) af studerende, der har svaret "I høj grad" eller "I meget høj grad" på spørgsmålet "I hvilken grad er du enig i følgende udsagn: Jeg overvejer at stoppe på uddannelsen?" Spørgsmålene er stillet til studerende i marts 2022, som blev optaget på deres videregående uddannelse i sommeren 2021. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads via KOT i 2021.

8 Oplevelse af undervisere

Undervisningen udgør en helt central del af studielivet på de videregående uddannelser, og de studerendes oplevelse af undervisningen er et væsentligt perspektiv i vurderingen af undervisningens kvalitet (EVA, 2021b). Tidligere undersøgelser peger på, at forskellige aspekter af undervisningen – herunder undervisernes imødekommenhed og tilgængelighed, tydelighed i undervisningen, fokus på aktiv deltagelse samt kvaliteten af feedback – har betydning for de studerendes læring, motivation og risiko for frafald (EVA, 2021b; EVA, 2026).

Samtidig er det velkendt i både dansk og international forskning, at minoritetsstuderende kan have andre erfaringer med relationen til undervisere, herunder oplevelsen af en lavere grad af anerkendelse, tilgængelighed eller inklusion i undervisningssituationen (VIVE, 2010; Hurtado et al., 1999, 2012; Tinto, 1993). I et lighedsperspektiv er det derfor relevant at undersøge, om studerende med etnisk minoritetsbaggrund på videregående uddannelser i nyere tid oplever undervisningen og underviserne anderledes end studerende med dansk herkomst. Sådanne forskelle kan have betydning for de studerendes deltagelse, faglige selvtillid og oplevelse af at høre til på uddannelsen.

Dette kapitel belyser derfor de studerendes oplevelse af undervisningen på deres uddannelse med særligt fokus på to overordnede dimensioner. For det første undersøges de studerendes oplevelse af underviserne, herunder undervisernes imødekommenhed, tydelighed i undervisningen, og i hvilken grad underviserne tilskynder de studerende til aktiv deltagelse. For det andet belyses de studerendes oplevelse af feedback, herunder om feedbacken opleves som tydelig, brugbar og understøttende for læring. Analyserne baseres på tidligere validerede skalaer udviklet af EVA og på spørgeskemadata indsamlet i marts 2022 blandt førsteårsstuderende. Spørgeskemadataene er derudover beriget med registerdata fra Danmarks Statistik.

8.1 Opsummering

- Oplevelsen af underviserens imødekommenhed og tilgængelighed er relativt ensartet på tværs af herkomstgrupper med skalaværdier på mellem 7,0 og 7,4. Den største forskel mellem studerende med dansk herkomst og studerende med etnisk minoritetsbaggrund ses på uddannelser, hvor andelen af studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund er lav (under 5 %). Der scorer studerende med etnisk minoritetsbaggrund 6,8, mens studerende med dansk baggrund scorer 7,6.
- Studerende med indvandrerbaggrund har dog den laveste gennemsnitlige score (6,5), når det gælder oplevelsen af tydelig undervisning (7,0 for danske studerende og 7,1 for efterkommere). Der ses heller ikke væsentlige forskelle i oplevelsen af tydelig undervisning mellem studerende

med dansk herkomst og studerende med minoritetsbaggrund afhængigt af andelen af etniske minoritetsstuderende på uddannelsen.

- I vurderingen af underviserens fokus på at inddrage og engagere de studerende ses den største forskel mellem studerende med etnisk minoritetsbaggrund og studerende med dansk herkomst på uddannelser, hvor minoritetsandelen er under 5 %. På disse uddannelser vurderer minoritetsstuderende underviserens fokus på inddragelse markant lavere end deres danske medstuderende (5,8 mod 6,9).
- Studerende med indvandrerbaggrund vurderer i gennemsnit niveauet af tydelig feedback og feedforward højere end studerende med dansk herkomst og efterkommerbaggrund.
- Forskellene i vurderingen af feedback varierer ikke med andelen af studerende med etnisk minoritetsbaggrund på uddannelsen.
- Når det gælder feedforward, peger resultaterne på, at studerende med etnisk minoritetsbaggrund i gennemsnit oplever en lavere grad af feedforward på uddannelser, hvor de udgør et meget lille mindretal (4,8 mod 5,8 på uddannelsesudbud med en større andel af etniske minoritetsstuderende). Der ses ikke samme variation blandt studerende med dansk herkomst afhængigt af uddannelsesudbuddets andel af etniske minoritetsstuderende.

8.2 Oplevelse af undervisernes imødekommenhed

Imødekommenhed og tilgængelighed handler om undervisernes interesse, tilgængelighed og imødekommenhed i mødet med de studerende. Imødekommenhed måles ved hjælp af en skala, jf. infoboks, og i spørgsmålene, som skalaen er konstrueret ud fra, spørges blandt andet til dialog uden for undervisningen, besvarelse af skriftlige henvendelser samt de studerendes oplevelse af undervisernes oprigtige interesse i den enkelte studerende.

Tidligere undersøgelser fra EVA peger på, at de studerendes oplevelse af imødekommende og tilgængelige undervisere hænger sammen med fagligt engagement, motivation og oplevelsen af at høre til på uddannelsen. Disse forhold er samtidig forbundet med de studerendes trivsel og risiko for frafald, hvilket gør undervisernes imødekommenhed til et centralt aspekt af undervisningskvaliteten (EVA, 2021b).

Definition af skala for underviseres imødekommenhed

Imødekommenhed og tilgængelighed handler om undervisernes imødekommenhed, interesse og tilgængelighed i mødet med de studerende. Skalaen for imødekommenhed og tilgængelighed er dannet på baggrund af følgende fem items: *I hvilken grad oplever du, at underviserne i dine fag*:

1. Er venlige over for hver enkelt studerende?
2. Er imødekommende over for studerende, der søger hjælp eller råd, både i og uden for undervisningen?
3. Er oprigtigt interesserede i hver enkelt studerende?
4. Er tilgængelige for dialog uden for undervisningen?

5. Svarer på skriftlige henvendelser?

Svarene angives på en fempunktsskala fra "Slet ikke" (1) til "I meget høj grad" (5). De fem svar samles i en samlet score, som efterfølgende normaliseres til et interval fra 0 til 10. Der er tidligere gennemført valideringsanalyser af den anvendte skala, som har vist, at skalaen fungerer med tilfredsstillende præcision og ensartethed på tværs af forskellige grupper af studerende (EVA, 2021b).

8.2.1 Relativt ensartet oplevelse af underviseres imødekommenhed på tværs af herkomstgrupper

Figur 8.1 viser de studerendes vurdering af undervisernes imødekommenhed, fordelt på herkomstgrupper. Overordnet ligger vurderingen relativt højt i alle tre grupper, hvilket indikerer, at de fleste studerende oplever deres undervisere som imødekommende. Den højeste gennemsnitlige vurdering er blandt de danske studerende med en score på 7,4, efterfulgt af studerende med efterkommerbaggrund med en score på 7,1 og sluttelig studerende med indvandrerbaggrund med en gennemsnitlig score på 7,0. Samlet set er forskellene mellem grupperne begrænsede, hvilket peger på, at oplevelsen af undervisernes imødekommenhed er forholdsvis ens på tværs af herkomstgrupper.

Figur 8.1
Underviseres imødekommenhed, fordelt på herkomstgrupper blandt optagne studerende i 2021

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.
Note: N = 5.799. Skalaen for underviseres imødekommenhed er udregnet på baggrund af skalaens fem items, og svarmulighederne går fra et til fem. Svarene er aggregeret til en samlet sum for hver studerende, og skalaen er derefter normaliseret til et interval mellem nul og ti. Spørgsmålene er stillet til studerende i marts 2022, som blev optaget på deres videregående uddannelse i sommeren 2021. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads via KOT i 2021.

8.2.2 Studerende med etnisk minoritetsbaggrund oplever lavere undervisertilgængelighed på uddannelser med lav minoritetsandel

Tabel 8.1 viser de studerendes vurdering af undervisernes imødekommenhed fordelt på herkomst og andelen af studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund på uddannelsen. Blandt studerende med dansk herkomst varierer den gennemsnitlige vurdering kun i begrænset omfang på tværs af uddannelsernes minoritetsandel og ligger på mellem 7,3 og 7,6.

Blandt studerende med etnisk minoritetsbaggrund ligger vurderingen ligeledes relativt stabilt på tværs af uddannelser, men på et gennemgående lavere niveau. Skalaværdierne varierer mellem 6,8 på uddannelser med under 5 % studerende med etnisk minoritetsbaggrund og 7,2 på uddannelser med 5-15 % minoritetsstuderende. Den mest markante forskel ses på uddannelser med en lav minoritetsandel, hvor forskellen mellem studerende med dansk herkomst og studerende med etnisk minoritetsbaggrund udgør 0,8 skalapoint. Dette peger på, at studerende med etnisk minoritetsbaggrund på uddannelser, hvor de udgør et klart mindretal, i mindre grad oplever underviserne som imødekommende sammenlignet med deres danske medstuderende.

Tabel 8.1
Underviseres imødekommenhed, fordelt på andelen af studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund

Baggrund	Studerende fordelt efter minoritetsandel på uddannelsesudbuddet		
	Etniske minoritetsstuderende på udbud <5 %	Etniske minoritetsstuderende på udbud 5-15 %	Etniske minoritetsstuderende på udbud >15 %
Dansk	7,6	7,3	7,4
Etnisk minoritet	6,8	7,2	7,0

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.
Note: N = 5.799. Skalaen for underviseres imødekommenhed er udregnet på baggrund af skalaens fem items, og svarmulighederne går fra et til fem. Svarene er aggregeret til en samlet sum for hver studerende, og skalaen er derefter normaliseret til et interval mellem nul og ti. Spørgsmålene er stillet til studerende i marts 2022, som blev optaget på deres videregående uddannelse i sommeren 2021. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads via KOT i 2021.

8.3 Tydelig undervisning

Tydelig undervisning er et centralt aspekt af undervisningskvaliteten og handler om, i hvilken grad underviserne formidler fagenes formål, krav og faglige indhold på en klar og forståelig måde (EVA, 2021b). EVA har i tidligere undersøgelser vist, at tydelig undervisning hænger sammen med de studerendes faglige engagement, læringsudbytte og motivation. Samtidig kan manglende tydelighed i undervisningen skabe usikkerhed om forventninger og krav, hvilket kan have betydning for de studerendes trivsel og deres risiko for frafald (EVA, 2021b; EVA, 2026).

I dette afsnit belyses de studerendes oplevelse af tydelig undervisning på deres uddannelse ved hjælp af en tidligere valideret skala udviklet af EVA, jf. infoboks. Skalaen muliggør systematiske sammenligninger på tværs af herkomstgrupper og minoritetsstatus.

Definition af skala for tydelig undervisning

Tydelig undervisning handler om, i hvilken grad underviserne er tydelige, både hvad angår fagenes formål og krav, og i deres formidling af det faglige indhold. Skalaen for tydelig feedback er dannet på baggrund af fire spørgsmål: *I hvilken grad oplever du, at underviserne i dine fag …*

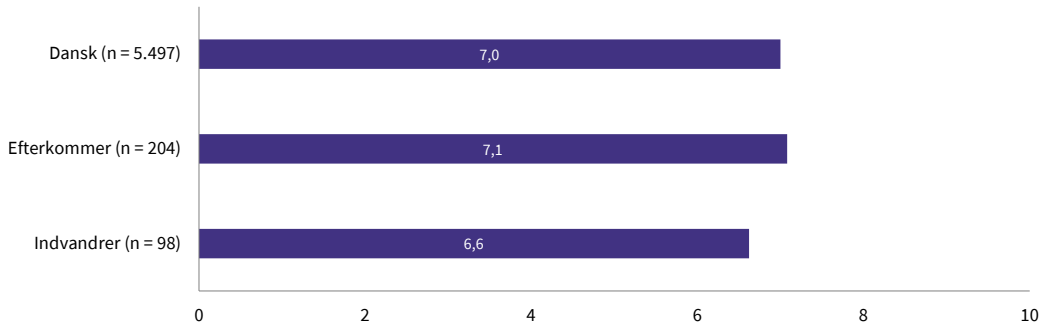
1. … er gode til at forklare fagenes formål og krav tydeligt?
2. … er gode til at vise, hvordan fagene kan anvendes i virkelige situationer?
3. … ofte bruger eksempler eller illustrationer til at forklare svære pointer?
4. … er gode til at forklare faglige pointer tydeligt?

Svarene angives på en fempunktsskala fra "Slet ikke" (1) til "I meget høj grad" (5). De fire svar samles i en samlet score, som efterfølgende normaliseres til et interval fra 0 til 10. Der er tidligere gennemført valideringsanalyser af den anvendte skala, som har vist, at skalaen fungerer med tilfredsstillende præcision og ensartethed på tværs af forskellige grupper af studerende (EVA, 2021b).

8.3.1 Ingen klare forskelle i vurderingen af undervisningens tydelighed på tværs af herkomstgrupper

Figur 8.2 viser de studerendes vurdering af tydelig undervisning, fordelt på herkomstgrupper. Overordnet ligger vurderingen på et relativt højt og ensartet niveau på tværs af grupperne, hvilket indikerer, at de fleste studerende oplever undervisningen som tydelig. Studerende med efterkommerbaggrund har den højeste gennemsnitlige vurdering med en score på 7,1, tæt fulgt af danske studerende med 7,0. Studerende med indvandrerbaggrund vurderer undervisningen en smule lavere med en gennemsnitlig score på 6,8. Samlet set er forskellene mellem grupperne begrænsede, hvilket peger på, at oplevelsen af undervisningens tydelighed i vidt omfang er ens på tværs af herkomstgrupper.

Figur 8.2
Tydelig undervisning, fordelt på herkomstgrupper blandt optagne studerende i 2021

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.
Note: N = 5.799. Skalaen for tydelig undervisning er udregnet på baggrund af skalaens fire items, og svarmulighederne går fra et til fem. Svarene er aggregeret til en samlet sum for hver studerende, og skalaen er derefter normaliseret til et interval mellem nul og ti. Spørgsmålene er stillet til studerende i marts 2022, som blev optaget på deres videregående uddannelse i sommeren 2021. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads via KOT i 2021.

8.3.2 Ensartet vurdering af undervisningens tydelighed på tværs af herkomst og minoritetsandel

Tabel 8.1 viser de studerendes vurdering af tydelig undervisning, fordelt på både herkomst og andelen af studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund på uddannelsen. Blandt danske studerende varierer den gennemsnitlige vurdering kun svagt på tværs af uddannelsernes minoritetsandel og ligger på mellem 6,9 og 7,1. Et tilsvarende mønster gør sig gældende blandt studerende med etnisk minoritetsbaggrund, hvor vurderingerne ligger meget stabilt på mellem 6,9 og 7,0 uanset uddannelsens sammensætning. Også her fremstår variationen begrænset og uden et tydeligt mønster. Ydermere er forskellene mellem studerende med dansk baggrund og studerende med etnisk minoritetsbaggrund meget begrænset.

Tabel 8.2
Tydelig undervisning, fordelt på andelen af studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund

Baggrund	Studerende fordelt efter minoritetsandel på uddannelsesudbuddet		
	Etniske minoritetsstuderende på udbud <5 %	Etniske minoritetsstuderende på udbud 5-15 %	Etniske minoritetsstuderende på udbud >15 %
Dansk	7,1	6,9	7,1
Etnisk minoritet	6,9	7,0	7,0

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.
Note: N = 5.799. Skalaen for tydelig undervisning er udregnet på baggrund af skalaens fire items, og svarmulighederne går fra et til fem. Svarene er aggregeret til en samlet sum for hver studerende, og skalaen er derefter normaliseret til et interval mellem nul og ti. Spørgsmålene er stillet til studerende i marts 2022, som blev optaget på deres videregående uddannelse i sommeren 2021. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads via KOT i 2021.

8.4 Undervisernes fokus på deltagelse

Undervisernes fokus på deltagelse er et centralt element i et aktivt og inkluderende læringsmiljø og handler om, i hvilken grad underviserne tilskynder de studerende til at deltage aktivt i undervisningen. EVA har tidligere påvist, at undervisning, der understøtter aktiv deltagelse, hænger sammen med de studerendes faglige engagement, motivation og oplevelse af at høre til på uddannelsen. Omvendt kan en lav grad af inddragelse og deltagelse medføre passivitet og svagere tilknytning til studiet, hvilket kan have betydning for de studerendes trivsel og risiko for frafald (EVA, 2021b; EVA, 2026).

I dette afsnit belyses de studerendes oplevelse af undervisernes fokus på deltagelse ved hjælp af en skala udviklet og valideret af EVA, jf. infoboks, som muliggør sammenligninger på tværs af herkomstgrupper og minoritetsstatus.

Definition af skala for fokus på deltagelse

Fokus på deltagelse handler om undervisernes tilbøjelighed til at inddrage de studerende og tilskynde dem til at deltage aktivt i undervisningen. Skalaen for fokus på deltagelse er dannet på baggrund af nedenstående fire items: *I hvilken grad oplever du, at underviserne i dine fag …*

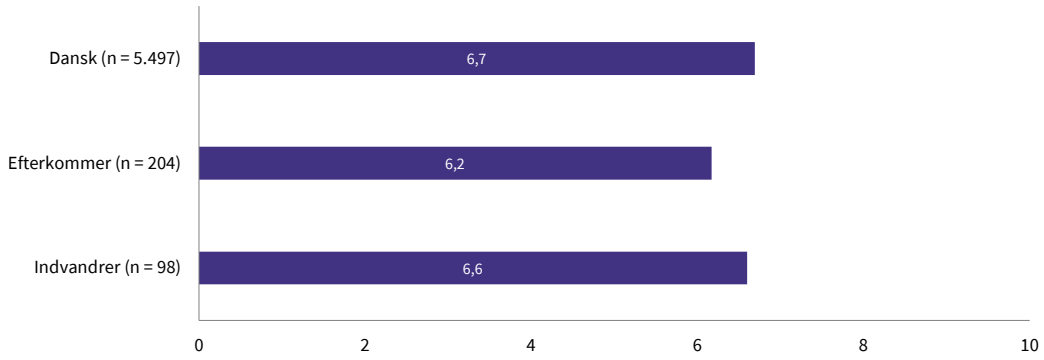
1. … tilskynder de studerende til at deltage i faglige diskussioner i undervisningen?
2. … tilskynder de studerende til at dele deres ideer og viden i undervisningen?
3. … tilskynder de studerende til at give udtryk for egne holdning og/eller forholde sig kritisk til undervisningen?
4. … er gode til at inddrage de studerende i undervisningen?

Svarene angives på en fempunktsskala fra "Slet ikke" (1) til "I meget høj grad" (5). De fire svar samles i en samlet score, som efterfølgende normaliseres til et interval fra 0 til 10. Der er tidligere gennemført valideringsanalyser af den anvendte skala, som har vist, at skalaen fungerer med tilfredsstillende præcision og ensartethed på tværs af forskellige grupper af studerende (EVA, 2021b).

8.4.1 Fokus på deltagelse i undervisningen opleves relativt ens på tværs af herkomstgrupper

Figur 8.3 viser de studerendes vurdering af fokus på deltagelse i undervisningen, fordelt på herkomstgrupper. Danske studerende har den højeste gennemsnitlige vurdering med en score på 6,7, mens studerende med indvandrerbaggrund ligger næsten lige så højt med 6,6. Studerende med efterkommerbaggrund vurderer fokus på deltagelse en smule lavere med en gennemsnitlig score på 6,2. Forskellene mellem grupperne er dog begrænsede.

Figur 8.3
Fokus på deltagelse, fordelt på herkomstgrupper blandt optagne studerende i 2021

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.
Note: N = 5.799. Skalaen for underviseres fokus på deltagelse er udregnet på baggrund af skalaens fire items, og svarmulighederne går fra et til fem. Svarene er aggregeret til en samlet sum for hver studerende, og skalaen er derefter normaliseret til et interval mellem nul og ti. Spørgsmålene er stillet til studerende i marts 2022, som blev optaget på deres videregående uddannelse i sommeren 2021. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads via KOT i 2021.

8.4.2 Studerende med etnisk minoritetsbaggrund oplever lavere fokus på deltagelse på uddannelser, hvor de udgør et meget lille mindretal

Tabel 8.3 viser de studerendes vurdering af undervisernes fokus på deltagelse i undervisningen fordelt på herkomst og andelen af studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund på uddannelsen. Blandt studerende med dansk herkomst varierer den gennemsnitlige vurdering relativt begrænset og ligger på mellem 6,5 og 6,9. Den højeste vurdering ses på uddannelser med under 5 % studerende med etnisk minoritetsbaggrund, mens den laveste vurdering ses på uddannelser med 5-15 % minoritetsstuderende.

Studerende med etnisk minoritetsbaggrund vurderer generelt undervisernes fokus på deltagelse lavere end studerende med dansk herkomst, med skalaværdier på mellem 5,8 og 6,4. Den største forskel mellem grupperne ses på uddannelser med under 5 % studerende med etnisk minoritetsbaggrund, hvor vurderingen blandt danske studerende er 6,9, mens den tilsvarende vurdering blandt minoritetsstuderende er 5,8. Dette peger på, at forskellen i oplevelsen af undervisernes fokus på deltagelse er mest udtalt på uddannelser, hvor studerende med etnisk minoritetsbaggrund udgør et meget lille mindretal.

Tabel 8.3
Fokus på deltagelse, fordelt på andelen af studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund

Baggrund	Studerende fordelt efter minoritetsandel på uddannelsesudbuddet		
	Etniske minoritetsstuderende på udbud <5 %	Etniske minoritetsstuderende på udbud 5-15 %	Etniske minoritetsstuderende på udbud >15 %
Dansk	6,9	6,5	6,8
Etnisk minoritet	5,8	6,3	6,4

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.
Note: N = 5.799. Skalaen for underviseres fokus på deltagelse er udregnet på baggrund af skalaens fire items, og svarmulighederne går fra et til fem. Svarene er aggregeret til en samlet sum for hver studerende, og skalaen er derefter normaliseret til et interval mellem nul og ti. Spørgsmålene er stillet til studerende i marts 2022, som blev optaget på deres videregående uddannelse i sommeren 2021. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads via KOT i 2021.

8.5 Oplevelse af feedback

Feedback er et centralt element i undervisningen og har betydning for de studerendes læring, faglige udvikling og motivation. EVA har vist, at tydelig og brugbar feedback understøtter de studerendes forståelse af faglige krav og forventninger og kan styrke deres faglige selvtillid og engagement (EVA, 2021b). Omvendt kan mangelfuld eller utydelig feedback skabe usikkerhed om deres egen faglige progression. En nylig udgivet rapport fra EVA finder ikke blandt universitetsstuderende en statistisk signifikant sammenhæng mellem tydelig feedback og risikoen for mistrivsel, frafald eller faglig præstation (EVA, 2026).

I det følgende analyseres de studerendes vurdering af feedback på deres uddannelse med udgangspunkt i en skala udviklet af EVA, jf. infoboks. Analysen giver mulighed for at belyse, i hvilken grad oplevelsen af feedback varierer på tværs af herkomstgrupper og uddannelser med forskellig andel af studerende med etnisk minoritetsbaggrund.

Definition af skala for tydelig feedback

Tydelig feedback handler om, hvorvidt den modtagne feedback er med til at tydeliggøre styrker og svagheder i de studerendes opgaver (EVA, 2021b). Skalaen for tydelig feedback er dannet på baggrund af tre spørgsmål: *Hvor ofte gør dine undervisere følgende i forbindelse med feedback på en opgave på studiet:*

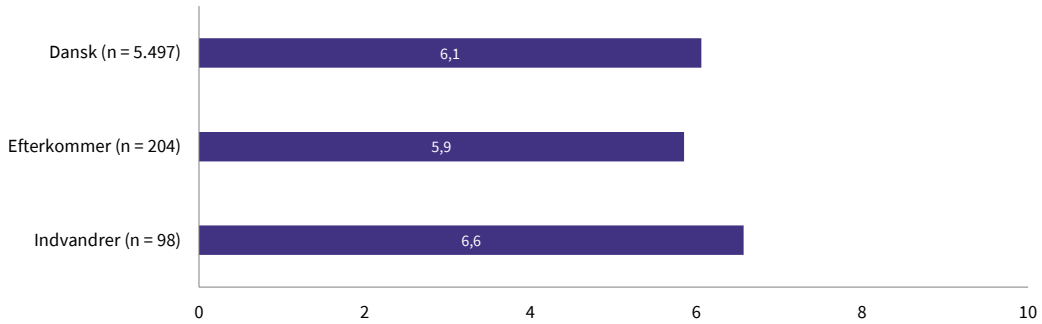
1. Udpeger fejl eller svagheder ved det, jeg har lavet?
2. Fremhæver de gode aspekter ved mit arbejde?
3. Gør det tydeligt for mig, hvad jeg ikke har forstået?

Svarene angives på en fempunktsskala fra "Aldrig" (1) til "Altid" (5). De fire svar samles i en samlet score, som efterfølgende normaliseres til et interval fra 0 til 10. Der er tidligere gennemført valideringsanalyser af den anvendte skala, som har vist, at skalaen fungerer med tilfredsstillende præcision og ensartethed på tværs af forskellige grupper af studerende (EVA, 2021b).

8.5.1 Oplevelsen af tydelig feedback er ensartet på tværs af herkomstgrupper – dog højest blandt studerende med indvandrerbaggrund

Figur 8.4 viser de studerendes vurdering af tydelig feedback i undervisningen, fordelt på herkomstgrupper. Danske studerende har en gennemsnitlig vurdering på 6,1, mens studerende med efterkommerbaggrund ligger meget tæt herpå med et gennemsnit på 5,9. Studerende med indvandrerbaggrund ligger lidt højere med en score på 6,6.

Figur 8.4
Tydelig feedback, fordelt på herkomstgrupper blandt optagne studerende i 2021

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.
Note: N = 4.958. Skalaen for tydelig feedback er udregnet på baggrund af skalaens tre items, og svarmulighederne går fra et til fem. Svarene er aggregeret til en samlet sum for hver studerende, og skalaen er derefter normaliseret til et interval mellem nul og ti. Studerende, der har svaret "Ikke relevant", er ikke medtaget. Spørgsmålene er stillet til studerende i marts 2022, som blev optaget på deres videregående uddannelse i sommeren 2021. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads via KOT i 2021.

8.5.2 Oplevelsen af tydelig undervisning varierer ikke væsentligt på tværs af uddannelsessammensætning

Tabel 8.4 viser de studerendes vurdering af tydelig feedback fordelt på herkomst og andelen af studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund på uddannelsen. Overordnet ligger vurderingerne på et relativt ensartet niveau for både studerende med dansk herkomst og studerende med etnisk minoritetsbaggrund på tværs af uddannelser med forskellig minoritetsandel.

Blandt studerende med dansk herkomst varierer den gennemsnitlige vurdering kun i begrænset omfang og ligger på mellem 6,0 og 6,3. Et tilsvarende mønster ses blandt studerende med etnisk minoritetsbaggrund, hvor vurderingerne ligger på mellem 5,9 og 6,2. Forskellene mellem grupperne og på tværs af uddannelser fremstår således små.

Tabel 8.4
Tydelig feedback, fordelt på andelen af studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund

Baggrund	Studerende fordelt efter minoritetsandel på uddannelsesudbuddet		
	Etniske minoritetsstuderende på udbud <5 %	Etniske minoritetsstuderende på udbud 5-15 %	Etniske minoritetsstuderende på udbud >15 %
Dansk	6,3	6,0	6,0
Etnisk minoritet	6,1	5,9	6,2

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.
Note: N = 5.799. Skalaen for tydelig undervisning er udregnet på baggrund af skalaens fire items, og svarmulighederne går fra et til fem. Svarene er aggregeret til en samlet sum for hver studerende, og skalaen er derefter normaliseret til et interval mellem nul og ti. Studerende, der har svaret "Ikke relevant", er ikke medtaget. Spørgsmålene er stillet til studerende i marts 2022, som blev optaget på deres videregående uddannelse i sommeren 2021. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads via KOT i 2021.

8.6 Oplevelse af feedforward fra underviseren

Feedforward er en form for fremadrettet feedback, der har fokus på, hvordan de studerende kan udvikle og forbedre deres arbejde fremadrettet. I modsætning til tilbagemeldinger, der primært forholder sig til allerede præsteret arbejde, sigter feedforward mod at tydeliggøre forventninger, kriterier og næste skridt i læringsprocessen. EVA peger på, at tydelig og konstruktiv feedforward kan understøtte de studerendes læring, motivation og faglige selvtillid, idet den bidrager til at skabe klarhed over, hvordan de studerende kan arbejde videre med deres faglige udvikling (EVA, 2021b).

I det følgende belyses de studerendes oplevelse af feedforward på deres uddannelse ved hjælp af en skala udviklet af EVA, jf. infoboks, som gør det muligt at analysere variationer på tværs af herkomstgrupper og uddannelser med forskellig andel af studerende med etnisk minoritetsbaggrund.

Definition af skala for feedforward

Feedforward handler om, hvorvidt den modtagne feedback understøtter de studerendes faglige udvikling fremadrettet, fx gennem hjælp til prioritering og konkret anvisning af, hvordan de studerende kan forbedre sig. Skalaen for feedforward er dannet på baggrund af nedenstående tre items: *Hvor ofte gør dine undervisere følgende i forbindelse med feedback på en opgave på studiet:*

1. Siger, hvad jeg bør gøre anderledes fremover?
2. Hjælper mig med at prioritere, hvad det er særligt vigtigt, at jeg arbejder videre med?
3. Beskriver, hvordan jeg kommer op på et højere fagligt niveau?

Svarene angives på en fempunktsskala fra "Aldrig" (1) til "Altid" (5). De fire svar samles i en samlet score, som efterfølgende normaliseres til et interval fra 0 til 10. Der er tidligere gennemført valideringsanalyser af den anvendte skala, som har vist, at skalaen fungerer med tilfredsstillende præcision og ensartethed på tværs af forskellige grupper af studerende (EVA, 2021b).

8.6.1 Begrænsede forskelle i oplevelsen af feedforward på tværs af herkomstgrupper

Figur 8.5 viser de studerendes vurdering af feedforward i undervisningen, fordelt på herkomstgrupper. Overordnet ligger vurderingerne på et moderat niveau i alle tre grupper, hvilket indikerer, at mange studerende i nogen grad oplever at få fremadrettet feedback på deres arbejde. Niveauet er dog lavere end værdierne for feedback.

Danske studerende har en gennemsnitlig vurdering på 5,6, mens studerende med efterkommerbaggrund ligger næsten tilsvarende med 5,5. Studerende med indvandrerbaggrund vurderer feedforward lidt højere med et gennemsnit på 6,2.

Figur 8.5
Feedforward, fordelt på herkomstgrupper blandt optagne studerende i 2021

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.
Note: N = 4.961. Skalaen for feedforward er udregnet på baggrund af skalaens tre items, og svarmulighederne går fra et til fem. Svarene er aggregeret til en samlet sum for hver studerende, og skalaen er derefter normaliseret til et interval mellem nul og ti. Studerende, der har svaret "Ikke relevant", er ikke medtaget. Spørgsmålene er stillet til studerende i marts 2022, som blev optaget på deres videregående uddannelse i sommeren 2021. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads via KOT i 2021.

8.6.2 Lavere grad af feedforward blandt minoritetsstuderende i klart mindretal

Tabel 8.5 viser de studerendes vurdering af feedforward i undervisningen, fordelt på både herkomst og andelen af studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund på uddannelsen. Overordnet ligger vurderingerne på et moderat niveau, men der ses visse forskelle afhængigt af uddannelsens sammensætning, særligt blandt studerende med etnisk minoritetsbaggrund.

Blandt danske studerende varierer vurderingen af feedforward kun i begrænset omfang og ligger på mellem 5,5 og 5,9 på tværs af uddannelser med forskellig minoritetsandel. Der ses således ikke nogen klar systematisk sammenhæng mellem andelen af etniske minoriteter på uddannelsen og de danske studerendes oplevelse af feedforward.

For studerende med etnisk minoritetsbaggrund er vurderingen lavest på uddannelser, hvor etniske minoriteter udgør under 5 % af de studerende (4,8). Særligt påfaldende er det også med denne lave score i henhold til studerende med dansk herkomst, som scorer 5,9 på disse uddannelser. På uddannelser med en højere andel af studerende med etnisk minoritetsbaggrund ligger vurderingen højere (på 5,8).

Samlet peger tabel 8.5 på, at studerende med etnisk minoritetsbaggrund i gennemsnit oplever en lavere grad af feedforward på uddannelser, hvor de udgør et meget lille mindretal – også sammenlignet med danske studerende på de samme uddannelser.

Tabel 8.5
Feedforward, fordelt på andelen af studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund

Baggrund	Studerende fordelt efter minoritetsandel på uddannelsesudbuddet		
	Etniske minoritetsstuderende på udbud <5 %	Etniske minoritetsstuderende på udbud 5-15 %	Etniske minoritetsstuderende på udbud >15 %
Dansk	5,9	5,5	5,6
Etnisk minoritet	4,8	5,8	5,8

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.
Note N = 4.961. Skalaen for feedforward er udregnet på baggrund af skalaens tre items, og svarmulighederne går fra et til fem. Svarene er aggregeret til en samlet sum for hver studerende, og skalaen er derefter normaliseret til et interval mellem nul og ti. Studerende, der har svaret "Ikke relevant", er ikke medtaget. Spørgsmålene er stillet til studerende i marts 2022, som blev optaget på deres videregående uddannelse i sommeren 2021. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende tilbudt en plads via KOT i 2021.

Appendiks A – litteraturliste

Danmarks Statistik. (u.å.). *Herkomstgruppernes andel af hele befolkningen 1. Januar efter herkomst og tid*. Lokaliseret på: https://www.statistikbanken.dk/statbank5a/default.asp?w=1920

EVA. (2018). *Studievalg og frafald på de videregående uddannelser*. Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA. (2019a). *Et nyt perspektiv på trivsel: Studierelaterede følelser på de videregående uddannelser*. Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA. (2019b). *Følelsen af stress blandt studerende – en undersøgelse af forholdet mellem studerendes følelse af stress, motivation og frafald*. Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA. (2019c). *Mindsker uddannelse sandsynligheden for at modtage offentlig forsørgelse?* Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA. (2020a). *Et nyt perspektiv på faglige og sociale aspekter af studielivet. Betydningen af fagligt engagement og social tilknytning på de videregående uddannelser*. Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA. (2020b). *Fagligt engagement og social tilknytning – fra teoretiske begreber til empirisk måling*. Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA. (2021a). *Dokumentationsrapport: Skalaer om læringsmiljø på de videregående uddannelser*. Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA. (2021b). *Måling af undervisningskvalitet på de videregående uddannelser – udvikling af spørgeskemabaserede mål for studerendes oplevelse af undervisning*. Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA. (2024). *Studiemotivation blandt førsteårsstuderende på de videregående uddannelser*. Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA. (2026). *Hvad fremmer fagligt udbytte, trivsel og gennemførelse på universiteter?* Danmarks Evalueringsinstitut.

Hughes, M. E., Waite, L. J., Hawkley, L. C., & Cacioppo, J. T. (2004). A Short Scale for Measuring Loneliness in Large Surveys: Results From Two Population-Based Studies. *Research on Aging*, *26*(6), 655-672. Lokaliseret på: https://doi.org/10.1177/0164027504268574

Hurtado, S., Alvarez, C. L., Guillermo-Wann, C., Cuellar, M., & Arellano, L. (2012). A Model for Diverse Learning Environments: The Scholarship on Creating and Assessing Conditions for Student Success. I: Smart, J. C., & Paulsen, M. B. (red.), *Higher Education: Handbook of Theory and Research* (bd. 27, s. 41-122). Springer. Lokaliseret på: https://doi.org/10.1007/978-94-007-2950-6_2

Hurtado, S., Milem, J., Clayton-Pedersen, A., & Allen, W. (1999). *Enacting diverse learning environments: Improving the climate for racial/ethnic diversity in higher education*. George Washington University.

Jakobsen, V. (2015). *Uddannelses- og beskæftigelsesmønstre i årene efter grundskolen: En sammenligning af indvandrere og efterkommere fra ikkevestlige lande og etniske danskere*. Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Jakobsen, V., & Liversage, A. (2010). *Køn og etnicitet i uddannelsessystemet: Litteraturstudier og registerdata*. Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Skaksen, J. R. (red.). (2018). *Afkast af uddannelse: Det samfundsmæssige og individuelle rationale*. Rockwool Fondens Forskningsenhed & Syddansk Universitetsforlag.

Sundhedsstyrelsen. (2017). *Guide til trivselsindekset: WHO-5*. Lokaliseret 22. januar 2026 på: https://www.sst.dk/media/julfogtj/guide-who-5.pdf

Tinto, V. (1993). *Leaving College: Rethinking the Causes and Cures of Student Attrition* (2. udg.). Chicago: University of Chicago Press.

Appendiks B – metode og data

Definition af indvandrer, efterkommer og dansk herkomst

Inddelingen af studerende i grupperinger baseret på herkomst følger Danmarks Statistiks inddeling. Konkret har vi anvendt variablen "IE_TYPE", som angiver, om et givent individ i befolkningen har dansk oprindelse eller er indvandrer eller efterkommer. Variablen er tilgængelig via registret BEF og tilgået gennem Danmarks Statistiks forskerordning.

En kort beskrivelse af kriterierne for inddelingen er:

- Indvandrere er født i udlandet, og ingen af forældrene er både dansk statsborger og født i Danmark. Hvis forældrene ikke er kendt og individet er født i udlandet, opfattes personen som indvandrer.
- Efterkommere er født i Danmark, men ingen af forældrene er både danske statsborgere og født i Danmark. Hvis en af forældrene opnår dansk statsborgerskab, vil dennes børn blive omklassificeret til individer med dansk oprindelse. Dog ikke hvis forældrene fastholder udenlandsk statsborgerskab.
- Personer med dansk oprindelse har mindste en forælder, der er både dansk statsborger og født i Danmark.

For flere detaljer henvises til Danmarks Statistiks datadokumentation.[2]

Svarprocent og balancetabel

I rapporten anvendes to bølger (kaldet bølge 1 og bølge 3) fra en stor spørgeskemaundersøgelse, som blev udsendt til førsteårsstuderende tilbudt en studieplads i 2021 på en videregående uddannelse. Den første bølge er udsendt forud for studiestarten (august 2021), mens den anden bølge er sendt et halvt år efter studiestarten (marts 2022). Antallet af besvarelser og svarprocenten for de to bølger af spørgeskemaet er vist i appendiks-tabel B1.

2 https://www.dst.dk/da/Statistik/dokumentation/Times/Moduldata-for-Befolkning-og-valg/IE-TYPE

Appendiks-tabel B.1

Population, stikprøve og svarprocent

	Bølge 1 (august 2021)	Bølge 3 (marts 2022)
Population	59.025	59.025 (15.095)
Besvarelser	19.738	5.799
Svarprocent	33,4	9,8 (38,4)

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.
Note: Tabellen viser svarprocenten for henholdsvis bølge 1 (august 2021) og bølge 2 (marts 2022). Den samlede population omfatter studerende, der i 2021 blev tilbudt en studieplads på en videregående uddannelse. Deltagelse i bølge 2 forudsatte, at de studerende i den første spørgeskemaundersøgelse havde givet samtykke til at blive kontaktet igen. I alt 15.095 studerende gav dette samtykke, og svarprocenten på 38,4 % er beregnet med udgangspunkt i denne gruppe.

Appendiks-tabel B.2 viser en balancetabel for en række centrale baggrundsvariable for henholdsvis den fulde population og de studerende, der har besvaret første og tredje bølge af spørgeskemaundersøgelsen. Tabellen illustrerer, at der er systematiske forskelle mellem populationen og respondentgrupperne, herunder at mænd er underrepræsenterede blandt respondenterne. For at korrigere for disse skævheder anvendes en vægtning, som sikrer større overensstemmelse mellem populationen og stikprøverne. Vægtningsmetoden er beskrevet nærmere i det efterfølgende afsnit.

Appendiks-tabel B.2

Balancetabel for populationen samt besvarelserne fra spørgeskemaundersøgelsen (bølge 1 og 3)

	Fuld population	Bølge 1 (ikke vægtet)	Bølge 1 (vægtet)	Bølge 3 (ikke vægtet)	Bølge 3 (vægtet)
Køn					
Mand	42.9	36.9	42.9	32.6	42.0
Kvinde	57.1	63.1	57.1	67.4	58.0
Alder					
17-20 år	8.9	10.2	8.9	10.9	8.4
21-25 år	69.4	68.3	69.2	68.1	69.1
26+ år	21.7	21.5	21.9	21.0	22.5
Uddannelsessektor					
Erhvervsakademi	15.5	13.1	15.2	11.8	15.2
Maritim	1.4	1.2	1.4	0.8	1.3
Professionsbachelor	39.1	38.5	39.4	35.9	39.5
Universitet	43.9	47.3	44.0	51.5	44.1
Hovedområde					
IT-faglige omr.	2.9	2.7	2.9	2.8	3.1
Bio- og laboratorietekniske omr.	1.2	1.5	1.2	1.3	1.2

	Fuld population	Bølge 1 (ikke vægtet)	Bølge 1 (vægtet)	Bølge 3 (ikke vægtet)	Bølge 3 (vægtet)
Designfaglige omr.	1.0	1.0	1.0	0.9	1.0
Maritime omr.	1.4	1.2	1.4	0.8	1.3
Medie- og kommunikationsfaglige omr.	1.3	1.5	1.3	1.8	1.3
Pædagogiske omr.	12.1	11.4	12.1	10.6	12.3
Samfundsfaglige omr.	5.1	5.1	5.1	4.6	5.1
Sundhedsfaglige omr.	11.9	12.9	12.0	11.7	12.5
Tekniske omr.	8.2	7.5	8.1	7.8	8.2
Økonomisk-merkantile område	10.8	8.1	10.7	6.3	10.0
Humaniora (uni)	9.8	9.8	9.8	11.0	9.8
Naturvidenskab (uni)	7.4	9.2	7.3	9.8	7.3
Samfundsvidenskab (uni)	17.0	16.0	17.0	16.9	16.8
Sundhedsvidenskab (uni)	4.5	6.0	4.6	7.1	4.9
Teknisk videnskab (uni)	5.2	6.3	5.3	6.8	5.2
Etnisk herkomst					
Dansk	2.7	2.3	2.7	1.7	2.7
Efterkommer	8.3	5.9	8.3	3.5	7.4
Indvandrer	89.0	91.8	89.1	94.8	89.8
Ungdomsuddannelse					
Andet	4.8	5.4	4.8	5.4	4.8
EUD/EUX	5.3	5.1	5.3	4.7	5.4
HF	15.4	15.5	15.6	14.2	15.4
HHX	14.1	11.8	14.3	9.5	14.0
HTX	8.0	9.7	8.0	11.2	8.1
STX	52.3	52.4	52.1	55.1	52.2
Adgangsgivende kvotient					
Ingen kvotient	6.0	6.3	6.0	6.2	6.1
0-3,9	7.6	5.5	7.5	4.1	6.9
4-6,9	32.3	28.0	32.2	23.3	31.6
7-9,9	38.8	40.1	39.0	40.5	39.8
10+	15.3	20.2	15.3	25.9	15.5
N	*59.025*	*19.738*	*19.738*	*5.799*	*5.799*

Kilde: Danmarks Statistik og EVA.

Note: Tallene i tabellen angiver andele. Der er ikke testet for statistisk signifikante forskelle. Bølge 1 er indsamlet i august 2021, og bølge 3 er indsamlet i marts 2022. Kun studerende, der i bølge 1 gav samtykke til at blive kontaktet igen, var i kontaktgrundlaget for bølge 3.

Vægtning

Med udgangspunkt i den fulde population af studerende på videregående uddannelser, som er kendt fra Den Koordinerede Tilmelding (KOT), estimeres den individuelle sandsynlighed for, at en studerende har besvaret spørgeskemaundersøgelsen. Som forklarende variable indgår køn, alder, adgangsgivende ungdomsuddannelsestype, hovedområde for nuværende uddannelse, prioritet, adgangsgivende kvotient samt etnisk herkomst. Estimeringen foretages ved hjælp af en logistisk regressionsmodel, hvor den afhængige variabel angiver, om den studerende har besvaret det pågældende spørgeskema (1) eller ej (0).

På baggrund af modellen beregnes den forudsagte svar-sandsynlighed givet et sæt baggrundsvariable:

$$p(X) = P(Y = 1|X)$$

Den individuelle vægt defineres som den inverse af den estimerede sandsynlighed for at besvare spørgeskemaet:

$$w_i = \frac{1}{p(X_i)}$$

hvor w_i er vægten for individ i, og $p(X_i)$ er den forudsagte sandsynlighed for, at individet har besvaret spørgeskemaet givet dets observerbare karakteristika. Denne inverse sandsynlighedsvægtning indebærer, at studerende med lav svar-sandsynlighed tillægges større vægt i analyserne, mens studerende med høj svar-sandsynlighed tillægges mindre vægt. For at begrænse indflydelsen fra ekstreme vægte er vægtene begrænset til maks. 35, således at $w_i \leq 35$.

Vægtningen korrigerer dermed for systematiske forskelle i svarprocenten på tværs af disse observerbare karakteristika. Det bemærkes, at vægtningen ikke tager højde for eventuelle skævheder relateret til ikke-observerbare forhold.

Etniske minoriteter på videregående uddannelser

© 2026 Danmarks Evalueringsinstitut

Citat med kildeangivelse er tilladt

Publikationen er kun udgivet i elektronisk form på: www.eva.dk

Foto: iStock

ISBN (www) 978-87-7182-896-2

EVA – analyser, redskaber og udvikling, der styrker uddannelser og dagtilbud.

EVA

+45 35 55 01 01
eva@eva.dk
www.eva.dk